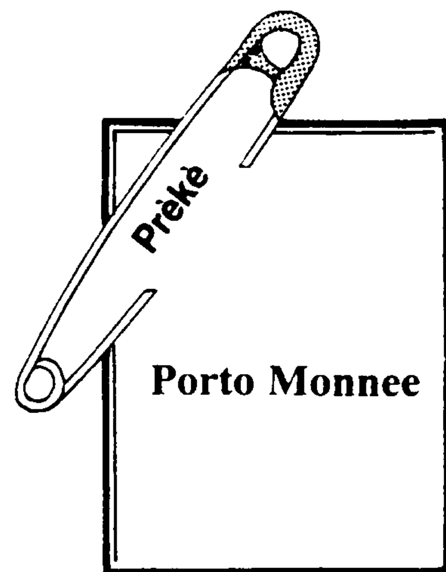
106E JAARGANG — NO.: 250 ZATERDAG 28 OKTOBER 1989

AMIGOE

VANDAAG

...wervelende wereldreis...

PORTO MARIE HEEFT NIEUWE EIGENAARS

Foto: Ken Wong, AMIGOE

WILLEMSTAD — Het *ndgoed Porto Marie, dat* *k twee baaien en* *randen omvat, is ver-* *cht aan de projectont-* *ikkelaars Tom Jansen* *n Jan Verberne. De* *tale oppervlakte van* *rto Marie beslaat 593* *ctare.*

Jan Verberne geniet op *uraçao bekendheid als* *ontwikkelaar van het* *oject Cas Abao, dat aan* *orto Marie grenst. Tom* *nsen is een 'nieuw-* *mer'. Ieder van hen bezit* *iftig procent van de aan-* *len Porto Marie N.V.*

Door deze koop is de *ogelijkheid ontstaan om* *n toeristisch lustoord te* *twerpen met een oper-* *akte van 1000 hectare.* *nda Abao staat nu aan* *vooravond van een* *euwe toekomst.*

Voor meer nieuws over *ze spectaculaire deal,* *e pagina 3 van de* *nigoe-bijlage Ñapa.*

SAN FRANCISCO — De Oakland Athletic's hebben gisteren de San Francisco Giants verpletterd met een score van 13-7 in de derde baseball-wedstrijd in de World Series. De A's leiden nu met 3-0.

Eerste reis Bush als president aan Latijns-Amerika

Topontmoeting Amerikaanse leiders in Costa Rica

SAN JOSE/WASHINGTON - Staatshoofden en regeringsleiders van landen in noord- en zuid-Amerika zijn gisteren en vandaag in Costa Rica bijeenkomen voor informele besprekingen. Tijdens hun topconferentie hebben zij zich gebogen over een reeks van problemen, zoals drugs, buitenlandse schulden en het ineenstorten van de koffieprijzen.

Een aantal leiders was donderdagavond al in de Costaricaanse hoofdstad San Jose aangekomen voor de conferentie waaraan plus minus achttien presidenten of eerste-ministers deelnemen. De president van de VS, George Bush, werd gistermorgen (plaatselijke tijd) in Costa Rica verwacht.

Het is de eerste reis van Bush als president naar Latijns-amerika. De Costaricaanse president, Oscar Arias, heeft de conferentie voor Noord- en Zuidamerikaanse leiders belegd ter gelegenheid van de viering van het honderd-jarig bestaan van de democratie in zijn land.

President Bush zei voor zijn vertrek uit Washington dat hij een bijdrage wil leveren aan "de nieuwe wereld van de vrijheid" en wil helpen "Noord- en Zuid-Amerika het eerste totaal democratische halfrond te maken". Hij prees Costa Rica als toonbeeld van democratie en noemde het een voorbeeld voor het gehele Amerikaanse continent.

AFSLUITEN

De leiders van het westelijk halfrond zouden, naar verluidt, gistermiddag aan hun overleg beginnen en vanmorgen de top afsluiten. President Arias en Amerikaanse functionarissen zeiden dat de top geen gezamenlijke verklaringen of belangrijke beleidsbeslissingen zou opleveren wegens de weigering van president Bush om zijn handtekening te zetten onder verklaringen die ook door de Nicaraguaanse president, Daniel Ortega, zouden zijn ondertekend.

Diplomaten in San Jose zeiden te verwachten dat de besprekingen zouden kunnen worden overschaduwd door geruzie in het openbaar tussen Ortega en Bush. De Amerikaanse president verklaarde eerder deze week dat er geen gesprek met de Nicaraguaanse leider op het programma staat, maar hij sloot toevallige ontmoetingen niet uit.

DRUGS

Arias heeft de belangrijkste problemen van Noord- en Zuid-Amerika op de agenda voor de besprekingen gezet en heeft gisteren tijdens de enige ronde van werkelijke besprekingen de buitenlandse schuldenlast, drugs, ontbossing, ontwapening, democratie en ontwikkeling van hun landen aan de orde gesteld. Volgens de Costaricaanse President en winnaar van Nobelprijs voor de Vrede in 1987 zal hij met zijn ambtgenoten van Colombia en Brazilië de problemen met de export van koffie bespreken.

In Costa Rica zijn wegens de top grote veiligheidsmaatregelen genomen. De inspanningen zijn vooral gericht op de bescherming van president Bush en het Colombiaanse staatshoofd, Virgilio Barco, die in een oorlog is verwikkeld met de drugsmaffia in zijn land.

President Ramsewak Shankar van Suriname die dinsdag al voor de conferentie naar San Jose was vertrokken, besloot zijn reis af te breken wegens de gespannen situatie in zijn land. Dinsdag werden in Suriname twee verboden gekaapt. Hij keerde woensdag naar Paramaribo terug.

AVP-LEIDER HEKELT UITLATINGEN VAN NICOLAAS

Henny Eman hoort van Jan de Koning:

Onafhankelijkheidsdatum 1996 kan worden geschrapt

- door Victor Hafkamp -

DEN HAAG — De demissionaire minister van Koninkrijkszaken, drs Jan de Koning, vindt dat de onafhankelijkheidsdatum van Aruba - 1 januari 1996 - kan worden geschrapt, als de drie koninkrijkspartners -Nederland, Aruba en de Antillen - het daarover bij nader aanzien eens zouden kunnen worden. Henny Eman, de Arubaanse oppositieleider die met een delegatie in Nederland is, heeft dat uit de mond van de minister zelf kunnen vernemen. Eman is blij met die opvatting. 'Als premier van Aruba heb ik die nooit uit zijn mond vernomen' stelt Eman.

EMAN

Eman heeft inmiddels ook contact gehad met het Tweede Kamerlid van de Partij van de Arbeid Vermeend die zich volgens een uitspraak van de Arubaanse oppositieleider "soepel opstelt". Het CDA-kamerlid drs Harry Aarts bleek heel wat minder toegankelijk. Van de beide partijen die het kabinet Lubbers-Drie gaan vormen, de PvdA en het CDA, heeft de laatste partij als enige de onafhankelijkheidsdatum van 1 januari 1996 voor Aruba in haar programma staan.

De VVD-fractie verwacht de komende week Eman op bezoek te krijgen. Volgens Tweede-Kamerlid mr Jan-Cees Wiebenga zijn er al contacten gelegd voor een gesprek. Wiebenga liet duidelijk blijken nog steeds weinig te voelen voor een open referendum.

"Als ze op Aruba een referendum willen houden vind ik het prima, maar of dat zal meetellen in onze overwegingen zal dan afhangen van de manier waarop het tot stand komt", zei hij.

Wiebenga ziet dus niets in een pure opiniepeiling. 1996 staat nu in het Statuut vastgelegd en de AVP doet aan struisvogelpolitiek door niet te willen praten met Nederland over een nieuwe relatie voor de periode daarna, is de mening van de VVD-Antillen-Aruba-specialist.

WITWASSEN

Zodra Eman op Aruba is teruggekeerd wil hij overigens minister Nicolaas ter verantwoording roepen voor zijn uitspraak over Aruba als "witwas-paradijs" voor drugsgelden van de Colombiaanse maffia. Eman vindt die uitspraak onbewezen en ongenuanceerd. Bovendien heeft de opvatting van Nicolaas Aruba schadelijke publiciteit bezorgd, vindt hij.

Eman heeft als premier van Aruba twee jaar geleden afspraken gemaakt met Nederland en de Verenigde Staten over nauwere samenwerking bij de drugsbestrijding, zoals uitwisseling van gegevens en hulp bij training van politie en douane. "Dat werkt prima" zegt hij in De Volkskrant. "Met de Amerikanen is afgesproken dat het Drugs Enforcement Agency bij de plaatselijke banken geldstromen mag controleren. Voor de leiding bij de Centrale Bank heb ik destijds de zwaargewicht Den Dunnen van de Nederlandse Bank kunnen strikken. Het is vooral ook tegenover hem schadelijk, zoals minister Nicolaas hem beschuldigde van gebrek aan toezicht op het gedrag van de Arubaanse banken."

In het ochtendblad zegt hij verder te vermoeden hoe de minister aan bepaalde inlichtingen over drugsdeals is gekomen. "Als waarnemer voor de minister van Justitie kreeg hij inzage in lijsten met namen en vermoedelijke betrokkenen uit drugszaken. Die lijsten ken ik ook uit mijn periode als premier tot eind vorig jaar. Het gaat grotendeels om verdachte personen en mogelijke, maar onbewezen affaires. Zolang je niets hard kunt maken, is het ongepast daarover te praten. De wel te vervolgen zaken zijn wel degelijk aangepakt. Regelmatig worden arrestaties gemeld. Maar Nicolaas heeft de rol van Aruba op drugsgebied schromelijk overdreven" aldus Eman in De Volkskrant.

Signaleringsplicht uit regeerakkoord geschrapt

- door Victor Hafkamp -

DEN HAAG — De nieuwe plicht voor uitvoerende instanties als sociale diensten om vermoedens van illegaal verblijf van vreemdelingen door te geven aan de vreemdelingendienst van de politie, is uit het definitieve regeerakkoord van de te vormen CDA-PvdA-regeerploeg geschrapt. De signaleringsplicht riep al meteen na publikatie forse kritiek op bij beide tockomstige regeringspartners, de sociale diensten en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Uit het akkoord verdween ook de paragraaf die stelt dat buitenlandse jongeren in Nederland hun dienstplicht moeten vervullen.

In de 'Weekkrant Suriname' is drs Harold Roseval, directeur van de Federatie van Surinaamse Welzijnsstichtingen in Utrecht, fel van leer getrokken tegen de paragraaf over de meldingsplicht in het voorlopige regeerakkoord. Hij typeerde de maatregel als een verscherping van het toelatingsbeleid.

"Het plan houdt in feite in dat alle vreemdelingen in Nederland vogelvrij worden verklaard, ongeacht of ze wel of geen Nederlander zijn", aldus Roseval. Hij vreesde voor een nieuwe heksenjacht, als de maatregel zou zijn doorgevoerd.

"Volkomen ten onrechte wordt de indruk gewekt dat vreemdelingen misbruik maken van de collectieve voorzieningen. Uit een recent onderzoek bij sociale diensten in Utrecht en in Amsterdam is het tegendeel gebleken. Van de 800 in een steekproef onderzochte kwesties werd maar in twee gevallen oneigenlijk gebruik van sociale voorzieningen aangetoond", aldus de voorzitter van de landelijke federatie.

"Volstrekt onnodig en onaanvaardbaar" noemde hij de voorgestelde maatregel. "Op deze wijze speelt de overheid rechtse groeperingen in de kaart".

MOSKOU - De Sovjettroepenmacht in het noordwesten van het land zal voor 1991 met veertigduizend man en twaalfhonderd tanks worden ingekrompen.

ederlanders etrokken bij eroïnesmokkel

HONGKONG - Een ederlands echtpaar is onderdag, uit China op eg naar Frankrijk, in ongkong gearresteerd de ontdekking van acheenhalf kilo vrij zuiere heroine in zijn bagge.

olgens een douane woorderder in Hongkong, K. ng, is het voor het eerst t Europese drugskoeriers t China zijn betrapt. De aarde van de partij wordt bijna achttien miljoen ulden geschat. De identiteit n het echtpaar wordt niet ijgegeven in afwachting n de officiële aanklacht, dus Tong.

BUDAPEST - Ongeveer esduizend Hongaren ebben profijt van de mnestie die de regering steren heeft afgekongd ter gelegenheid van et uitroepen van de Republiek Hongarije op 23 ktober.

NAPA

AMIGOE-abonnees ontvangen vandaag zoals elke zaterdag de weekend-bijlage NAPA met reportages en interviews over aktuele gebeurtenissen zowel in binnen- als buitenland. Daarnaast een aantal interessante rubrieken voor jong en oud. Degenen die zich nog niet op de AMIGOE hebben geabonneerd, kunnen de zaterdag-editie van de AMIGOE inclusief NAPA ver-krijgen voor de prijs van één gulden bij de diverse verkooppunten.

PIKA

Taaie landsverordeningen

"AANGEZIEN DIT ontwerp tegelijk met de ontwerp-landsverordening tot wijziging van de landsverordening op de loonbelasting 1976 (P.b. 1975, no 254), zitting 1984-1985-014, ontwerp-no 123 in openbare behandeling zal worden genomen, hebben ondergetekenden gemeend te kunnen volstaan met te verwijzen naar hetgeen in de Nota naar aanleiding van het voorlopig verslag tevens eindverslag bij genoemde ontwerp-landsverordening staat vermeld." Aldus de mening van de minister van Arbeid en Sociale Zaken en de minister van Financiën in een nota betreffende de landsverordening tot wijziging van de landsverordening Algemene Ouderdomsverzekering (P.b. 1960, no 83) en van de landsverordening Weduwe- en Wezenverzekering (P.b. 1965, no 194). Exact hetzelfde geldt voor de landsverordening tot wijziging van de landsverordening Ongevallenverzekering (P.b. 1966, no 14) en van de landsverordening ziekteverzekering (P.b. 1966, no 15).
Arme Statenleden.

Accepta-bel

DE MIRACULEUZE wederwaardigheden van een redactielid dat een telefoontje pleegde.

- Met X.

- Met A, mag ik mijnheer Y even spreken.

- Dan moet u ditzelfde nummer weer bellen.

Bam. Hoorn op de haak.
Hierengunter.
Nog eens bellen om deze flauwekul uit te zoeken.
- Met Y.

Y legt geduldig uit dat hij en X hetzelfde nummer hebben. X neemt altijd als eerste de hoorn op; Y doet dat pas als X de bel vijf keer over heeft laten gaan. De afspraak is dat Y dan weet dat het telefoontje voor hem is.
Bij God en op Curaçao.

Quote: "We moeten oppassen dat we ons niet prostitueren aan het cruisetoerisme door met allerlei kortingen en ontheffingen de cruisemaatschappijen hier naartoe te lokken. Van de cruisetoeristen mag niet alles verwacht worden. Gebleken is dat er zich onder hen nog altijd velen bevinden die de reis op krediet boeken en niet echt veel geld hebben om uit te geven."

Bezoek doveninstituut

■ *WILLEMSTAD — Directeur J. van Eijndhoven van de Stichting Instituut voor Doven uit Sint Michielsgestel uit Nederland en mevrouw L de Leuw hebben onlangs een bezoek afgelegd bij gedeputeerde Dito Mendes. Ze waren vergezeld van het hoofd van de dienst Sociale zaken, Monte Horsford. Het bezoek hield verband met de technische bijstand van het Nederlandse doveninstituut aan de Curacaose dovenschool en de plannen om te komen tot een doveninternaat.*

Projectontwikkelaar doet aan herbebossing

Gezocht: 500.000 rode wayaca-zaden

Vijfhonderdduizend pitten van de wayaka. Rode pitten. Geen bruine. Een laken onder de boom, goed schudden en de opbrengst bij elkaar vegen. Gelieve in te leveren bij Kees Booster van Booster Flora NV aan de Reigerweg. Voor een halve cent per stuk. Het verhaal achter de kleine advertenties in de Amigoe.

Kees Booster heeft zijn eigen plantenkweekbedrijf. Hij doet aan tuininrichting. Of landscaping zoals het in 'new speak' heet. Dezer dagen adverteert hij onder de slogan 'Herbebossing O.K.' en bezoekt hij de radiostations om uit te leggen wat zijn geheime opdrachtgever wil: honderdduizend wayaka's op een terrein waar gewerkt wordt aan een groots toeristisch project. De projectontwikkelaar houdt van Curaçao en wil proberen in tien jaar tijd in iedere geval zijn stukje van het eiland - een procent van de totale oppervlakte - vol te zetten met de oorspronkelijke begroeiing. Daar maken wayaka's deel van uit.

GEEN BLABLA

De zaadjes moeten door kinderen bijeengebracht worden en worden daarna in teelaarde gezet. Over een jaar krijgen zij hun toeristische bestemming. Booster zegt dat hij met zijn opdrachtgever heeft moeten soubatten om aandacht van de media te krijgen voor zijn insamelingsactie. "Hij is iemand die geen zin heeft in blabla, maar in alle stilte het eiland zoveel bomen rijker wil maken. Ik heb hem er gelukkig van kunnen overtuigen dat je zoveel zaden niet zonder tamtam krijgt."

In alle redelijkheid mag er volgens Booster vanuit gegaan worden dat voor de eeuwwisseling Curaçao nog grote stukken groen kende. En de wayaka had een grote invloed op het landschapsbeeld. De boom die goed tegen droogte kan - het is een soort woestijnboom - groeide overal en werd spoedig geliefd om zijn hout. Van het zogenaamde pokhout of ijzerhout bleken uitstekende lagers te maken. Het harde hout heeft de eigenschap olie af te scheiden. De 'zelfsmerende' lagers voldeden prima om assen in te laten draaien. Menig scheepsschroef had een roterende as in wayakahout omhuld, maar ook in andere machines werd het hout gebruikt.

FUNEST

Het stoomtijdperk is funest geweest volgens Booster. De bomen groeiden hier dik en van beperkende regels tegen ongebreidelde kap had Curaçao nog nooit gehoord. En dat was ook buiten de eilandsgrenzen bekend.

De landbouw slokte ook menig groen op. Booster kan zich boos maken als hij bed nkt hoe op het eiland ten koste van een matige tuinbouw, hele oppervlakten groen moesten wijken.

Heden ten dage zijn wayaka's gelukkig nog overal te vinden. In menig tuin is de wayaka te herkennen aan zijn oranje bloesem en her en der zijn nog bosjes te vinden. Maar het blijft een kaal eiland. In vergelijking met andere Caribische gebieden.

ONVRIENDELIJK

In toerismepromotieland wil men nog wel eens klagen dat de natuur van Curaçao de vakantieganger niets te bieden heeft. In krasse woorden heet het: de natuur is toerist-onvriendelijk. Een - op zich mooie -dichte cactushaag noodt niet meteen tot een dwaaltocht in de mondi, schijnt het.

Honderdduizend bomen extra dus. In tien jaar tijd, want zo lang duurt het voordat een wayaka groot is.

Met name in het eerste '[illegible]y-jaar' groeit het plantje tergend langzaam tot ongeveer twintig centimeter. Dan is het groot genoeg om in de volle grond gepoot te worden. Daarna gaat het vrij snel. In één jaar tijd één meter. In tien jaar een bladerdak boven een grondoppervlakte van ongeveer 25 vierkante meter. Taaie bomen zijn het. De penwortel kan tot het tienvoudige van de lengte van de bovengrondse stam de bodem penetreren. Zo kan de boom zelfs in tijden van grote droogte en een laag grondwaterpijl toch vocht opnemen.

50.000 Gulden kost het boomkweekproject. Naast wayaka's zal ook een kleine selectie ceders, kibra hacha's en brasil geteeld worden.

Booster - en meerderen met hem - hebben het gevoel dat de overheid een taak heeft laten liggen. Namelijk die van zorgen voor herbebossing op gestructureerde en effectieve manier. De overheid zou op zijn minst grond vrij moeten geven voor aanplantprojecten. Incidentele boomplantacties hebben, zo verluidt het, weinig zoden aan de dijk gezet.

De palmbomen op onder meer de Koredor en Barbara Beach staan er minder fleurig bij als had gekund. Palmen schijnen beter te groeien als ze bij elkaar staan en elkaar beschutting bieden.

HERBEBOSSING O.K.
BOOSTER FLORA N.V
geeft voor
ELK ROOD WAYACA ZAADJE EEN HALVE CENT.
Olé. Booster • Reigerweg/hoek Alablancaweg - Tel.: 78229

■ *De 'Herbebossing O.K.'- advertentie.*

Foto: Ken Wong, AMIGOE

■ *Edward Granville van elf jaar komt - volgens het resultaat van eigenhandig telwerk - 170 wayaka-pitjes inleveren. Alle kleine beetjes helpen.*

Toekomstmuziek

De Handelskade als terassengebied

WILLEMSTAD — De Handelskade als terassengebied. Een idee dat zou passen in het stadsontwikkelingplan van DROV. De realisatie van dat idee zou de Downtown Management Organization steunen, maar vooralsnog is er geen horeca-activiteit te bespeuren in de panden langs de Handelskade. La Savour, het enige etablissement aan Punda-zijde van de Sint Anna Baai is over de kop en al tijden dicht. Men zoekt naar een nieuwe exploitant. Voorlopig zullen er nog geen stoeltjes onder parasollen langs de kade staan.

Losse stands en individuele kiosken ziet Don Werdekker niet verschijnen op de kade. Daar is DMO niet voor, maar ook het beleid van DROV zou daar niet op gericht zijn. De voorkeur gaat uit naar ontwikkeling van restaurantjes en café's in de panden aan de kade, die dan de mogelijkheid geboden wordt uit te breiden met zitjes aan de waterkant. De vraag is echter welke winkeliers wegtrekken om plaats te maken voor horeca. Nu zitten aan de Handelskade voornamelijk kledingzaken en een enkele elektronicawinkel. Over de mogelijkheid dat de huidige pandenbezitters los van hun bestaande zaak een terras openen, is niets bekend.

UITGAANSGEBIED

Wel bekend is dat in DMO-kringen gedacht is aan een stedelijke eindsituatie waarin een gedeelte van de stad ontwikkeld is tot uitgaansgebied. Restaurant na café na terras na bistro na cocktailbar derhalve. Voorlopig toekomstmuziek, maar wel een goed idee wil Curaçao zijn toeristen voor zich winnen, zoveel wordt duidelijk uit opmerkingen van DMO-directeur Werdekker. "Veel uitgaansgelegenheden bij elkaar trekt mensen. Het voordeel van clustering is dat men pas op het allerlaatste moment hoeft te beslissen waar men uit eten gaat. Het gevaar voor een gesloten deur komen te staan komen wordt daardoor ook nagenoeg weggenomen."

OUDE STADSPANDEN

In principe bestaan er diverse mogelijkheden van financiering bestaan voor de ontwikkeling van horeca-bedrijven. Leningen van onder andere Korpodeko, de banken en het Remodeling Fund bieden soelaas. Het is de bedoeling dat een aantal instanties, waaronder DMO en het Bestuurscollege gaan werken aan de opzet van een fonds op 'brede basis' zodat de renovatie van oude stadspanden kan plaatsvinden. Nederland en de Economische Gemeenschap heeft fondsen die hiervoor aangesproken kunnen worden.

In tegenstelling tot de Punda-walkant verrijzen aan Otrobanda-zijde momenteel horeca-bedrijven als Hotel Otrobanda, het Barberia Jopie-project en Porto Paseo. Het Riffort toont daarentegen weer weinig activiteit. Afgezien van de culinaire activiteiten die daar nu reeds plaatsvinden is het nog niet tot een uitbreiding gekomen. Freddy Berends van Le Clochard zou het Riffort verder willen ontwikkelen.

BLAUW-WIT EN ROZE

Terug naar de Punda. De Handelskade ziet er fleuriger uit dan ooit. De panden worden bijtijds geverfd. Nieuwste bewoner in het rijtje wordt Banco de Venezuela die van de Heerenstraat verhuist naar het fel-blauw-en-spierwit geschilderde Handelskadehuis. Werk is nog in uitvoering.

Wat er precies met het roze La Savour is misgegaan is niet geheel duidelijk. Sloeg de stijl niet aan, waren het de prijzen of leidde iets anders tot de sluiting? Een zijdelings met de zaak bekende informant ligt geen sluiertipje op. Slechts duidelijk wordt dat de zaak in andere handen zal overgaan.

ERNSTIG AANGETAST

Natuurlijk is het laatste woord nog niet gezegd over de kade. Onder water zijn hele stukken van de kade vrij ernstig aangetast door slecht of überhaupt geen onderhoud. Het Bestuurcollege realiseerde zich vorig jaar na Joan dat renovatie van het onder-watergedeelte dringend nodig was. De gedeputeerde voor onder meer havenwerken Dito Mendes de Gouveia maakte onlangs bekend dat binnenkort de openbare aanbesteding zal plaatsvinden van de herstelwerkzaamheden.

Verder zijn er het parkeerprobleem en de verkeerscirculatie die bepaalde activiteiten niet toelaten. Bovendien wordt de kade benut voor het lossen van handelswaar van Venezolaanse boten en hebben veerboten en een rondvaartboot daar hun ligplaats.

Premier voorzichtig in uitspraken

Pas na onderzoek meer bekend over uitkering aan ambtenaren

WILLEMSTAD — Of en wanneer de Curacaose- en landsoverheid hun werknemers tegemoet komen, in de vorm van een financiële uitkering, is pas te zeggen, dat een multidisciplinaire commissie de diverse gecompliceerde vraagstukken, zoals de salarisdiscrepantie mannelijke/vrouwelijke ambtenaren, funktieklassifikatie en de opschorting van de secundaire arbeidsvoorwaarden, onder de loupe heeft genomen. De deskundigen, van ondermeer het departement van Financiën, Personeelszaken, de belastingen en het pensioenfonds van overheidswerknemers, komen rond medio november met hun advies. 'De regering zal dan zo rechtvaardig mogelijk, rekening houdende met de financiële draagkracht, handelen', verklaarde gisteren premier Maria Liberia-Peters tijdens een persconferentie. Een uitspraak op de aankondiging van haar partijgenoot, gedeputeerde Ricardo Isebia - die de hele discussie weer op gang zette - wilde ze uitdrukkelijk niet geven. 'Iedereen heeft zo zijn eigen manier van handelen'.

Gedeputeerde Isebia heeft onlangs tijdens een radio-interview 'beloofd', dat ambtenaren eind dit jaar een tegemoetkoming kunnen verwachten. Ze hebben zich namelijk goed ingezet, werken al jaren zonder de secundaire arbeidsvoorwaarden en moeten extra hard werken om het apparaat draaiende te houden, nu zoveel collegas de dienst verlieten.

VOORBARIG

...e, blijkt nu, nogal voorbarige uitspraken veroorzaakten een lawine van reacties en zowel vakbonden als de oppositie melden, dat in dat geval alle overheidswerknemers van beide overheden voor zo'n extraatje in aanmerking komen. Het gaat in totaal om zo'n 6000 ambtenaren en 4000 leerkrachten.

PRIORITEITEN

NVP-leider en premier Maria Liberia-Peters besloot gisteren een en ander recht te zetten. De discussies beperkten zich tot nu toe ...ers tot een deel van de problemen. Er zijn meer, veel meer, meldde ze. Vandaar ... prioriteiten gesteld ... De situatie is nog verre van optimaal en Nederland heeft (vorig jaar) zelfs ingegrepen ...keld worden. 'Komen die ... middelen niet uit de ...te, moeten ze uit de ...dte komen', aldus de premier, die weigerde in te gaan op vragen over Isebia's ...eden, in haar hoedanigheid van leider van de NVP. '...t hier nu als premier', ... slechts.

GEHUWD/ONGEHUWD

...meldde meerdere malen, ...ook zij -evenals Isebia- ...mening is dat ambtenaren na vele jaren een 'beloning' hebben verdiend. Of ...tgekeerd kan worden is ... tweede. Er spelen ...ers diverse andere ..., die voor de overheid ... vergaande financiele ...gen hebben. Eén ...van is het rechttrekken ... salarissen gehuwde ... gehuwde ambtenaren.

DISCREPANTIE

...enteel is het zo, dat ...wde mannelijke ambtenaren 20% meer verdienen dan hun gehuwde vrouwelijke collegas. De rechter ...ste al, dat die discrepantie geëlimineerd moet ...en. De vorige regering ...t de salarissen te ... en het verschil in de ... van een toelage uit te ...; ook dat werd afge..., zodat de regering nu ... de keuze staat, of de ... in kwestie te verhogen of alle mannensalarissen te verlagen. Dat ...e is, volgens haar, geen ...are kaart.

... andere kwestie is de ...ring van vakantiegeld, ...sen en indexering. Over ...dexeringskwestie is een ...zaak tegen de overheid gaande, die de vakbond ...arbeiders BTG aan...de, omdat men meent ... regering die opschorting onrechte voor deze ... werknemers ...

...ELE MILJOENEN

...unktie-klassifikatie is ...ander probleem, een ... vraagstuk waarmee ... miljoenen' gemoeid zijn. ... funktie-klassifikatie gebeurde niet zoals dat gepland was en dat leverde vooral onder de Capriles kliniek werkers de nodige problemen op.

COMMISSIE

De premier zei dat in verband met al deze problemen een multidisciplinaire commissie, met lands- en eilandsdeskundigen werd opgericht, die aan de hand van analyse en besprekingen de overheid zal adviseren of, hoeveel en wanneer. Volgens de premier is er tussen deze kwesties een duidelijk verband: uitkering van één zal een precedentscheppend effect hebben 'en vóór we het weten, zitten we in een situatie waarvoor geen uitweg meer is'.

SPOEDIG

Ze zei dat de deskundigen rond medio volgende maand hun advies presenteren. De regering zal dan 'zo spoedig mogelijk' een beslissing nemen. Ze benadrukte meer dan eens, dat de nog tere financiële situatie van de lands- en eilandsoverheden niet uit het oog verloren zal mogen worden. Uit haar verklaring bleek tevens, dat'ze voorstander is van synchronisatie van lands- en eilandsbeleid en dat de één niet zondermeer zal kunnen uitbetalen en de ander niet.

VERKIEZINGEN

Een beetje geïrriteerd werd ze om de opmerking, dat deze studie nu, aan de vooravond van de verkiezingscampagne verricht wordt, terwijl de problemen al jaren slepen. 'Ik draai de vraag om: moet alles stil blijven staan, omdat de verkiezingen in aantocht zijn?'

■WILLEMSTAD — Dezer dagen verblijft een groep buitenlandse vertegenwoordigers van Maduro & Curiel's Bank N.V. op Curaçao, waar zij op de hoogte worden gesteld van de laatste ontwikkelingen op dit eiland.

Gisteravond was er een sfeervolle, hartelijke ontvangst in Landhuis Zeelandia, waar Ron Gomes Casseres namens de bank het woord voerde en de 'buitenlanders' aan de Antilliaanse relaties van de MCB voorstelde.

Foto: De 'buitenlanders' Ad Swaak en Harrie Lambes uit Nederland; Paul Schultz uit de Verenigde Staten; Luis Ivandie uit Brazilië; Roberto Serrano uit Venezuela; Marcella Gonzalez uit Panamá; Vic Henriquez uit Sint Maarten en Bill Carson uit Aruba, samen met de 'Curaçaoënaars' Max Henriquez, Lionel Capriles, Terry McCoy en Ron Gomes Casseres.

DE WONDEREN ZIJN DE WERELD NOG NIET UIT

WILLEMSTAD: Drop Inn de bekende drop en snoepzaak aan de Caracasbaaiweg te Salinja heeft wonder boven wonder de brand overleefd die er in de nacht van 25 op 26 oktober woekerde. Deze zaak die de laatste tijd ook meerdere malen te kampen heeft gehad met wateroverlast gaat echter stug door met de verkoop van drop-snoep, snoepcadeaux en cadeaux met snoep. Hetzelfde assortiment is ook verkrijgbaar bij Drop Inn Punda en Otrobanda. Drop Inn laat zich dus niet klein krijgen, en dit is onder andere te danken aan de vele klanten die hun weg steeds weer terugvinden naar Drop Inn.

MIL-lustrum in Seaquarium

WILLEMSTAD — De lustrumactiviteiten van het Maria Immaculata Lyceum, MIL, verplaatsten zich gisteren naar het Seaquarium. Daar kon genoten worden van alle geneugten die water en zand te bieden hebben en als de leerlingen daar een beetje genoeg van hadden, was er muziek, waarop volop ...

In het water was een soort hindernisbaan uitgezet naar het vlot dat zwemmend, klimmend en peddelend bereikt en weer verlaten moest worden. Dat was een wedstrijd van de klassen tegen elkaar, wat vooral in de onderbouwklassen en felle strijd opleverde.

AUTO

Een heel andere uitdaging vormde de oude Japanse auto die daar met veel moeite naar toe gesleept was. Hoeveel personen passen er in een auto? Dat ligt aan de personen, maar ook aan de wijze van laden. Er komt een natuurlijk soort wiskundig inzicht aan te pas. En sjouwkracht. Met moeite bleken er twaalf leraren in de auto te passen. Maar met veel passen en meten, bleken er wel 26 brugklassers in diezelfde auto te gaan!

... vormde een ontspannende dag in de activiteiten ter gelegenheid van het achtste lustrum van het Maria Immaculata Lyceum, een lustrum dat voor de leerlingen vanavond afgesloten wordt met een groot feest in Landhuis Brievengat.

Voor de oud-leerlingen moet het grote feest nog komen. Dat is zondagmorgen in Landhuis Sorsaka, waar herinneringen kunnen worden opgehaald onder genot van een drankje en muziek.

Organisatie opent eigen centrum

Subsidie voor werklozen-stichting

WILLEMSTAD —Het Bestuurscollege is accoord gegaan met een subsidie, op jaarbasis, van twaalfduizend gulden voor de werklozen-stichting (Fundashon pa desempleadonan). Met dit bedrag zal onder andere het salaris betaald worden van de beheerder van het gisteren geopende centrum van deze stichting. Dankzij medewerking van diverse overheids nv's, beschikt het kantoor over meubels, een ijskast, terwijl de stichting ook een pick-up truck cadeau kreeg ...

De opening van het centrum, de technische afdeling van het enige jaren geleden opgeheven woningbedrijf Semako aan de John de Pool-straat in Brievengat, vond gistermiddag plaats in aanwezigheid van diverse bewindslieden en vakbondsleiders. Motoren achter de totstandkoming van de stichting zijn ... en Stanley ...

Brown ... partijgenoot ... makker ... aandu... Frente-minister ... arbeid en sociale zaken, Stanley Inderson, die gisteren een van de ... was.

Inderson meldde dat de stichting de allereerste organisatie was, waarmee hij 30 mei vorig jaar als nieuwbakken minister een vergadering had. De mensen van de stichting kende hij al: die hadden immers al eerder pogingen ondernomen om een bijeenkomst te organiseren op het Wilheminaplein, maar kregen toen heel weinig bijval.

De minister herhaalde gisteren dat in zijn portefeuilleomschrijving weliswaar het woord 'arbeid' voorkomt, maar dat hij géén 'vacaturefile' tot zijn beschikking heeft en dus niet zomaar arbeidsplaatsen kan scheppen: dat is vooral het werk van de eilandgebieden en zijn collega van Handel Industrie en Werkgelegenheid (Chucho Smits- NVP, RED). Hij erkende aan de andere kant, dat de aanpak en bestrijding van de werkloosheid een ieders prioriteit nummer één moet zijn, ofwel 'de grootste uitdaging'. Een kantklare oplossing of 'golden bullet', waarschuwde hij, voor dit probleem is er niet.

Hij had lof voor het initiatief en doorzettingsvermogen van de stichting voor werklozen, noemde het werk van deze organisatie 'een stap in de goede richting' en zei dat ieder initiatief om de werkloosheid aan te pakken, danwel werklozen op te vangen, de steun van de overheid kan verwachten.

NVP-gedeputeerde van personeelszaken, Ricardo Isebia, maakte tijdens zijn toespraak evenzo melding van het doorzettingsvermogen van de organisatie, die zo erkende hij, in eerste instantie niet altijd serieus genomen werd. Hoewel hij heel vaak contact te hebben gehad met Brown en ...quez, belden die zo vaak op, dat hij zo nu en dan de dans ontsprong. Men zette door en zie nu het resultaat, aldus een opmerkelijk voorzichtige Isebia, die kort geleden wat erg loslippig was, toen hij aankondigde dat overheidswerknemers een eindejaars-incentive kunnen verwachten. 'Ik zal vandaag niets aankondigen, vóór het helemaal rond is.'

Wat hij gisteren wel zonder blikken of blozen durfde te zeggen, was dat het Bestuurscollege accoord ging, de werklozenstichting een subsidie van 12.000 te verstrekken. Dit geldt om te beginnen voor één jaar. Daarmee zal het centrum, waar er kantoorruimte is en waarschijnlijk ook een cursusruimte en magazijn komt, onderhouden worden. Daar zal er in de ochtenduren opvang en begeleiding plaats vinden, terwijl het centrum ... sociaal trefpunt ... legde coördinator ... Brown, gisteren ... Amigoe uit.

Omdat gedeputerede Isebia onderkende, dat de ... 'heel veel waardering' te hebben - steun verdient, benaderde hij diverse overheids nv die onder hem vallen: de Refineria Korsou NV schonk de stichting enige meubels, de Curoil kwam met een ijskast, terwijl de CDM een pick-up truck beschikbaar stelt.

... zei tijdens de ceremonie ... gemotiveerd te zijn, ... nog iets te kunnen ...

AFTOPPING NEDERLANDSE HULP

Volgende week in Nederland

Premier Liberia ontmoet formateur Ruud Lubbers

WILLEMSTAD — Premier Maria Liberia-Peters heeft komende dinsdag in Nederland een gesprek met de Nederlandse formateur Ruud Lubbers. Met hem zal ze onder andere het aangekondigde besluit van de nieuwe regeringspartners, CDA en PvdA aankaarten, tot aftopping van de beschikbare ontwikkelingsgelden. Deze partijen besloten al, dat de hulp aan de Antillen en Aruba op jaarbasis de 300 miljoen gulden niet zal overschrijden. Al enige jaren bedraagt die hulp 5% van de totale begroting van ontwikkelingssamenwerking en neemt die toe al naar gelang de economie en de begroting groeit. Ingaande volgend jaar echter, zal een limiet van 300 miljoen gulden van kracht worden. Dit jaar is aan hulp 285 miljoen gulden beschikbaar.

De Antilliaanse premier reist op maandag, op uitnodiging van de KLM, naar Nederland.

Ze zit, samen met diverse andere Antilliaanse- en Nederlandse gasten, op vrijdag 3 november op de 'maiden flight' van de KLM naar Sint Maarten. De Amigoe berichtte reeds dat ook minister Louis Gumbs van de partij is, alsmede minister Neelie Smit-Kroes, KABNAA- directeur Frits Palm en van Sint Maarten, Claude Wathey en gezaghebber Ralph Richardson.

Omdat ze graag een gesprek wil hebben met de pas benoemde formateur Ruud Lubbers, gaat mevrouw Liberia een paar dagen vooruit. Op dinsdag vindt de ontmoeting plaats.

Ze hoopt dan meer te weten te komen over mogelijke kandidaten in het nieuwe kabinet, van de minister van Antilliaanse zaken. De afgelopen 7 jaar was dat Jan de Koning, maar die komt naar niet terug. Liberia verklaarde gisteren tijdens een persconferentie, zelf geen voorkeur te hebben voor de een of andere persoon of partij.

Ze wees er gisteren met nadruk op, dat de afspraak tussen CDA en PvdA over aftopping van de ontwikkelingshulp voor de Antillen een duidelijke indikatie moet zijn, dat het nieuwe kabinet niet zondermeer bereid zal zijn, steeds de geldkraan open te draaien. Daar heeft iedereen op de Antillen rekening mee te houden. 'Het is momenteel nog te vaak zo, dat we Nederland in ons achterhoofd hebben, wanneer we het moeilijk of krap krijgen. Daar moeten we vanaf, ze geven ons in Nederland al een duidelijk signaal'.

Naar ze het weten, zal van 300 miljoen gulden aan ontwikkelingshulp die volgend jaar beschikbaar komt, een deel besteed worden aan rente en aflossing van schulden van de Antillen aan Nederland: de centrale overheid betaalt zijn eigen schulden en die van de vier kleinere eilanden. Curacao is het enige eiland dat zelf zijn verplichtingen nakomt.

Ingezonden

Dans[illegible] op Aruba

WILMA JANSEN professionele danseres en Stan Kuiperi, kunstschilder die hier op Aruba even de danssituatie een stevige sanering zullen geven met hun Festival. (Napa, zaterdag 21 oktober 1989). In 10 jaar tijd is er maar weinig gebeurd, constateren zij tot hun spijt, want sinds zij eind 1984 terug zijn op Aruba hebben zij de situatie bestudeerd.

Na 5 jaar zijn ze nog steeds aan 't bestuderen terwijl ze volop de tijd hadden om er wat aan te doen, want dat doe je niet met een paar gastlessen, workshops, Wilma's grote werk Coreofonia met professionele gastdansers uit Venezuela en nu dit Festival.

Wat heeft Wilma, met zo'n enorm plichtsbesef als docent met lokale mensen zelf gedaan?

Heeft zij in 5 jaar tijd als docent laten zien wat er allemaal voor mogelijkheden zijn op dansgebied door haar kennis over te brengen aan kinderen, tieners en ouderen?

Zij is niet verbonden aan geen enkele balletschool, vanwege de samenwerking die niet lukte, maar op die bestaande balletscholen geven docenten al jaren 22/25 jaar les en gedurende al die jaren hebben velen kennis gemaakt met de danskunst en ook op de planken gestaan, om maar een paar voorstellingen op te noemen van de laatste 10 jaar, bestaande balletten zoals 'Coppelia', 'derde akte uit de Schone Slaapster', 'Paquita', creatieve balletten zoals 'E hofi di Chomar', 'Fiesta di Pushinan', 'Chanita' en 'Nos Muchanan-Futuro di Majan', waarin alle dansstijlen gepresenteerd werden, gebracht door leerlingen.

Toen Wilma eind '84 terugkeerde uit Frankrijk kreeg zij als 'enige Arubaanse' professionele danseres een aanbieding om een produktie met lokale dansers in het Alladin [illegible] voordat [illegible] zag, lag [illegible] manifestatie — overgang Status Aparte — in '86 liet zij ook verstek gaan op 't laatste moment.

Later kreeg zij ook een opdracht van de Sticusa om dansen te creëren op gedichten uit het boek 'Balismentu' van de op Aruba geboren kunstschilder Clyde Lo-A-Njoe.

Is dat ooit op de planken gebracht?

Maar eindelijk na 4 jaar komt zij met haar grote werk 'Coreofonia' en dan denk je, zeker met lokale dansers, nee, even wippen naar Venezuela en professionele dansers aantrekken voor haar grote werk. Makkelijk èh!

Om even terug te komen op dit grote internationale dansgebeuren, waarvan 2 dansgroepen uit Venezuela (waarom 2) en oorspronkelijk waren er ook 2 dansgroepen uit Nederland uitgenodigd, waarvan één aanwezig is, Sandra Eleonora uit Curaçao en Mariko Sanjo-Japan/New York. Waren er in de regio geen meerdere dansgroepen die uitgenodigd hadden kunnen worden?

Opvallend is dat van Aruba zelf, behalve Wilma natuurlijk, geen enkele dansgroep in het programma is opgenomen. Dat is tekenend voor de situatie, zegt Stan, ze zijn wel allemaal uitgenodigd, maar hebben te laat gereageerd.

Tekenend voor de situatie is: dat b.v. Teatro di Dansa Arubano op 11 juli 1989, de dag waarop de dansgroep naar Frankrijk vertrok om gedurende één maand aan Internationale Festivals mee te doen, de uitnodiging kreeg voor dit Festival, waarin stond dat binnen twee weken de dansgroep moest laten weten of zij mee zouden kunnen doen, terwijl volgens Stan en Wilma de buitenlandse groepen sinds twee jaar op de hoogte waren!

Er waren enige regels opgesteld en ook een gage bepaald voor deelname aan dit Festival, was dat ook zo voor de buitenlandse groepen en solisten?

Aanvankelijk gezien de late uitnodiging zou Folklore helemaal niet aan bod komen in dit Festival, waarom toch op 't laatste moment, vooral als Wilma en Stan vinden dat dans meer moet zijn dan een toeristisch gebeuren rond een swimmingpool met een mand op je hoofd en een veer in je achterwerk!

Het jaar in jaar uit in het buitenland gaan dansen om Aruba te vertegenwoordigen vinden zij ook niks aan, dat is w[illegible] geld, maar Wilma heeft ook gezellig meegedaan tijdens een 'Aruba Country Morning' in het concertgebouw in Den Haag in 1987, waar zij 5 minuten moderne dans weggaf en dat was ook niks aan en helemaal weggegooid geld terwijl Teatro di Dansa Arubano naast de 'Aruba Country Morning' ook op de t.v., De Gouden Wiek, Vlaggetjes dag in Scheveningen en De Derde Wereldfestival in Gemert met veel succes hebben opgetreden.

Wilma is gespecialiseerd in de moderne dans met een enorme drang voor cultuurpromotie, gedurende al die jaren hier op Aruba heeft zij wat kunnen doen aan het veer in je achterwerk zoals Stan zich op een beledigende wijze uitlaat over onze Arubaanse Folklore. Hij gaat verder; er is veel talent op Aruba, ondanks het lage niveau en de gebrekkige voorbereiding!

Wilma doe er a.u.b. wat aan, want jij bent de eerste professionele Arubaanse danseres die zoveel enorme ervaring op dansgebied heeft gehad.

Het wordt hoog tijd dat jij echt gaat werken en inderdaad ook een steentje bijdraagt aan de Danscultuur op ons dushi Aruba.

DIANA L. ANTONETTE
Directrice Arubaanse dans en Balletschool en Teatro di Dansa Arubano

---

SAVANETA — De plannen van de zwemvereniging Aruba Dolphins om op 26 november de jaarlijkse een kilometer en twee kilometer zwemwedstrijden te houden zijn uitgesteld. De wedstrijden vinden nu op drie december aanstaande plaats.

ORANJESTAD — Een delegatie van Hamilton Oil Aruba Corp. bestaande uit Jeff Michell, Fred Drew, Jim Hood, Lino Albertelli en de vertegenwoordiger op Aruba mr. Jo Maduro brachten een bezoek aan premier Nelson Oduber.

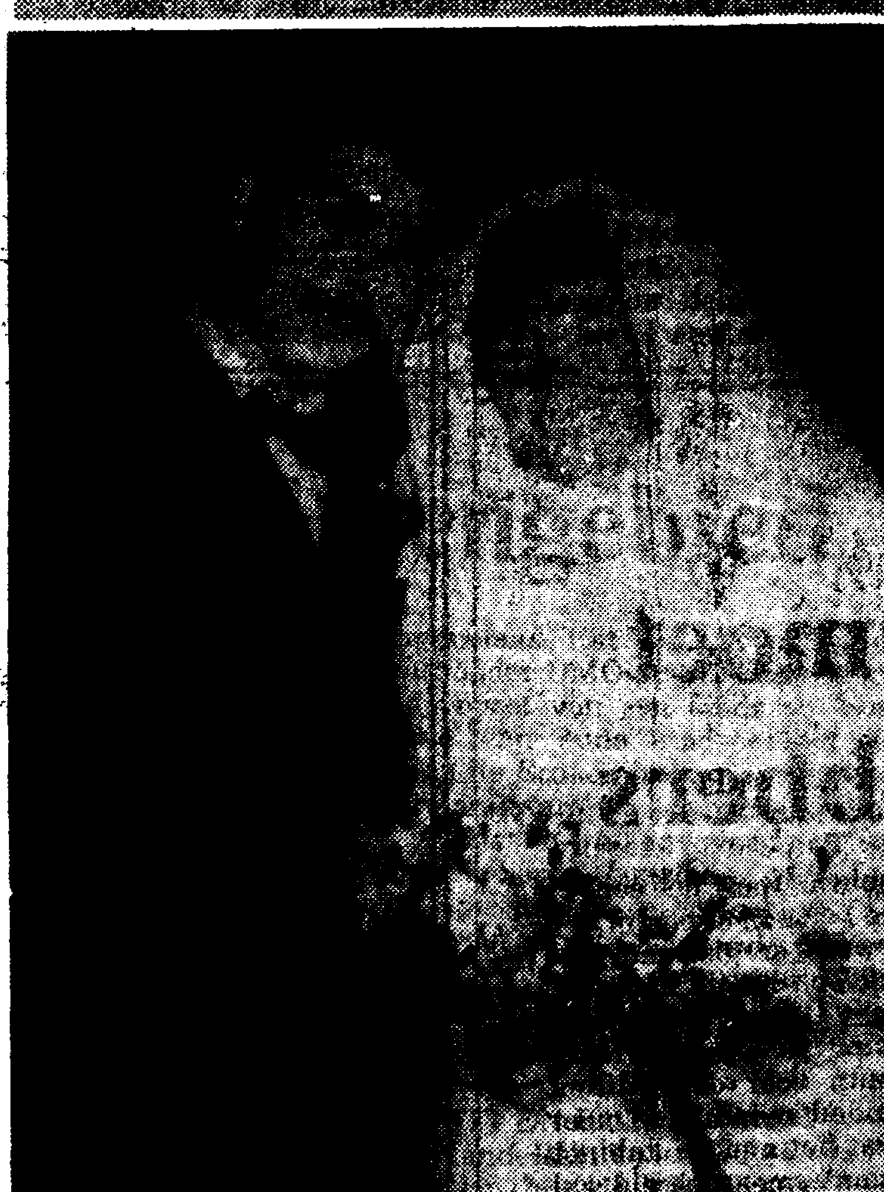
Gesproken werd over de stand van zaken ten aanzien van de olie-exploratie in de Arubaanse wateren waarvoor ook Hamilton een gebied ter beschikking kreeg bij de openbare aanbesteding.

HAMILTON OIL OP ARUBA

GROOTS HUWELIJKSFEEST

NOORD — Onder grote belangstelling vond in de Sint Anna kerk te Noord gistermiddag de kerkelijke inzegening plaats van het huwelijk van Natasha d'Arnault met Oslin Ismail.

Vooral de bruidskledij trok de aandacht van de zeer velen, aangezien deze ontworpen was door de bekende Nederlandse modeontwerpster Sheila de Vries.

De bruid is de dochter van de voorzitter van de Kamer van Koophandel Erik d'Arnault en mevrouw d'Arnault. Gisteravond vond in het Golden Tulip hotel een druk bezochte receptie plaats waarbij velen het bruidspaar gelukwensen kwamen aanbieden.

Politiebond Aruba zeer bezorgd over salarissen

ORANJESTAD — Het bestuur van de politiebond Aruba maakt zich ernstige zorgen over het feit, dat steeds meer politiemensen in dienst van particuliere bedrijven treden omdat men daar beter betaald wordt dan bij de politie. Het bestuur heeft een gesprek met minister van Justitie mr Hendrik Croes gevraagd, waarbij één van de acht te bespreken punten is: de salariëring.

Het bestuur van de politiebond laat een waarschuwing aan de regering horen dat politiemensen de dienst verlaten. "Het salaris van de politie dient herzien te worden en meer attractief gemaakt", aldus een verklaring.

COMMISSARIS

In dit verband wordt opgemerkt dat commissaris Peterson het korps verlaat om directeur van de Dienst Openbare Orde en Veiligheid te worden, een functie die beter betaalt dan commissaris van politie. Het gevolg is een gebrek aan leidinggevend personeel, terwijl in het middenkader ook mensen vertrekken en andere politiemensen op hun promotie wachten.

Opgemerkt wordt dat het politiepersoneel van de Nederlandse Antillen een betere betaling ontvangt dan de politie op Aruba, terwijl hetzelfde werk wordt gedaan.

De situatie wat de bezetting van het korps op Aruba betreft, is zodanig dat reeds enige politiemensen vergunning hebben gevraagd om een taxi te gaan rijden.

Lezing

SAN NICOLAS — Het informatie centrum San Nicolas samen met de Nationale Bibliotheek organiseert dinsdag 31 oktober 's avonds van acht tot tien uur in het bibliotheek te San Nicolas een informatieavond over toelating van vreemdelingen.

Ondermeer zou de wetgeving inzake toelating uitvoerig behandeld en toegelicht worden. Dit zal geschieden door mr Hubert Lopez.

AGENDA
ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/ 14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-743.

TELEFAX; 22368.

BANKREK. nr 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 uur **Suspect** (drama, 14 jr).
DRIVE-IN: 20.30+24.00 uur **The Abyss** (science fiction/action, 14 jr.).

*****

DOKTER HART KINDER-POLIKLINIEK (Shakepearestraat 13, tel.: 27263/24300): spreekuren maandag t/m zaterdag van 08.30-11.30 uur; maandag, woensdag en vrijdag ook van 15.00-18.00 uur.

*****

CENTRO MEDICO CARABOBO (L.G. Smith Boulevard 34, tel.: 21777): dra L.G. Beke-Martínez, Engleandstraat 7, tel.: 24696.

*****

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: 38989 (24 uur per dag).

*****

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020/48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor).
(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

*****

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Highway to haven; 18.50 Nos ku nos; 20.00 Uitzending 1989 World Series baseball; 23.00 Estreno; 24.30 Sluiting.

ZONDAG: 17.00 Father Murphy; 18.50 Movie; 19.30 Showtime; 20.30 Baseball highlights; 21.00 Uitzending 1989 World Series baseball; 23.00 Sluiting.

*****

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTER: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

ESSO SERVICE CENTER (Oranjestad): **24.00 uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

STICHTING ZIEKENVERPLEGING ARUBA
DOKTER HORACIO ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300).
Bezoekuren:
Kinderafdeling: doorlopend bezoek van 08.00-20.00 uur.
Andere afdelingen: van 11.00-12.00/15.00-15.45/18.30-19.30 uur.
Rookverbod:
Er is een algemeen rookverbod in het hospitaal. Slechts op enkele recreatieplaatsen in het hospitaal mag er gerookt worden.

KONINGIN WILHELMINA FONDS (tel.: 24652/22817): informatiecentrum woensdag geopend van 08.30-12.00 uur -Paardenbaaistraat 8 (boven).

FADA (Paardenbaaistraat 8, tel.: 32999): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

THE BRUTE RACING TEAM: 20.00 uur monstertruckshow - Mansur Ballpark.

CONCORDE HOTEL & CASINO: 20.00

uur concert van Roberto Carlos - Grand Ballroom.

*****

ZONDAG
BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 uur **Suspect** (drama, 18 jr).
DRIVE-IN: 21.00 uur **The Abyss** (science fiction/action, 14 jr).

*****

DIVERSEN
FILMLIGA ARUBA: 20.30 uur presentatie film 'Down by Law' (1986, regie: Jim Jarmush) - Cas di Cultura.

CARIBECLUB: 10.00-18.00 uur vlooienmarkt.

SPORT
SOFTBALL **(Simar)**: knockout-toernooi - La Famaveld.

ATLETIEK **(Olympia)**: 08.00-09.35 uur veldloop - zandparkoers in de duinen te Grapefield.

*****

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

INDIAN ROCK GARDEN WATERSLIDE: maandag, dinsdag, woensdag en vrijdag geopend van 10.00-18.00 uur; donderdag de gehele dag gesloten.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

CENTRO KIBRAHACHA (**dagverblijf voor bejaarden**): openingsuren dagverblijf: 08.00-12.00 uur; kantooruren: 07.30-12.30/14.00-17.00 uur - Piedra Plat 23 (tel.: 28159).

AUTOKEURINGSLOKAAL SAN NICOLAS: geopend van maandag t/m vrijdag van 08.00-11.30/13.00-16.00 uur.

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

*****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

*****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen; zondagsschool op dezelfde tijd.

*****

DE NIEUW APOSTOLISCHE KERK (Goletstraat 5-A): 09.30 uur kerkdienst.

*****

ARUBAANS INTERNATIONAAL DANSFESTIVAL
Festijn vol met aangename verrassingen

ORANJESTAD — Donderdagavond werd het dansfestival geopend met een traditionele 'baile di sinta' op het plein voor Cas di Cultura. De dansgroep 'Flor di Anglo', die onder leiding staat van Erwin Croes en Pascualita Ridderstaat, bracht op deze manier hulde aan de Arubaanse folklore.
De eerste buitenlandse gasten die daarna optraden, waren Máriko Sanjo en Mijoko Kikawa, echter in twee van de drie stukken bijgestaan door Arubaanse dansers.

'Prélude' werd gedanst door Mijoko Kikawa en Wilma Jansen, op de muziek van J.S. Bach. De choreografie van dit stuk, maar ook van de beide andere stukken, is van Máriko Sanjo. 'Prélude' straalde een sfeer uit van lieflijkheid en vriendschap, technisch prachtig uitgebeeld, eerst door de danseressen afzonderlijk, daarna met een steeds groter wordende toenadering, totdat er een 'pas de deux' ontstond, waarbij de bewegingen mooi in elkaar overvloeien. Visueel was het misschien even wennen aan de twee verschillende typen, maar dat werd rijkelijk gecompenseerd door de vloeiendheid der bewegingen en de vele variaties.

OVATIE

De presentatie van *'Bird'*, op de muziek van Pablo Casals, was bijzonder sterk. Een staande ovatie was hier op zijn plaats geweest. Máriko Sanjo, al 56 jaar oud, toonde in dit solo-stuk een enorme spierbeheersing: ze liet haar lichaam de meest prachtige, wonderbaarlijke houdingen aannemen. Haar interpretatie van de vogel getuigt van veel diepgang en fantasie. Eén kanttekening: de lichtcirkel had naar mijn mening meer uitgebuit kunnen worden.
Het derde stuk *'Voice'* was een complete verrassing: behalve Máriko en Mijoko, deden ook enkele Arubaanse dansers, één Nederlandse danser, drie kinderen en... een hond mee. De hond vroeg zich steeds verbaasd af wat er toch aan de hand was! Het stuk begon heel indrukwekkend met in het zwart geklede, anonieme toneelknechten, die echter na de komst van twee andere figuren een metamorfose ondergingen en meer persoonlijkheid kregen, echter een persoonlijkheid die gedeeltelijk toch verborgen bleef: sommigen hadden zelfs twee maskers, twee gezichten. Een spannend stuk, voor het publiek even wennen: wat gebeurt hier eigenlijk? Jammer genoeg werd de spanning enigszins verbroken door te veel herhaling.
Nog een kleine noot: niet elke danser paste met zijn bewegingen in het geheel, wat soms een beetje storend was. De techniek die hier gebruikt werd en die gekenmerkt werd door de afwisseling van vertraging, versnelling en 'freezing', is voor Aruba toch niet helemaal nieuw, wél het idee achter het stuk en de invulling ervan; die zijn zeer origineel. Tussen het tweede en het derde dansstuk was er een pauze, wat velen in de zaal niet in de gaten hadden; het staat echter wel aangegeven in het programmaboek. De zaal werd ongeduldig en onrustig, wat niet nodig was dus.

STOEL

In *'You sit and I'll dance'* van Wilma Jansen met de oude, verstoten, eenzame stoel als hoofdpersoon, zijn verschillende kunstuitingen samengegaan: dans, poëzie, voordracht en theater, muziek en zang. Ook dit is niet helemaal nieuw: we denken hierbij aan de 'pesia baila' van Nena Bennett en aan het bewegingstheater van Burny Every op een gedicht van Philomena Wong en muziek van Eddie Bennett. De input is echter anders: hier is de dans hoofdmoot. De dans van Wilma Jansen was gewoonweg goed, technisch af. De Wilma Jansen uit 'Coreofonia' was duidelijk te herkennen. Ik geloof dat we zelfs kunnen spreken van een 'Wilma Jansen-dansstijl'.
Janine Jansen had een combinatie dansen en acteren: haar aandeel in het geheel had iets sterker kunnen zijn, hoewel ze toch wel van bijvoorbeeld de 'banaanact' iets origineels had gemaakt. Burny Every 'stole the show'. Haar twee interpretaties van 'E stul' van Denis Henriquez kregen van het publiek een warm applaus en de 'opmaakact' werd iets bijzonders. Burny Every is inderdaad een ras-artieste, die zich meer op het toneel moet laten zien.
Genoemd moeten ook worden de prachtige stem van Tica Giel en de goede combinatie van opgenomen en 'live'-muziek van Ivan Jansen. De steeds intenser wordende muziek was een goede begeleiding van de steeds groter wordende vervreemding en verloedering die de drie dansers/acteurs lieten zien.

VRIJDAG

Vrijdagavond begon ook met een verrassing, een extra programma-onderdeel: Afro-Caribische dans onder leiding van Sandra Leonora uit Curaçao. In nauwelijks twee weken tijd heeft ze met deze groep gewerkt aan drie dansen voor het festival. De zeven danseressen hebben het er aardig afgebracht, zeker als men er rekening mee houdt dat voor in ieder geval zes van hen dit een eerste ervaring is geweest met de Afro-Caribische dansstijl. Sandra Leonora zelf was in een sterk solo, 'Homage to Curaçao', te bewonderen.
Rudsel Isidora van de muziekgroep 'ISOCO' heeft twee dansnummers begeleid.
Dit programma-onderdeel was wel snel afgelopen: het smaakte naar meer!

STERK

Hierna volgde *'Taller de danza de Caracas'* met zes buitengewoon sterke stukken: techniek, coördinatie, expressie, niets op aan te merken. Moderne dans in topvorm, vol afwisseling. In *'Parafernalia'* en *'Color de rosa'* prachtig samenspel van vier danseressen en twee dansers, met vaak synchroon verschillende *'Pas de deux'*. *'Una fragil pasion'* heel gevoelig gebracht door twee danseressen (die ook in 'Coreofonia' gedanst hebben). *'Acertijo'*, waarin twee dansers als slangemensen de meest ingewikkelde figuren maakten. Adembenemend!

'Detras de la memoria', een prachtig solo van Macarena Solorzano. *'En la raya de lo oscuro'*, een spannend spel tussen man en vrouw.
Tot nu toe hebben alle presentaties in dit festival technisch een hoog niveau. Als toeschouwer zit je vaak met verbazing te kijken naar wat er op dansgebied allemaal mogelijk is. Natuurlijk valt niet alles bij iedereen in de smaak: de meningen zijn vaak zeer verdeeld.
Interessant is dit festival in ieder geval.

J.L. PEREIRA

ACTIE VOOR CASA CUNA

POSCHIQUITO — De kinderen van Casa Cuna hadden een vroege Sinterklaas/Kerst toen vertegenwoordigers van de stichting 'Friends of the handicapped of Aruba' hen kwamen verrassen met een zending speelgoed.
Drie jaar geleden besloten Greg Raffa en Keith Jones als bezoekers van Aruba de jeugd de helpende hand te bieden. De Poolboys van Aruba Beachclub hadden een actie voor de gehandicapte kinderen op touw gezet en vroegen de bezoekers van Aruba om ook mee te doen. Een stichting werd opgericht die de afgelopen twee jaar met activiteiten in de Aruba Beachclub en in Casa del Mar een bedrag van zestigduizend dollars bijeen bracht.
Volgende week dinsdag wordt weer een activiteit gehouden met tienduizend dollar aan prijzen, waarbij het publiek wordt uitgenodigd.
Dr Lew Gilmore, één van de bestuursleden verklaarde: 'Wij Amerikaanse toeristen komen reeds vele jaren naar dit liefelijke eiland en hebben genoten van de hartelijkheid en gastvrijheid van de vriendelijke bevolking. Wij zijn blij dat wij op deze wijze onze dank kunnen tonen'.

SAN NICOLAS — Vermoedelijk is op het postkantoor in San Nicolas fraude gepleegd, waarmee een bedrag van ruim dertigduizend florin is gemoeid. Het onderzoek door de accountantsdienst is nog gaande.
Na het vertrek van directeur Bob Arends, die naar Nederland terugkeerde, werd hij vervangen door De Kort, die de accountantsdienst verzocht - in verband met de overname - een rapport te maken over de financiële situatie van de postkantoren te Oranjestad en San Nicolas.
Tijdens het onderzoek kwam de accountantsdienst achter een tekort van ruim dertig mille in het postkantoor te San Nicolas. In verband hiermee is de directeur van dit postkantoor E.T. met vakantie gegaan.
Enige jaren geleden werd in ditzelfde postkantoor ook een tekort van ruim veertigduizend florin geconstateerd, in verband daarmee werden tegen de mogelijk betrokken persoon geen maatregelen genomen. Redenen hiervoor zouden mogelijk in het politieke vlak moeten worden gezocht.

ALTB-bestuur

ORANJESTAD — Het nieuwe bestuur van de Aruba Lawntennisbond Aruba (ALTB) heeft als voorzitter gekregen Albert Ponson. De overige bestuursleden zijn: Ling Wong vice voorzitter, Win Kock secretaris, Angeline Jansen penningmeester en commissarissen: Ling Wong en Angeline Jansen (activiteiten), Ramiro de Cuba (wedstrijden), Carlos Maduro (baanbeheer) en Albert Odor (jeugd).

Lotto prijs in de pot

ORANJESTAD — Geen der inzenders had de vier nummers van de lotto trekking van gisteravond goed: 30, 2, 6, 35 - zodat de ruim 67 mille in de pot blijft en bij de speciale zondagtrekking komt, waardoor zondag een bedrag van ongeveer een kwart miljoen florin als eerste prijs beschikbaar is.
Voor de tweede prijs -drie nummers met joker 11- zijn er twee winnaars die de beschikbare 3878,08 mogen delen. Voor de derde prijs vijftien winnaars, waarvan acht lotto loco, die ieder 210,60 kunnen incasseren.

Estrella kampioen

ORANJESTAD — Het bestuur van de AVB heeft in haar laatste bestuursvergadering de voetbalploeg van Estrella tot kampioen van de eredivisie en Aruba verklaard. Een en ander werd schriftelijk aan Estrella meegedeeld. Zoals bekend ontstonden er problemen rond het uitspelen van de play-off toen een vijftal clubs zich terugtrokken en een prof. voetbal organisatie gingen opzetten.

ORANJESTAD — Dr Bill Cham vergezeld van B. Genser bracht een bezoek aan premier Nelson Oduber. Dr Cham is op Aruba geboren en woont thans in Australië, waar hij zijn medisch beroep uitoefent. Zoals bekend heeft hij destijds een middel ontdekt tegen huidkanker. Tijdens het gesprek met de premier deelde hij mee dat plannen in voorbereiding zijn op Aruba een medisch bedrijf op te zetten, waarvoor op Aruba een vennootschap zal worden opgericht. Recentelijk werd hij drie minuten geïnterviewd voor CNN World News.

Voorlichtende brochure in Uterecht
POA tevreden over project nieuwkomers

UTRECHT — De vereniging POA (Plataforma di Organisashon Antiyano i Arubano) is tevreden met de eerste resultaten van het project Voorlichting en Oriëntatie van Antilliaanse & Arubaanse Nieuwkomers. Ruim achtduizend brochures zijn inmiddels onder de doelgroep verspreid, en dagelijks komen er nog nieuwe aanvragen binnen bij het landelijk buro van de POA. Zo staat in een persbericht.
De aanvragen zijn afkomstig van Antillianen en Arubanen op de eilanden en in Nederland, instellingen van migranten in Nederland, en overheidsdiensten en instellingen op de Antillen en Aruba. Uit alle reacties blijkt duidelijk dat dit project in een behoefte voorziet. POA is van mening dat het ontwikkelde materiaal ook bruikbaar is voor andere groepen nieuwkomers.
In augustus bracht POA een migratiebrochure uit, die ingaat op regels omtrent huisvesting, gezondheid, werk en scholing. De brochure verscheen in het Nederlands, Engels en Papiamentu. Daarnaast maakte het POA speciaal voor overheden en particuliere instellingen in de Antillen en Aruba een migratie-informatiemap. Brochure en informatiemap werden gratis verspreid.
Doel van het project is om migrerende Antillianen en Arubanen beter op te vangen en voor te lichten. Het is POA namelijk gebleken dat veel Antillianen en Arubanen onvoorbereid in Nederland aankomen, en daardoor in de problemen kunnen raken. Jaarlijks komen er zo'n vijfduizend Antillianen en Arubanen in Nederland aan, die volgens POA van tevoren goed op de hoogte zouden moeten zijn van (on)mogelijkheden, regels, rechten en plichten in Nederland.
De vereniging trekt uit de eerste reacties op het project de conclusie dat de opvang van Antilliaanse en Arubaanse nieuwkomers in de toekomst doorgezet moet worden. POA is van mening dat een goede opvang van nieuwkomers van essentieel belang is om een goede integratie in Nederland te bevorderen.

Pluim weg uit Ede-toernooi

EDE - Gies Pluim heeft geen bemoeienis meer met het tennis-demonstratie toernooi in Ede. Vier jaar lang luisterde de Gelderse zakenman uit de prachtige Veluwse dorp zijn toernooi met hoge startgelden en winstpremies op met wereldtoppers als Ivan Lendl en Stefan Edberg.

De inschakeling van het pr-bureau ProSport door toernooi-eigenaar Langendijk ziet Pluim als een motie van wantrouwen. "Ik deed het toch goed", aldus de man die van de zomer nog probeerde met een een miljoen-dollar evenement op de officiële ATP-kalender van volgend jaar te komen.

Voor de komende (vijfde) editie in mei van het volgend jaar was Pluim al rond met Yannick Noah (Fra), Alberto Mancini (Arg), Jay Berger (Vst), Ronald Agenor (Haïti) en Anders Jarryd (Zwe). De onderhandelingen over de komst van Boris Becker waren nog niet afgerond.

Het wegvallen van Pluim heeft ook gevolgen voor de financiering van het evenement. Hoofdsponsor Audi, die ook naamgever van het toernooi was, wilde aanvankelijk nog wel als co-sponsor doorgaan, maar heeft daar na het vertrek van Pluim van afgezien.

Om plaats in B-eind toernooi

Nederland loot gunstige volleybal-tegenstander

DEN HAAG - Het Nederlandse mannen volleybalteam speelt twee wedstrijden tegen Finland, voor een plaats in het eindtoernooi om het B-wereldkampioenschap. Dat evenement wordt van 13 tot 22 april 1990 gehouden in Japan.

Ook de vrouwen, die van 3 tot 13 mei in Spanje om de B-wereldtitel strijden, ontmoeten Finland twee maal. De data van de wedstrijden zijn nog niet bekend.

De mannenploeg van coach Harrie Brokking mag tevreden zijn met Finland als tegenstander. Andere paringen zijn bijvoorbeeld Joegoslavië - Griekenland en Polen - Bondsrepubliek. Bondscoach Pang van de vrouwen hoeft ook niet te wanhopen met Finland als tegenstander.

De beste drie van beide B-wereldkampioenschappen mogen meedoen aan de mondiale toernooien voor A-landen, in Brazilië (mannen) en China (vrouwen).

DEELNEMERS

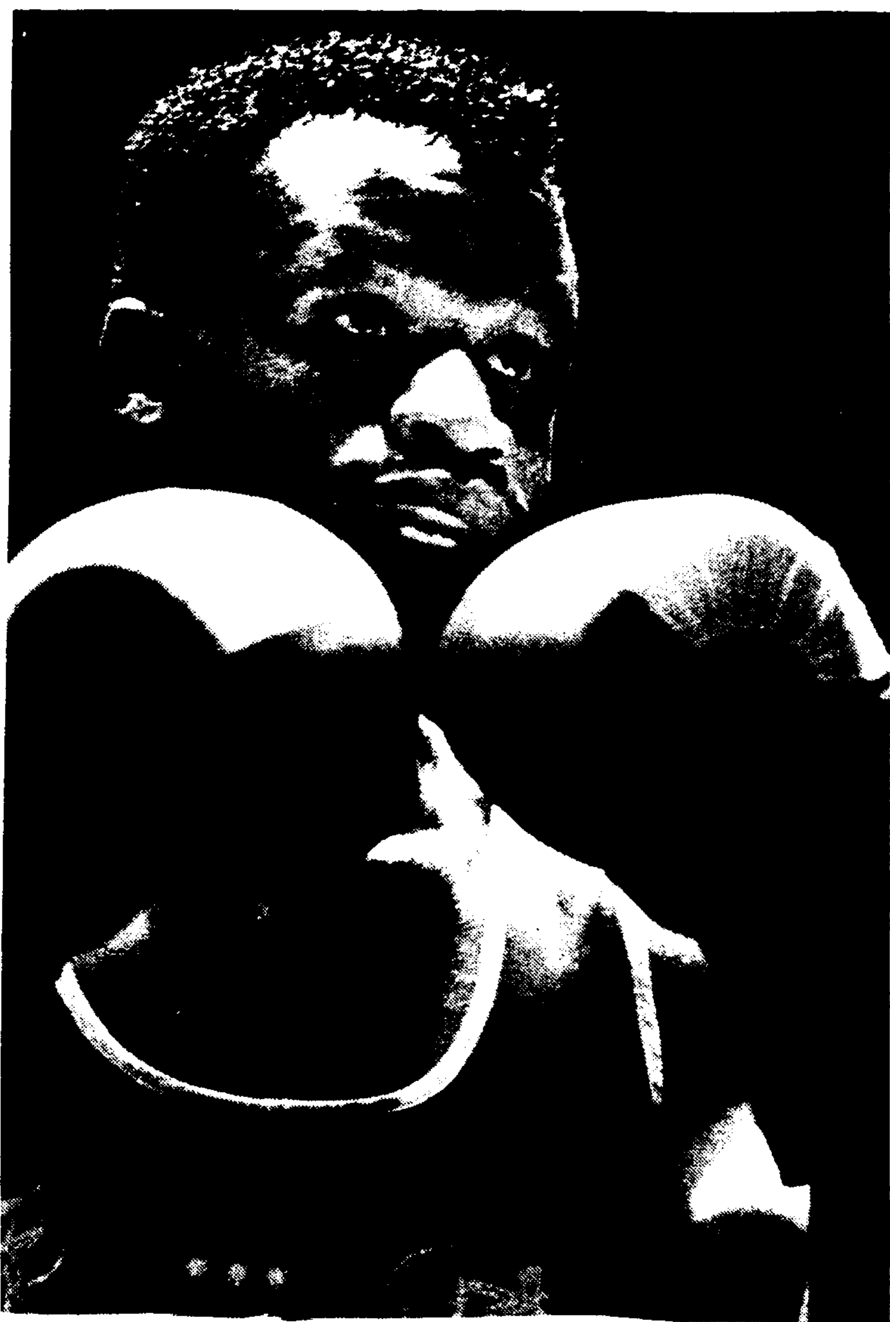
Het deelnemersveld van de B-wk's (beide twaalf landen) komt als volgt tot stand:

Mannen, al geplaatst:

Japan (organisator), Algerije, China, Zweden en Puerto Rico. Via uit- en thuiswedstrijd: Griekenland of Joegoslavië, Polen of Bondsrepubliek, DDR of Roemenië, Nederland of Finland, Spanje of Hongarije. Via toernooi: twee var. de vier landen Irak, Australië, Taipeh en Samoa.

Vrouwen, al geplaatst:

Spanje (organisator), Mauritius, Australië, Roemenië, Verenigde Staten en Venezuela. Via uit- en thuiswedstrijd: Zwitserland of Frankrijk, Bondsrepubliek of Hongarije, Tsjechoslowakije of Polen, Nederland of Finland, Griekenland of Joegoslavië. Via toernooi: een van de drie landen Bolivia, Algerije en Samoa.

Regilio Tuur: verbaasd over ontvangst.

Trainer: "Toekomstig wereldkampioen"

Regilio Tuur bokst maandag voor het eerst in Nederland

SCHEVENINGEN - Regilio Tuur is terug op Nederlandse bodem. Vrijdagmorgen rond zeven uur zette Tuur na een half jaar afwezigheid voet op Nederlandse bodem. Enkele uren later werd hij in Scheveningen als een grootheid ontvangen.

De 22-jarige bokser uit Hoogvliet, die een jaar geleden bij de Olympische Spelen in Seoul plotseling een bekende Nederlander werd door zijn overwinning op knock out op de toenmalige Amerikaanse wereldkampioen Kelcey Banks, was er zelf verbaasd over.

"Ik ben ontzettend blij in Nederland terug te zijn. Zo'n ontvangst had ik niet verwacht." Tuur is maandagavond in de Haagse Houtrusthal de attractie van internationale prof-bokswedstrijden.

De kleine bokser, die een half jaar geleden naar de Verenigde Staten vertrok waar hij hoopt dat zijn jongensdroom in vervulling gaat, stapt maandag voor de eerste maal als prof in een Nederlandse ring. Hij bokst tegen de Engelsman Tony Dore.

In de Verenigde Staten bokste hij tot nu toe drie wedstrijden. Daarvan won hij er twee voortijdig en een op punten.

ONTSPANNEN

Tuur leek volkomen ontspannen maar bekende later toch wel de druk te voelen. "Het publiek verwacht natuurlijk wat van mij. Dat is begrijpelijk. Ik heb er ook geen moeite mee. Ik ben gespannen omdat het mijn eerste partij over zes ronden is. Natuurlijk heb ik er hard voor getraind en ik weet dat het goed zit maar spanning blijft er altijd."

Tuurs manager, de Amerikaan Bill Bikoff, die rijk is geworden in staalconstructies en nu als liefhebberij twee boksers onder contract heeft, zei zijn gehoor aan tafel te zitten met een toekomstig wereldkampioen. De Amerikaan doelde daarmee duidelijk niet op Kevin Kelley, de trainingspartner van Tuur, die maandagavond in Houtrust ook in de ring komt.

"Wanneer Reggy, zoals wij hem noemen, een paar jaar ouder en rijper is geworden, kan hij wereldkampioen worden. Hij heeft alles wat een klasse-prof moet hebben. Hij is altijd in conditie en traint als een duivel."

MENTALITEIT

Tuur heeft de Amerikaanse mentaliteit al aangenomen. "In de Verenigde Staten zeggen ze niet 'Ik hoop wereldkampioen te worden maar ik word wereldkampioen'."

De 22-jarige Tuur, die zijn oude leermeester Jan Schildkamp uitbundig begroette, zegt in New York volledig voor het boksen te leven. "Ik train twee maal per dag. Het is een hard maar leuk bestaan. Ik ben iedere keer weer blij als er een partij op het programma staat. Dan is het harde werk van de training voorbij."

Tuur vreest geen hinder te ondervinden van het tijdsverschil van vijf uur. "Ik heb nog nooit hinder van een tijdsverschil ondervonden. Dus dat zal nu ook wel niet het geval zijn. Ik zal het de komende dagen in elk geval rustig aan doen."

Phil Borgia, de Amerikaanse trainer van Tuur, arriveert waarschijnlijk zaterdag in Nederland, waarna de laatste hand aan de voorbereiding op het gevecht wordt gelegd.

Winst van 3-0 op Polen

Larsson wijst Zweden de weg naar Italië

CHORZOW - Peter Larsson heeft Zweden de weg gewezen naar de eindronde van het toernooi om het wereldkampioenschap voetbal.

De Ajacied, in Amsterdam dit seizoen weinig op dreef, maakte het openingsdoelpunt voor zijn land in de wedstrijd tegen Polen. Door Johnny Ekstrom werd het uiteindelijk 0-2.

Zweden eindigde door de overwinning in Polen als eerste in groep 2. Het land was sinds 1978 niet meer op de wereldtitelstrijd vertegenwoordigd. Nummer twee, Engeland, is eveneens zeker van deelneming aan de eindronde.

De ploeg van Robson zal, als gevolg van het puntentotaal, in de kwalificatie-groep van de nummers twee zeker niet als laatste eindigen. Polen was al kansloos.

STRAFSCHOP

Larsson opende de score in de 34e minuut uit een strafschop. De Poolse middenvelder Tarasiewicz had Ekstrom onderuit gelopen. Ekstrom zelf besliste het duel definitief in de 60e minuut. De aanvaller van het Franse Cannes bekroonde een fraaie solo, door de bal bekwaam achter doelman Bako te tikken.

Polen, dat twee weken eerder Engeland in hetzelfde stadion op 0-0 hield, gaf de winst niet weg. Vooral in de beginfase waren de Oosteuropeanen gevaarlijker. Dziekanowski, de aanvaller van Celtic, Tarasiewicz en Kosecki benutten de kansen echter niet.

Na de openingstreffer van Larsson beheerste Zweden het duel echter volledig. De door Liverpools Hysen voortreffelijk geleide defensie gaf geen mogelijkheden meer weg. Zweden was bij de laatste twee Europese- en wereldkampioenschappen niet meer van de partij geweest.

STAND

De stand in groep 2 is nu:

Zweden	6	4	2	0	10	(9-3)
Engeland	6	3	3	0	9	(10-0)
Polen	5	1	1	3	3	(2-7)
Albanie	5	0	0	5	0	(2-13)

15 november: Albanië - Polen. Zweden en Engeland geplaatst voor wk.

Amsterdamse politieman over vandalen

"Laat ze boksen en geef ze een Spartaanse training"

AMSTERDAM - F-siders moeten in hun supportershuis boksen en op spartaanse manier werken aan hun conditie. Zo raken ze agressie kwijt. Dat lukt niet met bier drinken, darten en biljarten.

Op persoonlijke titel heeft de Amsterdamse politieman IJz van der Weerd de nota "Vandalisme en de bestrijding daarvan" geschreven. Het is een opvallend rapport over boksen, sociale controle, werk als straf en rechtvaardigheid.

De staafgooier van Ajax -Austria is een lieve, aardige jongen. Alleen, er is iets mis met hem. "Ik ken de staafgooier", aldus Van der Weerd. "Hij is helemaal leip van Ajax. Een aardige jongen, maar in een groep verandert hij. Dan is hij anoniem."

De knaap, die de naaste Europese toekomst van Ajax vergooide, wilde bij Ajax klusjes opknappen. De club accepteerde dit voorstel niet. "Begrijpelijk, maar niet goed", vindt de 47-jarige agent.

"Laat hem hele tribunes opknappen. Los gerukte staven lassen, schilderen. Als iemand anders de volgende keer hetzelfde wil doen, zal hij naar voren stormen en hem tegenhouden. Zeggen, dat hij geen zin heeft weer veertien dagen te werken."

COMMANDO

IJz van der Weerd is sinds 1963 in dienst van de gemeentepolitie Amsterdam, hij werkt nu bij het bureau verkeerstechnische zaken. Veel meer is hij een harde militair. Opgeleid in Roosendaal als commando.

Sinds 1965 hoofdtrainer van de Amsterdamse boks- en ontspanningsvereniging Ter Meulen, de grootste boksclub van Nederland. Waar jongeren met een criminele achtergrond regelmatig over de vloer komen.

Ajax is voor de Amsterdammer de enige voetbalclub in Nederland. Van der Weerd leverde ooit zijn seizoenkaart in, toen Hans Kraay zijn idool Piet Keizer uit de selectie verwijderde. Hij houdt van de club in De Meer, wil helpen de problemen met fans op te lossen.

DOFFE ELLENDE

De inwoner van Kwadijk gruwt van een pasjesregeling. "Een doffe ellende, daar komt niets van terecht. Regels moet je kunnen handhaven", spreekt hij uit ervaring. "Stel dat 10.000 mensen zonder pasje bij een stadion komen. Wil je die allemaal terugsturen?"

Het schrijven zat al lang in zijn hoofd. Naar aanleiding van Ajax - Austria, stuurde hij vorige week een brief naar de Amsterdamse club. Afgelopen maandag zette hij de nota op papier en zond een exemplaar naar de gemeente. Alles op persoonlijke titel. Omdat hij vindt dat het rechtvaardiger kan. Niet alleen in het voetbal, in de hele maatschappij.

"Alleen voor verkeerd parkeren krijg je de volle mep. Ik ken een jongen die iemand heeft dood gestoken. Hij kreeg twee jaar. Dat kan toch niet."

SPARTAANS

Bij de Amsterdamse boks- en ontspanningsvereniging, 300 leden sterk, gaat het spartaans toe. Keihard trainen, alles op mentaliteit. "Ik ben de baas", aldus Van der Weerd. "Moeilijke jongens worden makkelijk. Je moet ze in hun waarde laten, iedereen heeft een eigen handvat."

Zo zou het ook in het supportershome van Ajax moeten. Een trainingscentrum, in plaats van een vereeld café. "Op een andere manier de agressie kwijt raken dan met het vullen van glazen bier."

De boksers van ABOV zouden de activiteiten kunnen begeleiden. Noodzakelijk is, dat de spelers van Ajax-1 zich regelmatig laten zien. Aan een training meedoen. "Dan zien de F-siders, dat Bryan Roy zich misschien geen vijftig keer kan opdrukken. Wat zij wel kunnen. Dat is goed voor hun gevoel van eigenwaarde."

SPECIALE KLEDIJ

Na verloop van enkele maanden gaan leden van de vereniging of supporters, in speciale kledij, op de tribune van de F-side staan. Zij plegen sociale controle. "Een boefje kijkt op tegen een mede-boefje, niet tegen een politieagent", meent Van der Weerd.

Fans die over de schreef gaan, moeten een straf krijgen die voor iedereen aanvaardbaar is. Overtreders van de wet worden meteen veroordeeld of vrijgesproken. Eventueel dienen ze te werken op tijden dat Ajax speelt, verplicht te arbeiden om de schade terug te betalen. Via civiele procedures worden ze gedeeltelijk aansprakelijk gesteld voor de geleden schade.

"Confronteren met hun eigen stommiteiten", noemt de agent dat. Een sociaal uitzendbureau zou een en ander kunnen regelen. Via allerlei werkjes stroomt geld binnen, dat besteed kan worden aan het betalen van schade.

Van der Weerd heeft nog geen reactie van Ajax op zijn brief gehad. Verwacht die ook niet meteen. "Ik kan me best voorstellen dat ze denken: wat is dat voor een dwaas."

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

ZWEMBAD 'BENNY LEITO'
(Rif)
open van 09.00-11.45/14.00-17.45 uur.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar

DAMMEN
('Ban dam den Punda')
19.00 uur sneldamwedstrijd - Gomezplein.

*****

ZONDAG

BASEBALL
(Liga Vruminga)
11.00 uur Ultimo Noticias vs Marchena Hardware;
13.00 uur Fatum vs Daihatsu;
15.00 uur Pepsi Cola vs Rob Equipment -Sta Maria Ballpark.

ATLETIEK
(Curaçaosche Atletiek Bond)
07.00 uur start 7-km wedloop bij Boca Tabla.

*****

COLOMBIAANSE RUUD GULLIT

TEL AVIV — Het Colombiaanse voetbalelftal verblijft momenteel in Israël, waar een wedstrijd wordt gespeeld in het kader van de voorronden van het wereldkampioenschap dat volgend jaar in Italië wordt gehouden. Foto: De Colombiaanse speler Carlos Valderama, die een sterke gelijkenis vertoont met de Nederlandse voetbalster Ruud Gullit, zet eeen handtekening op een papiertje voor een Israëlische supporter.

MVV krijgt jaar voorwaardelijk

ZEIST - MVV is door de tuchtcommissie van de KNVB veroordeeld tot een voorwaardelijke straf van het spelen van een duel zonder publiek.

De club uit Maastricht moet 7500 gulden boete betalen. Op 30 september, in de met 1-5 verloren wedstrijd tegen Vitesse, gooiden supporters vuurwerk op het veld. De scheidsrechter moest het treffen tijdelijk onderbreken. De proeftijd voor MVV is een jaar.

Co Adriaanse, trainer van FC Den Haag, dient zich tot 1 juli 1990 rustig te houden op de bank. Adriaanse kwam op 15 oktober, tijdens FC Utrecht - FC Den Haag (2-1), zonder toestemming op het veld.

Hij protesteerde tegen de openingstreffer van Erik Willaarts, die volgens hem buitenspel stond. Adriaanse moet 500 gulden boete neertellen. Als hij voor 1 juli over de schreef gaat, buigt de tuchtcommissie zich over een schorsing.

De spelers Pelleboer en Schenning van Go Ahead Eagles zijn beiden voor vier duels verbannen wegens het trappen van een tegenstander tijdens het duel met De Graafschap.

Koploper Roda JC krijgt op papier makkelijk duel

DEN HAAG - De koploper van de eredivisie, Roda JC, speelt zaterdagavond in Den Bosch tegen de hekkesluiter, BVV Den Bosch.

Gelet op de actuele stand moet deze wedstrijd voor de Limburgers geen enkel probleem zijn. Den Bosch heeft tot nu toe pas een competitieduel gewonnen, maar daar staat tegenover dat Roda JC dit seizoen pas een uitwedstrijd heeft kunnen winnen.

Na de overwinning met 2-0 op Feyenoord is Roda JC aan het sukkelen geslagen. Tegen Haarlem en FC Groningen moest genoegen worden genomen met een gelijkspel. Volgens trainer Jan Reker leeft zijn elftal momenteel boven zijn stand.

"De eerste plaats legt een bepaalde druk op de spelers. Die positie is niet de verdienste van mijn ploeg, maar ligt aan het falen van PSV en Ajax", aldus Reker.

PSV moet zondag op bezoek bij de voormalige leider van de eredivisie RKC. Drie dagen voor de return in het Europees toernooi voor landskampioenen tegen Steaua Bukarest is de landskampioen gebrand op revanche voor de misstap tegen Vitesse.

KRACHT SPAREN

Anderzijds zal de Eindhovense miljoenenploeg wellicht krachten willen sparen om de achterstand van 0-1, opgelopen in Bukarest, volgende week woensdag weg te wissen.

Een interessante ontmoeting is de wedstrijd tussen FC Utrecht en FC Twente in Nieuw Galgenwaard. De inzet is de derde plaats op de ranglijst. Utrecht, de ploeg zonder gelijke spelen, heeft een punt meer dan Twente, met zeven gelijke spelen hard op weg weer remisekampioen te worden.

Feyenoord - FC Den Haag is op verzoek van de Rotterdamse politie verschoven naar volgende week woensdag. De wedstrijd moet zonder publiek worden gespeeld. Dit is een gevolg van de ongeregeldheden na de competitiewedstrijd Feyenoord - Fortuna in augustus toen boze Rotterdamse fans het veld bestormden.

DEGRADATIE

De andere Rotterdamse club, Sparta, zakt langzaam maar zeker weg in de degradatiezone. Of de ploeg zich dit weekeinde daaruit kan ontworstelen moet betwijfeld worden. Tegenstander Fortuna heeft na de nederlaag van 1-4 tegen FC Den Haag voor zijn eigen supporters nog iets recht te zetten.

FC Groningen, dat volgende week woensdag in Belgrado tegen Partizan een voorsprong van een doelpunt in het Europees toernooi voor bekerwinnaars moet verdedigen, speelt thuis tegen NEC.

Het veel geplaagde Ajax moet op bezoek bij Haarlem zonder Vink en Roy, die beiden nog geschorst zijn. In Volendam strijden Volendam en MVV om een veilige plaats in de middenmoot. Datzelfde geldt ook voor Vitesse en Willem II, die elkaar in Arnhem ontmoeten.

Finland verliest oefenduel: 0-2

PORT OF SPAIN - Het nationale voetbalteam van Finland heeft in Port of Spain een vriendschappelijke wedstrijd tegen Trinidad en Tobago met 0-2 verloren.

Finland is op 15 november de laatste tegenstander op Nederlands weg naar de eindronde van het toernooi om de wereldtitel.

Elliott Allen maakte in de 49e en 89e minuut de doelpunten. Zondag had Finland met 1-0 gewonnen van Trinidad en Tobago. Het landje uit het Caraibisch gebied bereidt zich intensief voor op de beslissende wedstrijd in de Concacaf-groep tegen de Verenigde Staten, op 19 november.

De winnaar van dat duel vergezelt Costa Rica naar het eindtoernooi. Op 5 en 8 november wil Trinidad en Tobago nog oefenen tegen Zweden, dat zondag verzekerd is van deelneming.

Aangenaam op reis met Lions in 'Gala Show'

WILLEMSTAD — Producer Jacques Visser en de artiesten van de Lions Gala Show 1989 hebben gisteravond in Centro Pro Arte alle aanwezigen verrast met een wervelende show die klonk als een klok en waarover nog lang zal worden gesproken. Een volle zaal werd meegenomen op een wereldreis, die onder meer langs Honolulu, Mexico City, New Orleans, Tambalowiki (Afrika; je zou er zo naar toe willen na gisteravond) en New York voerde.

Rina Penso en Clark de Windt waren de gidsen. Zij herinnerden zich in fraaie volzinnen -zonder te vervallen in al te onzinnige teksten - hun reizen in hun vijfentwintig jaren durende huwelijk: 'First Honeymoon, Second Honeymoon...'.

BINDEND

Het Antillean Dance Theater vormde een bindend middel tussen de verschillende plaatsen die werden aangedaan. De dansen die op het toneel werden gebracht, hadden klasse. De school neigt naar internationale kwaliteiten.

Tom Hagenaar bezong de schoonheden van Hawaii; Mariachi Fortuna was in Mexico en de groep had Melania van de Veen meegenomen als zangeres, die zeer wel te verstaan was.

Bibi trof het slechter in New Orleans, waar de microfoon het begaf. Clark de Windt wist dit euvel op een 'fusiologische' manier op te vangen. In de Amerikaanse stad waren ook Rignald Yankee en The Brass Revolution te zien en te horen.

HOOGTEPUNT

Het hoogtepunt van de avond was Libea met een optreden in Afrika, samen met Juchi Cordoba. Libea ontplooit zich steeds meer tot een 'sterke' zangeres, die een hele zaal en een show kan dragen.

Maxine Nightingale, een bekende zangeres van het cruiseschip Freewinds, zorgde voor de finale in New York. Zij gaf aan de Show Of The Year internationale allure, tesamen met het Antillean Dance Theater.

Jacques Visser, die verscheidene ovaties in ontvangst mocht nemen, mag terug zien op een bijzonder geslaagd evenement, dat de show van het vorig jaar volledig in de vergetelheid heeft gedrukt. Ook aan de inwendige mens was gedacht. In de foyer waren drankjes en hapjes uit de bezochte steden.

Vanavond kan men wederom genieten van de show in het Centro Pro Arte. Tegen een gereduceerd tarief.

GICHO

■...MaxineNightingale in de finale...

Lezing over yoga en yogi

WILLEMSTAD — A.s. zondag 29 oktober zal er een lezing gehouden worden in de oefenzaal van het Holistic Health Center of Curaçao met als titel: 'Yoga, kunst en wetenschap van het leven en de Yogi, de wetenschapper'. De lezing zal gaan over de discipline en de beoefening van de Yoga, als een van de meest ontwikkelde en praktische vormen van oefening voor de algehele ontwikkeling van de mens.

Er zal aangetoond worden dat Yoga een vorm van wetenschap is, die alle lagen van de menselijke ontwikkeling beslaat.

Yoga is een universele wetenschap die de meest praktische en een adequate vorm van ontwikkeling biedt voor de moderne mens in een tijd waar de wetenschappelijken technologische ontwikkelingen zo snel gaan.

De lezing begint om 10 uur 's morgens en zal door Leo Floridas gehouden worden. Alleen die daadwerkelijk geïnteresseerd zijn, zijn van harte welkom. De toegang is vrij. Het Holistic Health Center of Curaçao is in de Saliña Shopping Center, waar vroeger de meubelzaak Mesker was.

Open house landhuis Brievengat

WILLEMSTAD —Er is aanstaande zondag tussen 10 uur 's morgens en 3 uur 's middags weer open house in landhuis Brievengat. Men kan er terecht voor allerlei lokaal vervaardigde handenarbeidartikelen, terwijl alsook Indische- en kriyoyo hapjes verkrijgbaar zijn. De bar is open en de koffie staat klaar. Rond half 12 vindt een optreden plaats van Grupo Folkloriko Antiano.

Gumbs overhandigt kinderzegels

■ WILLEMSTAD — Afgelopen woensdag overhandigde minister van Verkeer en Vervoer Louis Gumbs in de vergaderzaal van de Raad van Ministers de serie 'Kinderzegels 1989' aan de voorzitter van de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg (FAJ), Erich van der Hoeven. De overhandiging vond plaats in verband met de uitgifte van deze Kinderzegels met toeslag, waarvan de opbrengst dit jaar wederom aan de FAJ wordt toegekend.

De FAJ is een belangrijke organisatie waar meer dan honderd stichtingen en verenigingen werkzaam op het gebied van de zorg voor de jeugd aangesloten zijn. Minister Gumbs stelde in zijn toespraak dat door deze zegel de aandacht van de jeugd en van de hele gemeenschap wordt gevestigd op de schoonheid van de natuur en de noodzaak deze schoonheid met liefde te behandelen en te beschermen. Verder meldde de minister dat de regering veel belang hecht aan het jeugdwerk en vertrouwen heeft in het beleid van de FAJ.

Ook de voorzitter van de FAJ voerde het woord. Hij besteedde daarbij aandacht aan het beleid van de regering op het gebied van het Jeugdwelzijnswerk en de goede relatie die sinds jaren bestaat tussen de FAJ en de directie der Posterijen. In het bijzonder wijdde Van der Hoeven uit over de rol van de scholen, het bedrijfsleven en vrijwilligers bij de verkoop van de Kinderzegels en Kerstkaarten.

Bij de plechtigheid waren verder aanwezig de directeur der Posterijen R. Galmeijer, de zegelontwerper J. Baselmans, medewerkers van Posterijen Paulina en R. Haseth, bestuursleden FAJ S. Timmermans, P. Grootens en een van de coördinatrice van de postzegelactie L. de Fretes.

Foto vlnr: Galmeijer, Gumbs en Van der Hoeven.

Zangfestival blindenzorg

KRALENDIJK — Op 11 november zal voor de tweede maal een zangfestival worden georganiseerd door de Fundashon Bonairiano pa Siegunan (Stichting Blindenzorg). Net als het afgelopen jaar zullen daar de winnaars aan deelnemen die bij bedrijfswedstrijden de eerste en tweede plaats hebben bereikt.

Deelnemers zijn in dit geval Alvin Bart (BTC), Sep Alberto en Johnny Vlijt (FBH), Petra de Jongh en Juana Polanco (Komaga), Rolando Statia en Calito Coffie (Telbo/LRD), Sambo en Vincent Morris (Kresh Bon Kwido) Diana Nicolaas en Joyce Noordzy (Verpleegsters), Pamfilo Mercera (Cultimara) en tenslotte Evert Gomperts en Pablo Soleano. Het songfestival wordt gehouden in jeugdhuis Jong Bonaire en begint om 20.00 uur.

Undeba wint voor-competitie

WILLEMSTAD — Zonder zelf daarvoor in actie te komen, is Undeba gisteravond in de eredivisie winnaar geworden van de voorcompetitie. Naaste concurrent Sithoc kwam namelijk niet verder dan 0-0 tegen Victory Boys/Citco en verloor daarmee definitief de aansluiting met lijstaanvoerder Undeba.

De punten werden gisteravond op intensieve wijze betwist zodat het duel ondanks het feit dat er niet gedoelpunt werd, als schouwspel bijzonder geslaagd mag worden genoemd. De ploegen namen beurtelings het initiatief, speelden met volle inzet maar kwamen door enerzijds haastwerk van de spitsen en anderzijds sterk verdedigingswerk en kundig ingrijpen van de keepers (Waldi Graanoogst en Hensley Ignatius) niet tot scoren.

De eerste wedstrijd van de avond, tussen Indekor en Deportivo Sta. Rosa in het kader van de eerste divisie competitie, eindigde eveneens in een gelijkspel en wel met de score van 1-1.

De competitie wordt zondagavond voortgezet met de volgende wedstrijden: Centro Hubenil Mahuma - De Koning; SUBT - Scherpenheuvel.

Mariniers naar Washington DC

WILLEMSTAD — Vijftien mariniers, begeleid van een coach en aanhang die meereizen als 'support', nemen op maandag 6 november deel aan de internationale Marine Corps Marathon te Washington. De 42.1950 meter voert langs diverse belangrijke punten van de Amerikaanse regeringsstad. De militairen vertrekken 1 november en blijven een week weg.

Ingezonden

Selikor

YUDA, TENE Kòrsou limpi.

Dat geldt voor iedereen, behalve blijkbaar voor Selikor.

Ons gezin woont aan de Winston Churchillweg, achter Barbara Supermarket. En daar weet Selikor sinds enkele maanden de sushitonnen niet of nauwelijks meer te vinden.

Soms wordt er inderdaad vuil opgehaald, dan enige weken weer niet. Komen ze dan na drie weken weer eens dan worden alleen de bovenste twee vuilniszakken uit de sushiton gehaald. De zakken onderin de ton en ernaast doen blijkbaar niet mee.

Had de vuilnisman soms rug- of oogklachten?

Zo kan het dus gebeuren dat er 7 weken oud huisvuil bij ons ligt te rotten, waar ondertussen maden, vliegen en ratten elkaar gezelschap houden in de door loslopende honden en katten kapotgetrokken vuilniszakken. En natuurlijk gaat het met deze temperaturen ook goed stinken.

Onze telefoontjes naar Selikor leveren geen resultaat op.

Blijft ons over, als de nood (lees: 'het huisvuil') erg hoog is gestegen, zelf dan maar een oplossing voor ons vuil te zoeken.

Maar misschien is dat ook wel de bedoeling van Selikor.

Alleen, hoe gaat het met de volksgezondheid als de mensen zelf hun huisvuil dan maar ergens gaan dumpen?

INEKE SCHUILWERVE-GEUKEN
Curaçao

Nascholing voor medici

WILLEMSTAD — Van zondag 29 oktober tot en met woensdag 1 november is er in het Curaçao Caribbean Hotel een vierdaagse cursus 'Imaging' voor zogenaamde 'post-graduates' in de medische sector.

Diverse onderwerpen - ongeveer 23 - zullen aan de orde komen. Een willekeurige greep uit het programma: gewrichtsrheumatiek, de ziekte van Bechterew, medische beeldvorming bij kinderen, lever- en galwegdiagnostiek, de plaats van de radiodiagnostiek en de echografie, arthroscopie van de knie, kinderen met buikpijn, ademhalingsproblemen bij pasgeborenen en arthrosis.

De lezingen duren over het algemeen een half uur en vinden zondag de gehele dag plaats vanaf 09.00 uur tot ongeveer 17.00 uur en op werkdagen in de avonduren vanaf 20.00 uur tot uiterlijk 22.30 uur.

Gorbatsjov wil Oostzee kernwapenvrije zone maken

HELSINKI - De Sovjetunie zal voor 1991 alle kernonderzeeërs van de golf-klasse uit de Oostzee terugtrekken. Ook zullen de kernwapens aan boord van de onderzeeërs worden vernietigd. Dit heeft Sovjet-president Michail Gorbatsjov gisteren in Helsinki bekendgemaakt, op de tweede dag van zijn bezoek aan Finland.

Gorbatsjov sprak ook over het instellen van een kernwapenvrije zone in het gebied. "Wij zijn bereid een akkoord te sluiten met alle kernmachten en de landen aan de Oostzee over doeltreffende garanties voor de status van kernwapenvrije zone voor de Oostzee", aldus de Sovjet-leider. Hij hield een toespraak in Finlandia Hall, waar in 1975 de Helsinki-akkoorden over Europese veiligheid en samenwerking werden getekend.

STEUNEN

Gorbatsjov vroeg de westerse landen, met name de Verenigde Staten, het voorstel van een kernwapenvrije zone in Noord-Europa te steunen.

Hij zinspeelde vele malen op de ondertekening van de slotakte van Helsinki en riep de vijfendertig deelnemers aan de conferentie voor Europese veiligheid en samenwerking (CVSE) op in 1992 een nieuwe conferentie in Helsinki te houden, om te bekijken hoe de akkoorden worden nageleefd en hoe de politieke ontwikkelingen in Europa op lange termijn verlopen.

De partijleider zei verder dat de Sovjetunie verdere bilaterale economische betrekkingen wil met Europese landen. Hij stelde in dit verband voor een "tripartite Europese commissie" op te richten, bestaande uit deskundigen van de drie economische blokken: de EG, de Comecon en de Europese vrijhandels associatie, met het doel economische mechanismes te harmoniseren.

STAPPEN

De Verenigde Staten hebben meegedeeld dat ze niet bereid zijn om van het Oostzeegebied een kernwapenvrije zone maken. Washington meent dat een terugtrekking van kernwapens uit het Oostzeegebied geen bijdrage levert aan de Europese veiligheid.

De Sovjetunie heeft de afgelopen twee jaar een aantal stappen ondernomen waarbij zij Finse voorstellen steunde alle kernwapens uit Noord-Europa te verwijderen. Op het moment staan er geen wapens voor de korte en middellange afstand meer in gebieden die grenzen aan Noord-Europa. "Sovjet tactische kernwapens zijn naar andere regio verplaatst, waarvandaan zij geen doelen in Noord-Europa kunnen bereiken, aldus Gorbatsjov.

REACTIE

In een reactie op Gorbatsjovs voorstel wees Richard Sharpe, de hoofdredacteur van het gezaghebbende handboek Janes's Fighting Ships, erop dat de Sovjet-regering in juli al te kennen had gegeven dat het alle onderzeeërs van de golf-klasse zou terugtrekken. "Ik denk niet dat dit (besluit) veel zal uitmaken. Het gaat om zeer verouderd materieel", aldus Sharpe.

Gorbatsjov tracht munt te slaan uit iets dat hoe dan ook binnenkort moet gebeuren. Volgens Sharpe kan de Sovjetunie zich permitteren zeventig schepen en dieëntwintig oudere kernonderzeeërs en honderd met dieselolie aangedreven onderzeeërs te schrappen zonder dat dat een verzwakking van haar vloot tot gevolg heeft.

Cicciolina weer actief

■ *ROME — De Italiaanse filmster Ilona Staller, beter bekend onder de naam 'Cicciolina', die tevens lid is van het Italiaanse parlement namens de radicale partij, houdt een felle campagne tot legalisering van drugs.*

In verband met de komende verkiezing van een burgemeester voor Rome, op 29 oktober, heeft zij op tal van plaatsen in de Italiaanse hoofdstad levensgrote borden geplaatst waarop zij zelf staat afgebeeld in het tenu, waarin zij zich wereldfaam verwierf.

DEN HAAG - Het kabinet heeft gisteren ingestemd met een gedeeltelijke renovatie van het laatste Molukse woonoord Lunetten in Vught. Een woordvoerder van het ministerie van WVC heeft dit meegedeeld.

De zevenentachtig gezinnen moeten na de renovatie normaal huur betalen. Speciale regelingen die voor hen golden komen te vervallen. Met deze beslissing van het kabinet is een definitief einde gekomen aan een jarenlange discussie tussen het ministerie van WVC en de Molukkers. Het ministerie wilde het woonoord aanvankelijk slopen.

Sacharov: crisis voor Gorbatsjov

■ *TOKYO — De Sovjet-dissident en -natuurkundige Andrei Sacharov heeft tijdens een persconferentie van de Japanse Nationale Persclub gewaarschuwd dat Gorbatsjov zeer moeilijke tijden tegemoet gaat.*

Hij voorspelde, dat volgens hem Gorbatsjov in een crisis terecht zal komen voor wat betreft zijn leiderschap, indien het Kremlin zich niet unaniem achter de Perestroika-voorstellen zal opstellen.

Kleinzoon Mahatma kandidaat verkiezing

NEW DELHI - De belangrijkste oppositiepartij in India heeft Rajmohan Gandhi, kleinzoon van onafhankelijkheidsleider Mahatma Gandhi, gisteren benoemd tot tegenkandidaat in de kieskring van premier Rajiv Gandhi voor de algemene verkiezingen in november.

Een woordvoerder van de pas geformeerde Janata Dalpartij, waartoe Rajmohan Gandhi onlangs toetrad, zei donderdag dat Rajmohan haar kandidaat is in het kiesdistrict Amethi in de deelstaat Uttar Pradesh tijdens de van 22 tot 26 november te houden verkiezingen voor het Indische lagerhuis. Behalve dat Rajmohan Gandhi kleinzoon is van de Mahatma, die India leidde naar de onafhankelijkheid van Groot-Brittannie in 1947, is hij ook kleinzoon van Chakravarty Rajagopalachari, de eerste Indische gouverneur-generaal van het land.

JOURNALIST

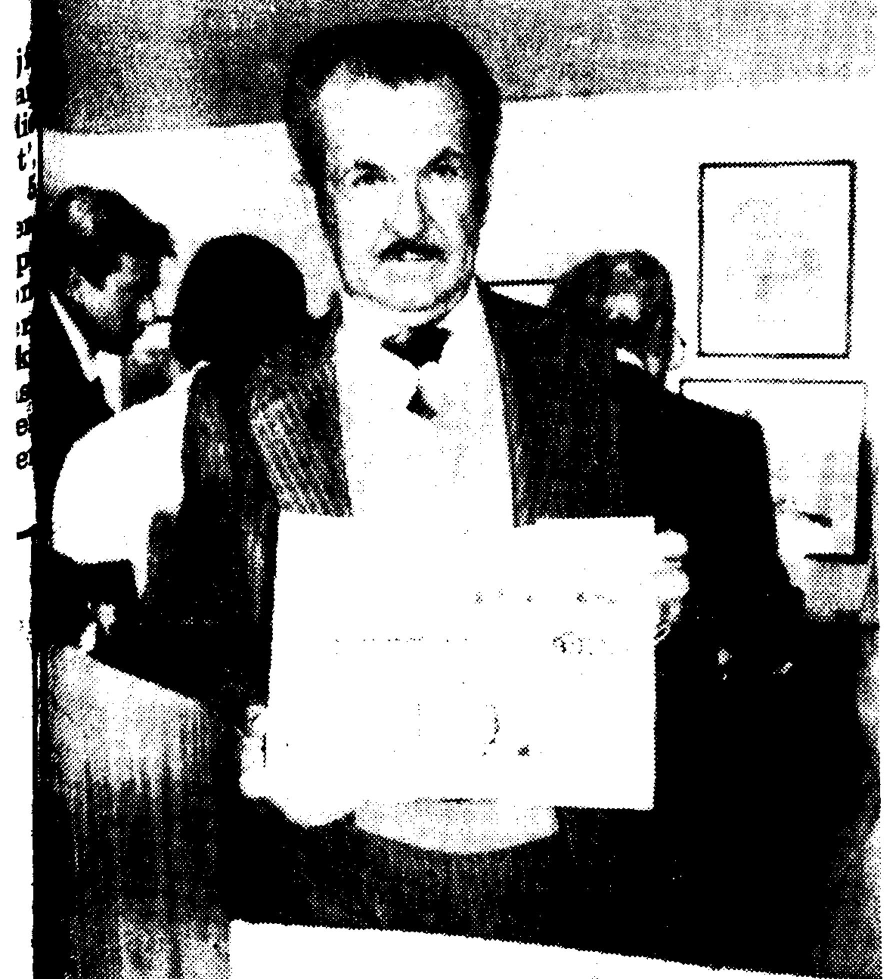
Rajmohan Gandhi, die geen familie is van de Indische premier, is schrijver en journalist. Hoewel een nieuweling als kandidaat heeft hij veel over politiek geschreven, waarbij premier Gandhi's congres partij het moest ontgelden over beschuldigingen van corruptie bij defensiecontracten.

Botsing parlement en Europese ministers

STRAATSBURG - Het Europees parlement dreigt in botsing te komen met de EG-ministers van financiën over de hulp aan Polen en Hongarije. Een ruime meerderheid van het parlement heeft donderdag tegen de wens van de ministerraad in driehonderd miljoen ECU (1 ECU ; 2,30 gulden) voor steun aan de twee landen op de EG-begroting voor volgend jaar gezet.

De lidstaten wilden slechts 200 miljoen ECU via de EG financieren en de rest nationaal bijpassen. Maar het geschil, dat moet zijn opgelost voordat het parlement de begroting in december definitief kan goedkeuren, draait eigenlijk niet om de steun aan Polen. Volgens diplomaten in Straatsburg heeft het klassieke begrotingsconflict tussen parlement en ministerraad de kop weer opgestoken.

GEVANGENEN IN CUBA

■ *WASHINGTON — In Washington heeft overleg plaats gevonden tussen familieleden van politieke gevangenen in Cuba en de National Cuban-American Foundation. Getracht zal worden de Cubaanse regering ertoe te bewegen de politieke gevangenen in vrijheid te stellen.*

Foto: Pedro Manuel Diaz, vader van Ernesto Diaz Rodriguez die twintig jaar als politieke gevangene in een Cubaanse cel heeft doorgebracht, toont een boekwerk, waarin foto's en bijzonderheden zijn gepubliceerd van de talrijke politieke gevangenen in het Cuba van Fidel Castro.

Ondanks ideologische verschillen

Polen: goede betrekkingen met Oosteuropese landen

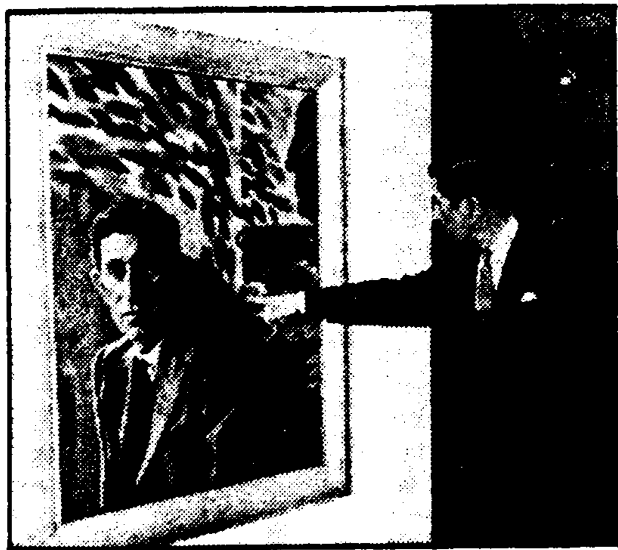
WARSCHAU — Polen heeft de ministers van Buitenlandse Zaken van het Warschaupakt donderdag te kennen gegeven dat het goede betrekkingen wil behouden met zijn Oosteuropese bondgenoten, ondanks de steeds grotere ideologische verschillen.

De ministers waren voor het eerst bijeen, in Warschau, sinds Polen in augustus de eerste niet-communistische regering in het Oostblok sinds de tweede wereldoorlog kreeg. Sindsdien heeft ook Hongarije vorige week een einde gemaakt van vier decennia communistisch bewind.

De Poolse minister van Buitenlandse Zaken, Krzysztof Skubiszewski, zei tijdens de openingsplechtigheid dat de bijeenkomst 'aanzienlijk zal bijdragen tot de oprichting van een duurzame basis voor een onverdeelbaar Europa'. Skubiszewski is de enige niet-communistische minister van BZ in het gezelschap. Aan de vergadering namen verder op voorstel van Polen voor het eerst ook de ministers van Buitenlandse Handel deel.

In het zeven leden tellende Warschaupakt, dat in 1955 werd opgericht, heeft de Sovjetunie tot nu toe een dominerende rol gespeeld. In conservatieve kringen in Moskou leeft de vrees dat de golf van hervormingen zoals die in Polen en Hongarije te zien zijn, het bondgenootschap ernstig zal verzwakken. Terwijl deze twee landen steeds grotere stappen zetten in de richting van democratie, hebben landen als Tsjechoslowakije, Roemenie en Bulgarije geen teken gegeven dat zij Moskou op het pad van liberalisering zullen volgen.

MENSEN

Kort nadat deze foto werd genomen, rende volgens ooggetuigen prins Charles al gillend uit het vertrek. Hij is namelijk van mening dat zijn oren niet zo groot zijn als ze op het schilderij zijn afgebeeld. Tot deze conclusie kwam hij nadat hij het doek dat in Halifax, Engeland ten toon wordt gesteld aandachtig had bekeken.

Berklee nieuws

Van de Berklee College of Music werd bericht ontvangen dat eerste jaars student **Igor Atalita** zoon van E.C. Atalita zal optreden als hoofdartiest in een jazzconcert. Hij zal zijn bijdrage leveren als pianist. Het concert zal worden gegeven in Berklee performence center. Atalita heeft als hoofdvak jazz compositie.

Charles Trenet zingt weer

Charles Trenet (76), gefotografeerd tijdens zijn optreden in het Bercy Omnisports Palace in Parijs. De Franse chansonnier is daar deze week begonnen aan een reeks van twintig concerten. Zijn programma omvat nieuwe liedjes en oude, wereldberoemde chansons, zoals 'La Mer'. De zanger en dichter die in 1975 afscheid nam, maakte eind vorig jaar zijn comeback in de Franse hoofdstad. De kritieken waren toen jubelend. Zo noemde het dagblad 'Le Qoutidien' hem een wonder van vitaliteit'. 'Le Journal du Dimanche' schreef: 'Trenet zingt met de stem van een twintigjarige'.

Wega di Number Kòrsou

5 1 3 9 6 0 7 4 2

0163
1029
8809

Van koffiehuis tot catering

In de kroeg werden de lonen uitbetaald. In de kroeg verdeelden de koppelbazen ook het werk. Wie het meeste dronk, maakte de beste kans. En gedronken werd er aan het eind van de vorige eeuw, vooral in Amsterdam en Rotterdam.

Enkele gegoeden vonden dat daaraan paal en perk gesteld moest worden. Zij richtten in 1889 in Rotterdam een afdeling op van de landelijke volksbond, de Rotterdamse volksbond tegen drankmisbruik. De geschiedenis van de volksbond is te boek gesteld door de 37-jarige historicus Peter van Druenen in een boekje **"Van koffiehuis tot catering"** dat onlangs in Rotterdam werd uitgegeven.

In februari 1889 sprak voorzitter Goeman Borgesius van de landelijke volksbond de aanwezigen in de zaal **"Irene"** toe en wees hen op de slechte invloed van overmatig drankgebruik op de volksgezondheid in het algemeen en die van de arbeidende klasse in het bijzonder. Het alcoholprobleem was er dan ook groot. Per hoofd van de bevolking, vrouwen en kinderen meegerekend, dronk de Rotterdammer ieder jaar 15,5 liter gedestilleerd. In de rest van Nederland was dat nog geen 9 liter. Maar liefst 923 kroegbazen en slijters voorzagen de 190.000 Rotterdammers dagelijks van sterke drank. Goeman Borgesius was geen voorstander van afschaffing, wel van matiging in alcoholgebruik. Algehele afschaffing zou hem weinig medestanders hebben opgeleverd.

Volgens Van Druenen was het drankgebruik niet zo hoog als gevolg van de erbarmelijke omstandigheden in de arbeid en de huisvesting. Het klinkt wel logisch: door heimwee naar het platteland van hen die voor werk naar de grote stad waren gekomen, de grote ellende in de fabrieken en de uitbetaling van lonen in of bij de kroeg raakten veel arbeiders aan de drank. Van Druenen concludeert uit de cijfers echter dat in de tijd dat er nog geen fabrieksschoorsteen was te zien, de periode voor 1850, het drankgebruik het hoogst was.

AGENDA CURAÇAO

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
28 oktober 1989 vanaf 08.00 uur t/m 29 oktober 1989 om 07.00 uur.
Dokter Doran, Sentro Mediko Montagne Abao, tel.: 673355; spreekuren: 11.00-12.00/ 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 72929 b.g.g. 89266/89337.
29 oktober 1989 vanaf 07.00 uur t/m 30 oktober 1989 om 07.00 uur.
Dokter Wong-Loi-Sing, Spreekkamer: Sta Rosa, tel.: 671101; spreekuren: 11.00-12.00/ 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 87284 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgene artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, Nassy-Tseng, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
27 oktober 1989 vanaf 17.00 uur t/m 30 oktober 1989 om 07.00 uur.
Dokter Davelaar, Sentro Mediko Seru Fortuna, tel.: 84122; spreekuren: 11.00-12.00/ 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 672738 b.g.g. 89266/89337
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Goilo-Henry, Heerenveen, Nivillac, Rosales-Concession, Pablo, Elhage en Davelaar)

DERDE DISTRICT BANDABAO
27 oktober 1989 vanaf 17.00 uur t/m 30 oktober 1989 om 07.00 uur.
Dokter Lucasius, Sentro Mediko Soto, tel.: 641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641356 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Lucasius en Spong).

■ **Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt.**
Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

*****

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

*****

THORAX CENTRUM (Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

WIT GELE KRUIS PRINSES MARGRIET (wijkverpleging): kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947/82344; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; na 17.00 uur kunt u de zuster van de wacht bellen: zuster Leito, tel.: 641217.

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmorgen van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING (voorheen Wijkverpleging Curaçao): kantoor Rio Canario-/Gosieweg, tel.: 44231/44232; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-18.00 uur; de wacht heeft zuster Antonia, tel.: 671064 pageboy 027-053 b.g.g. 43838.

*****

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Santa Maria 17, tel.: 80222.

*****

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU: voor meer informatie kunt u de volgende nummers bellen: 75628, 672289 en 55504.

*****

LUCHTPOSTSLUITING (Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.

DIERENARTS (Veterinaire Dienst, Parera): bij spoedgevallen na 17.00 uur of in het weekeinde gelieve tel.: 614000 op te bellen voor de dienstdoende arts.

DIERENASIEL (tel.: 54300): dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-13.00/14.00-18.00 uur.

*****

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend van 08.00-19.00 uur.

BOTICA'S (weekeindenachtdienst)
zaterdag
Otrobanda
Paradeis, F.D. Rooseveltweg 46-B, tel.: 89676/89808.
Punda
Juliana, Julianaplein, tel.: 54500.
zondag
Otrobanda
Union, Breedestraat 137, tel.: 623575/ 625837.
Punda
Vredenberg, Socratesstraat 3, tel.: 613300/ 54492.

*****

VERLOF BEGRAFENIS:
28 oktober: P.A.J.Scherptong, Winston Churchillweg 157-E.
29 oktober: S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 76.

*****

DIVERSEN
ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING
Brievengat: iedere maandag- en woensdagavond om 19.30 uur te Jirajaraweg 8, Centrum Devi Kundalini.
iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.30 uur te **Openbare basisschool Brievengat.**
Bandabao: iedere donderdagavond om 19.30 uur gebouw Credit Union San Pedro.
Kanga: iedere woensdag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Centrum Abraxac (achter Kooyman).
Santa Rosa: iedere maandag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Aloëstraat 12.

*****

ZONDAG
DIVERSEN
TENTOONSTELLING
CURAÇAOSCH MUSEUM (Van Leeuwenhoekstraat z/n, tel.: 623777): openingstijden dinsdag t/m zaterdag van 09.00-12.00/ 14.00-17.00 uur; zondag van 10.00-16.00 uur; maandag geslcten
t/m 31 oktober expositie olieverfschilderijen van Yvette Brandt-Lesire.

INTERNATIONAL TRADE CENTER: 20.00 uur concert van de Braziliaanse zanger Roberto Carlos.

CENTRO PRO ARTE: 16.00-18.00 uur 'Un atardi kontentu' met Pumpuluncho en Tom Presti - Schouwburgweg z/n.

FUNDASHON PA PROMOVE PORTRETAMENTU DI ANTIANONAN DI RENOMBRE: 10.30 uur onthulling van bronzen beeld van Pierre Lauffer - Biblioteka Publiko Kòrsou.

TOERISTENSCHIP: 14.00-23.00 uur 'Sky Princess' (N-Y).

*****

MAANDAG
DIVERSEN
TOERISTENSCHIP: 09.00-18.00 uur 'Carla Costa (S.J.)

*****

KERKDIENSTEN
KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zond.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur, zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.

CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zat.: 19.30 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur, zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (chrismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur, zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

*****

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdiesnt.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

*****

TELECURAÇAO
ZATERDAG: 16.30 Telefiesta met tante Irma en tante Shirley; 18.30 Going great; 19.00 Profile of nature; 19.30 Notisiero Tele-8; 20.00 Directe uitzending 1989 World Series baseball: Oakland Athletics vs San Francisco Giants vanuit Candlestick Park te San Francisco; 22.00 Wega di Number Kòrsou; 22.10 vervolg baseballwedstrijd; 23.00 Sluiting.

ZONDAG: 14.00 Matinee: 'Three comrades'; 16.00 Sena di Señor: pastoor Montoya met koor Pax Christie, 17.00 Sala di Konsierto; 17.45 Wega di Number Kòrsou; 18.00 Telepatria met Chin Behilia; 19.00 Wil di suerte; 19.30 Moda ku Mylène; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Shete dia; 21.00 Best Seller: 'Double Take'; 21.30 Cover Story; 22.00 Santo Domingo invita; 23.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

*****

AMIGOE Fax: 374524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Ard Horvers (hoofdredacteur)
Overige leden Redactie:

Toon van Dongen, Ana van Leeuwen, Joel Labadie, Sheila Rhoodes (secretaresse), Izaan Moenirалам (sportredacteur), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110
Tel: 24333 (drie lijnen)

Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Eileen Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

SABA:
Correspondente:
Esther Mommers, tel: 2265

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Halkamo; Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-16151, toestel 319)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V, Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.390.03 en ABN rek. nr. 11.15.626
Aruba: Nassaustraat 110, tel. 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen vijftien gulden per maand

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Heer Bommel en het ontstoffen

door Marten Toonder

4285 — Zo brak dan eindelijk de tijd aan, dat er grote schoonmaak werd gehouden op Bommelstein. Maar de bediende Joost stond er geheel alleen voor en het bleek al spoedig dat het werk zijn krachten te boven ging.

Toen heer Bommel die middag zijn studeerkamer passeerde, sloeg een verstikkende stofwolk hem tegemoet. Raggen en fladders dreven op de tocht naar buiten en allerlei ongedierte repte zich door de gang.

Heer Ollie bleef vol ontzetting staan. 'Joost!' riep hij. 'Joost! Wat b-betekent dit?'

Uit de kamer naderde een benauwd gehoest en een vale gedaante maakte zich uit de mist los. 'Ik maak schoon, heer Olivier', sprak de bediende.

'Schoon!' riep heer Bommel bitter uit. 'Je bent bezig er een vuilnishoop van te maken!'

De knecht keek hem verwijtend aan en schudde het hoofd.

'U ziet dit verkeerd, als ik zo vrij mag zijn', zei hij. 'In de loop der jaren is het hier een stofnest geworden, met uw welnemen, heer Olivier. En nu ik er beweging in breng, loopt het stof me uit de hand. Het enige zal zijn om een schoonmaakbedrijf in te schakelen'.

'Een schoonmaakbedrijf?' herhaalde heer Ollie.

'Vaklieden', verduidelijkte Joost. 'Onlangs lag er een kaartje van zo'n onderneming in de bus en dat heb ik zuinig bewaard, als u mij toestaat. Hier is het'.

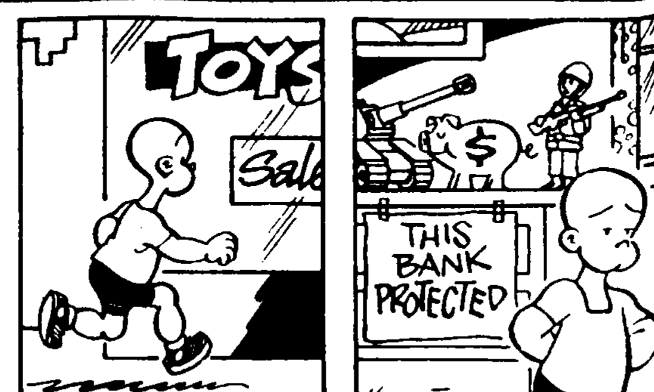
Zo sprekende haalde hij een drukwerkje uit de zak en hield dat zijn meester voor.

'Schoonmaak?' las deze mompelend. 'Wend u tot firma War en Holle, die deskundigen zijn in het ontstoffen en vastschrevelen. Te ontbieden op ieder uur'.

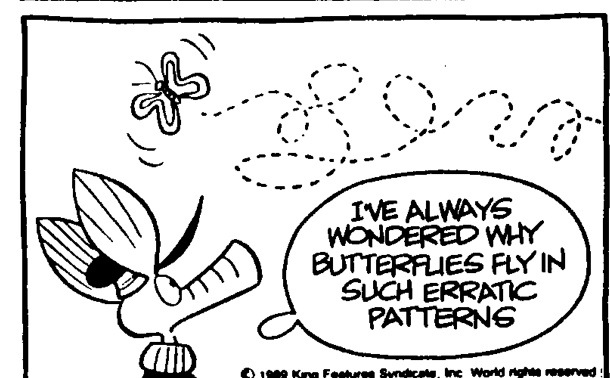
'Juist', zei heer Bommel. 'Vaklieden. Goed, doe maar'.

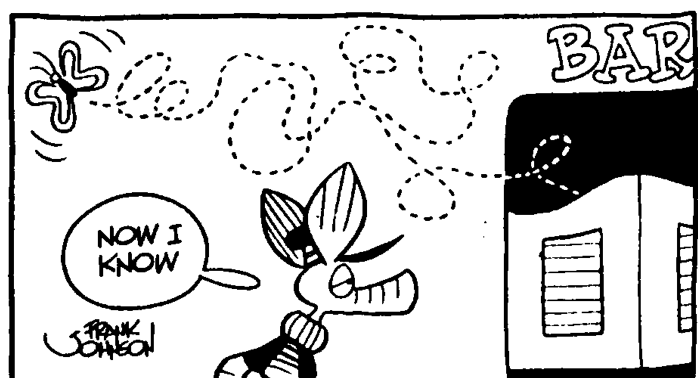
HENRY — By Dick Hodgins

BONER'S ARK — By Addison & Frank Johnson

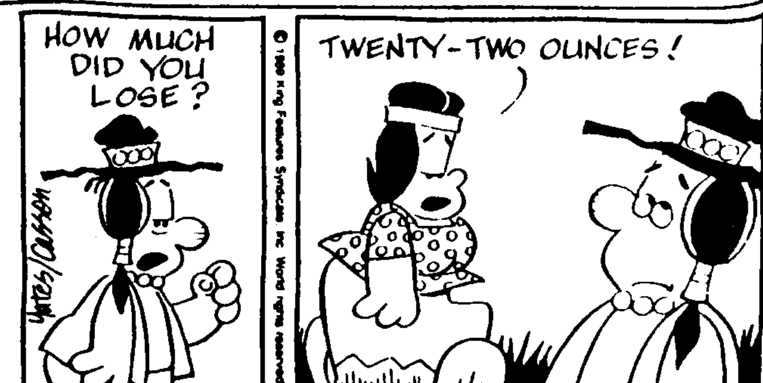
BEETLE BAILEY — By Mort Walker

REDEYE — By Bill Yates & Mel Casson

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(openingstijden voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
(openingstijden voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.45 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Tera Cora.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR GEZAGHEBBER: elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

LVV: openingstijden Slachthuis maandag t/m woensdag van 07.00-12.00/13.00-16.00 uur en donderdag en vrijdag van 06.00-11.00/11.30-14.30 uur.

(29 oktober)
UPAH
10.00 uur lezing (ond.: 'Geriatrie'; sprekers: dokters De Lannoy en Steward) - aula Scholengemeenschap.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk:
maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 06.30 en 19.00 uur.
Coromotokerk, Antriol:
maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk, [illegible]:
maandag t/m zondag om 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4.

Dierenarts Bonaire

KRALENDIJK — Vrijdag en zaterdag 3 en 4 november zal de dierenarts vanuit Curaçao weer praktijk doen in de kliniek te Noord Saliña. Vrijdag 3 november van 06.00 t/m 08.00 uur p.m.: Spreekuur. Zaterdag 4 november van 08.00 a.m. t/m 12.00 p.m.: Operationele ingrepen. Voor operationele ingrepen dienen afspraken gemaakt te worden met mevr. Angelie Thielman, bereikbaar op telefoonnr. 8804 t/m 27 oktober, na 27 oktober kunnen de afspraken met Mw. Roswell, bereikbaar op telefoonnr. 8437 gemaakt worden.

Voor parlementair werk

Janga (POB) wil meer faciliteiten

KRALENDIJK — In een brief aan gezaghebber mr George Soliana laat het raadslid voor de POB Broertje Janga weten, dat hij voor het optimaal uitvoeren van zijn taak over meer faciliteiten dient te beschikken. Ook attendeert de POB-leider op een te geringe aandacht voor de uitbetaling van overlijdenskosten.

Nu de Eilandsraadsfracties kunnen beschikken over een eigen kamer om hun parlementaire werkzaamheden te verrichten, mist Broertje Janga daarvoor de nodige faciliteiten. Daaronder verstaat hij een schrijfmachine, een voldoende voorraad papier voor het ter beschikking gestelde fotocopierapparaat en tenslotte een telefoonaansluiting.

In zijn brief attendeert Janga er ook op, dat wanneer een raadslid vragen stelt dit gebaseerd is op de waarde die de antwoorden hebben.

Daarmee moet hij zijn verdere werk verrichten, aldus de POB leider. Het spijt hem nu, dat hij al vier weken op antwoord moet wachten op vragen die hij aan de gezaghebber als voorzitter van de raad heeft gesteld. Met nadruk zegt Janga, dat nog niet lang geleden een BC is gevallen aangezien de vragen niet zo snel werden beantwoord als de wet dat kennelijk voorschrijft.

Tenslotte zegt Janga begrepen te hebben dat mensen soms meer dan twee jaar moeten wachten op de compensatie bij een overlijden, ondanks het feit dat de rekeningen daarvoor wel aan de overheid zijn gepresenteerd. Enerzijds, aldus Janga zeggen de ambtenaren op Bonaire dat zij alsmaar niets ontvangen, terwijl men op Curaçao de schuld geeft aan het ambtenarentekort. Janga vindt het echter niet voorzichtig om de bevolking op die manier opstandig te maken en attendeert erop dat Curaçao en Bonaire onder dezelfde wetten vallen. Hij wenst dan ook in deze materie een gelijktrekking tussen beide eilanden.

AGENCIA FUNERARIA
" EL TRIBUTO "
Tel. 75390

Ta partisipá fayesimentu di

DONALD ANTONIO TECLA
mihó konosí komo Donny

Na nòmber di su yu Hannan Tecla i mama su rumannan:
Edgar Tecla i famia
Judith Kamperveen Tecla i famia
Diana Tecla i yunan
R.K.S.V., SITHOC.

Na nòmber di tur su demas familiares
Tecla, Jozefa, Martilia, Schotborg, Broos, Hortencia, Bosnie i Edmee van Breet.

Akto di entiero lo tuma lugá djadumingu 29 di òktober 1989 pa 4'or di atardi saliendo for di El Tributo Otrabanda pa Santana Katóliko na Roodeweg.

Ta risibí bishita for di 11.30'or di mainta na El Tributo Otrobanda.
Despues di entiero lo no por risibí bishita di kondolensia na kas.

Namens de familie betuig ik onze welgemeende dank om de vele blijken van medeleven welke wij mochten ontvangen bij het overlijden van mijn moeder

mevrouw HENDRIKA F. MARCHENA de RODRIGO.

Van deze gelegenheid maak ik tevens gebruik U allen uit te nodigen voor het bijwonen van de Heilige Missen die te harer nagedachtenis worden gehouden in de Coromoto-kerk op maandag 30, dinsdag 31 oktober en op woensdag 1 november a.s. om 19.00 uur.

Mr. L.E. Ezechiels.

Met grote droefheid maken wij het overlijden bekend van onze geliefde

5-9-1930 **Egbert Nijdam** 27-10-1989

Echtgenote : **Kathy Nijdam - Oehlers**
Kinderen : **Ranfor Nijdam en familie**
Germaine Nijdam
Moeder : **M. Nijdam - Bödeker**
Families : **Nijdam, Oehlers en overige familieleden.**

De begrafenis zal plaatsvinden op maandag 30 oktober 1989 vertrekkende vanuit de Heilig Hart Kerk te Janwé naar de begraafplaats aldaar.

Gelegenheid tot condoleren van 14.00 tot 16.00 uur, waarna een uitvaartdienst gehouden zal worden.

Gelieve geen rouwbeklag aan huis.

Protectie-commissie SER

KRALENDIJK — Donderdag heeft de protectiecommissie, die een integraal onderdeel is van de Sociaal Economische Raad (SER) van de Nederlandse Antillen een vergadering belegd in het gebouw van de Kamer van Koophandel op Bonaire. In deze vergadering werden aanvragen behandeld van bedrijven die voor marktbeschermende maatregelen in aanmerking wensen te komen. Op korte termijn zullen de adviezen door de commissie worden geformuleerd en doorgegeven aan de economische adviesraad. Daarna zullen de voorstellen besproken worden in de plenaire vergadering, waarna ze aangeboden worden aan de minister van Handel Industrie en Werkgelegenheid (HIW) drs C. Smit. De leden van de protectiecommissie die aan de vergadering op Bonaire deelnamen zijn vlnr secretaris W.R. Voges, drs A.M.E. Jacobs, Bas Kooyman, drs Theo Tijsen en Primo Bernabela.

Namens al onze collega's maken wij diep geschokt het overlijden bekend van

Ing. Egbert Nijdam
In leven penningmeester van de vereniging

Egbert blijft in onze herinnering als een zeer consciëntieuze en plichtsgetrouwe collega.

Eenvoud, bescheidenheid en trouw sierden zijn leven.

Toewijding, visie en takt bestempelden zijn werk.

Boven alles was hij mens en een ware yu di Kòrsou.

Rust zacht vriend Egbert.

S.A.I.A.
Sociedat di Architekt i Ingenieur Antiyano

Werknemers worden ongeduldig

Hospitaalbestuur schort CAO onderhandelingen op

KRALENDIJK — Zaterdag zal de vakbond AFWB zich met de shopstewards buigen over de beslissing van het bestuur van de stichting Ziekenverpleging en Bejaardenzorg om de cao-onderhandelingen voorlopig op te schorten. 'De werknemers worden ongeduldig. Na het Sehos-rapport is nog niets gebeurd', aldus vakbondsleider Juan Jacobs tegenover de Amigoe.

Al meerdere malen heeft de vakbond laten blijken, dat het Sehos-rapport niets te maken heeft met de cao-onderhandelingen die de bond wenst te voeren met het stichtingsbestuur. Een zaak die al meer dan een jaar draait en waar beide partijen volledig tegenover elkaar blijven staan.

Volgens vakbondsleider Jacobs zullen de ingetrokken secundaire arbeidsvoorwaarden in zijn geheel weer ten goede moeten komen aan de werknemers, terwijl het stichtingsbestuur zich op het standpunt stelt, dat er geen geld is om aan welke eisen dan ook tegemoet te komen.

Om toch enigszins uit de precaire financiële situatie te geraken besloot de voorzitter van het stichtingsbestuur drs Theo Tijssen bij de minister van Handel, Industrie en Werkgelegenheid (HIW) afgelopen week te informeren naar de beslissing van de minister over de brief van 17 mei waarin de stichting verzocht had tot tariefsverhoging. De minister wenste echter het Sehos-rapport af te wachten. Dat is inmiddels in juni gereed gekomen en aan de minister verzonden.

Opvallend snel is er op de brief van 16 oktober gereageerd, maar vermoedelijk niet naar de wens van het stichtingsbestuur. De directeur van het departement van HIW liet namelijk weten, dat minister Chucho Smits in het geheel niet genegen is op basis van het Sehos interim rapport toestemming te verlenen om de tarieven van het St Franciscus hospitaal te verhogen. De stichting zal nu op 8 november gesprekken voeren met de voorzitter van de adviesraad Berenos en de directeur van HIW, P. Smits. Daarna zal een rapport uitgebracht worden aan minister Smit.

In een brief aan vakbondsvoorzitter Juan Jacobs zegt het bestuur van de stichting Ziekenverpleging, dat het gezien de gegeven omstandigheden weinig zin heeft om cao-onderhandelingen voort te zetten. Er zal eerst duidelijkheid moeten komen in de tariefsaanpassing, aldus stichtingsvoorzitter drs Theo Tijssen.

NIET TER ZAKE

Vakbondsvoorzitter van de AFBW Juancho Jacobs verklaarde tegenover de Amigoe dat de vakbond herhaaldelijk heeft getracht in contact te treden met de stichting.

Jacobs: 'Wij hebben steeds aangedrongen op de onderhandelingen, maar werden van het kastje naar de muur gestuurd. Wij staan op het standpunt dat voor ons tariefsverhogingen niet ter zake zijn'.

Zoals bekend heeft het verplegend personeel van de stichting al eerder besloten het werk neer te leggen aangezien er geen enkel uitzicht was op een gedegen cao onderhandeling.

Via de rechter is deze korte staking onderbroken, maar het gevolg daarvan was wel, dat er onmiddellijk een adviescommissie in het leven werd geroepen die een interim rapport zou samenstellen over de gewenste en minder gewenste situaties in het ziekenhuis en bejaardenhuis te Kralendijk. Duidelijk is evenwel, dat de minister van HIW aan het tussenrapport dat slechts een opsomming is van aangetroffen situaties geen verplichtingen wenst te bieden.

KRALENDIJK — Zoals bij het functioneren van de nieuwe gedigitaliseerde telefooncentrale van Telbo N.V. steeds meer eigen gekwalificeerde mensen aan bod zijn gekomen, zo mag Bonaire ook trots zijn op de manier waarop het nieuwe onderkomen van Telbo en LRD tot stand is gekomen (Bouwbedrijf Bejolha nv heeft het fraaie gebouw namelijk niet alleen geconstrueerd, maar bovendien alle raam- en sluitwerk, scheidingswanden en houtwerk in eigen werkplaats gefabriceerd met eigen personeel.

Op de foto het dinsdag officieel geopende gebouw dat overigens nog niet geheel in functie is. Dat zal pas het geval zijn, aldus Telbo technicus Marianne die zijn opleiding bij Siemens in Duitsland heeft gevolgd, wanneer alle apparatuur vanuit het belendende oude gebouw zal zijn overgebracht. Aannemersbedrijf Bejolha nv zal dan het resterende gebouw slopen en vervolgens de laatste vleugel aan het nieuwe gebouw zetten, aldus financieel directeur Van Ham tegenover de Amigoe. Het gebouw is ontworpen door de Curaçaose architect ir Eric Lobo terwijl de directie gevoerd werd door Norman Evertsz van Taxabon Bonaire nv.

COMMENTAAR

Gedenkwaardig

NU DOOR DE uitspraak van de Hoge Raad de WEB-sabotagezaak in de volle belangstelling is gekomen, ligt het weer vers in het geheugen dat er bij de zitting van het gerecht in Eerste Aanleg alleszins opmerkelijke uitspraken zijn gedaan. Ook kwam tijens deze zaak voor de eerste maal advocaat mr Michiel Bijkerk tegen de zittende en staande magistratuur in het geweer.

De meest opvallende uitspraak viel tijdens de verdediging van meteropnemer K. door mr Sillié. Hij verdedigde zijn cliënt door te zeggen, dat deze nooit een fietsketting op de electrische leiding had kunnen gooien. 'Mijnheer de rechter, K. hééft niet eens een fiets'. Ook beschuldigde mr Sillié het politie-apparaat ervan, dat de handtekening van zijn cliënt vervalst was. Die handtekening onder de verklaring was niet authentiek, aldus mr Sillié.

Het meest gedenkwaardige echter was het optreden van mr Michiel Bijkerk. Tijdens de rechtszaak dreigde rechter mr De Jong hem het woord te ontnemen als hij zich niet onthield van beschuldigingen te uiten aan het adres van de politie. Deze eerste WEB-zaak zou de aanleiding worden voor een week schorsing, drie maanden schorsing, een half jaar schorsing en tenslotte een hongerstaking van de advocaat.

Ongetwijfeld zal Bijkerk de zaak van J. en de beide WEB-werknemers van dichtbij volgen. Samen met zijn confrater Braam Jr verdedigde hij zijn cliënt J. tijdens de zitting in eerste aanleg en in hoger beroep. Gezien zijn schorsing echter zal mr Bijkerk de komende rechtszaak half november van de tribune moeten volgen. De schrijfgrage advocaat en potentiële politicus zal echter ongetwijfeld kennis geven van zijn mening over recht en onrecht in de Antillen. Hij heeft daarmee nog niet de Hoge Raad gehaald in Nederland, maar in ieder geval wel de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.

» stockmarket « NEWS

NEW YORK STOCK EXCHANGE OCTOBER 27, 1989

ABBOTT LABS.	64 5/8 - 1 1/8	HOMESTAKE MNG.	16 3/4 + 1
ALCAN	21 3/4 + 1/8	IBM	100 - 3/4
AMER.BRANDS	69 1/8 - 7/8	ITT	57 1/2 - 1/2
AMERICAN EXP.	37 1/8 + 1/8	JOHNSON & J.	53 3/8 - 7/8
APACHE	14 3/4 - 3/8	KELLOGG	71 3/4 - 3/4
AM.TEL.& TEL.	43 - 5/8	MERCK & CO.	75 3/8 - 1 3/8
AMOCO	47 + 1/8	MINNESOTA MNG.	71 1/8 - 1/8
ANHEUSER B.	37 7/8 - 1/8	MOBIL CORP.	56 1/8 - 5/8
BECTON DICK.	56 - 1/4	MONSANTO	116 - 1 7/8
BORDEN	33 1/4 - 1 1/4	NCR CORP.	58 5/8 + 1/8
CAMPBELL S.	42 3/4 - 5/8	NORF.SOUTH	36 1/4 UNCH
CHRYSLER	21 3/4 - 1/2	NORTHROP CORP.	20 1/4 - 5/8
CITICORP	29 3/4 - 3/4	PARAMOUNT COM.	56 3/4 - 1 1/4
COCACOLA	70 1/2 - 5/8	PLACER D.M.	16 3/4 + 3/4
DIGITAL EQ.	89 1/8 + 1 1/8	PFIZER	66 1/4 - 3/4
DUPONT	114 7/8 - 1 5/8	PHELPS DODGE	58 1/4 - 1/4
EAST.KODAK	43 1/4 - 5/8	PHILLIP MORIS	41 1/8 - 1/8
EXXON	45 3/4 + 7/8	POLAROID	44 1/8 - 5/8
FORD	47 1/4 - 1/4	QUAKER	60 1/2 - 1
GENL.ELECTR.	53 1/2 - 7/8	RALSTON P.	82 1/2 - 1 3/8
GENL.MOTORS	44 - 3/8	SARA LEE	58 7/8 - 1/2
GILETTE	43 5/8 - 3/4	SHELL TRP.TR.	40 UNCH
HEINZ	31 3/8 - 1/4	UPJOHN	37 1/4 - 1 1/4
HILTON	96 + 1	UNOCAL	51 3/4 + 3/8

DOW JONES
INDUSTRIALS 2596.72 - 17.00
TRANSPORTATION 1190.43 - 14.76

CLOSING MARKET COMMENT OCTOBER 27, 1989:
THE MARKET CLOSED DOWN 17 POINTS ON STRONG VOLUME OF 175 MILLION SHARES. DECLINES BEAT ADVANCES ALMOST 3 TO 1.

STATEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN

OPENBARE VERGADERING
van de
STATEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN

op MAANDAG, 30 oktober 1989, des morgens om 10.00 uur.

TE BEHANDELEN ONDERWERPEN:

1. Ingekomen stukken.
2. Ontwerp-landsverordening tot regeling van het ontslag... (Zitting 1987-1988-022; 1984-1985-15; 1981-1982-23; 1988-1989-39).
3. Ontwerp-landsverordening houdende regelen met betrekking tot het verbranden van lijken en tot wijziging van enige algemene verordeningen in verband met die regelen (Crematielandsverordening) (Zitting 1989-1990-1266).

De wnd. Griffier,
mr. F.M. Hanze.

Indonesië en Australië eens over winning gas

JAKARTA - Indonesië en Australië zijn het na jaren van overleg voorlopig eens geworden over de opsporing en winning van gas in de zeebodem ten zuiden van Oost-Timor, zo is vrijdag in Jakarta bekendgemaakt. In het gebied zit veel olie, maar de ontginning daarvan is lange tijd opgehouden door verschillen van inzicht over de grenzen tussen de twee landen.

Het betreffende gebied wordt in drieën verdeeld. Eventuele winst uit de olieproduktie in het middelste deel wordt gelijkelijk verdeeld tussen Indonesië en Australië. Het noordelijke deel komt onder toezicht van Indonesië te vallen, waarbij Australië tien procent van de belastingen krijgt die de oliemaatschappijen betalen.

Het zuidelijke deel valt Australië toe, met zestien procent van de belastingen voor Indonesië. Het verschil in de belastingen is een gevolg van het strengere belastingregime in het laatstgenoemde land. De discussies over het betreffende gebied begonnen in 1972 tussen Australië en Portugal. Oost-Timor was toen een Portugese kolonie. In 1975 trok Portugal zich terug. Indonesië annexeerde het oostelijk deel van het eiland en legde ogenblikkelijk een claim op de oliereserves.

FAILLISSEMENT

Bij vonnis dd. 25 oktober 1989 van het Gerecht in Eerste Aanleg zittingsplaats Bonaire is de naamloze vennootschap

BOUWBEDRIJF JULIANA BONAIRE N.V.

gevestigd te Bonaire, in staat van faillissement verklaard met benoeming van Mr. E.J. van der Poel tot rechter-commissaris en ondergetekende tot curator.

Mr. J. Veen
Advokatenkantoor Winkel, Knoppel & Sollana
Berg Carmelweg no. 10-A
Curaçao

DE STICHTING ZORG VOOR GEESTELIJK GEHANDICAPTEN

roept sollicitanten op voor de funktie van

MAATSCHAPPELIJK WERKENDE

voor ... uur, ingang per 1 december 1989

De Stichting heeft momenteel drie voorzieningen onder haar beheer t.w.:
- het Medisch Kinderdagverblijf "Tirsadie"
- het gezinsvervangend tehuis "Huize Jos Wouter"
- het dagverblijf voor oudere 'Mini-Aktiviteitencentrum'
Het Leef- en Aktiviteitencentrum is in voorbereiding.

De Stichting bevindt zich momenteel in een overgangsfase. Van de maatschappelijk werkende wordt verwacht dat zij/hij meedenkt in de nieuwe ontwikkelingen.

Funktie-eisen:
- HBO-MW
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]

Schriftelijke sollicitaties kunnen gericht worden aan het Bestuur van de Stichting Zorg voor Geestelijk Gehandicapten, Postbus 3799, Curaçao.

Ons architektenburo is verrijkt met enkele interessante projekten.

Voor versterking van de afdeling projektvoorbereiding voor het trajekt programma van eisen tot aan de aanbestedingsgerede voorbereiding, zoeken wij:

BOUWKUNDIGE TEKENAARS

Deze medewerkers dienen zelfstandig doch in teamverband met de architekt de opdrachten vanaf de schetsplanfase tot aan de aanbestedingsgerede presentatie in tekening te verzorgen.

Na deze fase neemt de afdeling bouw projektmanagement de taak van U over, waartoe wij zoeken:

PROJEKTLEIDER/HOOFDOPZICHTER

Wij denken aan een ervaren bouwkundige, die de opdracht van de aannemer konform het bestek in een goed bouwwerk vertaald wilt zien, doch daarnaast begeleiding aan de aannemer en bijsturing in het bouwproces kan geven.

Wij bieden U:
Een zelfstandige funktie in een goed salaris, ruime randvoorwaarden en bij gebleken geschiktheid doorgroeimogelijkheden.

Heeft U belangstelling?
Schrijf een briefnaar ons buro met Uw achtergrond en werkervaring.

AOB Architektuur
Antilliaanse Ontwerp- en Adviesbureau N.V.
... P.O.Box ... Curaçao, N.A.

SKYHAWK INVESTMENTS N.V.
established in Curaçao, Netherlands Antilles

NOTICE is hereby given to the company's shareholders for an

ANNUAL GENERAL MEETING OF SHAREHOLDERS

to be held at the company's registered offices in Curaçao, 23 Pietermaai, on November 9th, 1989 at 10.00 a.m.
Items on the agenda include:

1. Approval of annual accounts;
2. Removal/appointment of Managing Directors.

Shareholders may further acquaint themselves with the entire agenda for the meeting at the company's registered offices.

By order of the Board of Directors.

EILANDGEBIED CURACAO

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao maakt bekend dat

de naamloze vennootschap

OTRABANDA GOLDEN LANTERN N.V.

een verzoekschrift bij het Bestuurscollege heeft ingediend ter verkrijging ingevolge de Vergunningslandsverordening (P.B. 1983 no. 28) van een ... voor een lokaliteit van het perceel gelegen te

ROOSVELTWEG NR. 43, alhier.

[illegible]

Namens het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao, Het Hoofd van de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken,
Mr. H.A. Lourens.

EILANDGEBIED CURACAO

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao maakt bekend dat

de naamloze vennootschap ANTRACO N.V.

een verzoekschrift bij het Bestuurscollege heeft ingediend ter verkrijging ingevolge de Vergunningslandsverordening (P.B. 1983 no. 28) van een SLIJTVERGUNNING voor een lokaliteit van het perceel gelegen te

BREEDESTRAAT (P.)
NO'S 14, 16 EN 16A, alhier.

Dit verzoekschrift en de bijlagen liggen vanaf de dag na deze bekendmaking gedurende veertien dagen ter visie bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken van het Centraal Bestuurskantoor aan de Theaterstraat no. 17, alhier, gedurende welk tijdvak een ieder het recht heeft schriftelijk zijn bezwaren tegen het verlenen van genoemde vergunning kenbaar te maken bij het Bestuurscollege. Indien naar aanleiding van deze bekendmaking bezwaren worden ingebracht, kunnen zowel de verzoeker, als degenen die bezwaren hebben ingebracht gedurende de termijn van één week na het hiervoor genoemde tijdvak van veertien dagen kennis nemen van de ingebrachte bezwaren bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken.

Namens het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao, Het Hoofd van de Afdeling Algemene en Juridische Zaken,
Mr. H.A. Lourens.

OTTO SENIOR N.V.

heeft plaats voor een

KLANTENBEZOEK(ST)ER (FULL TIME)

Vereisten:
- Minimaal MAVO-diploma
- In bezit van eigen auto en rijbewijs
- Nederlands en Papiamento
- Goede contactuele eigenschappen
- Zelfstandig kunnen werken
- Vlotte uitstraling.
- In de leeftijd van 20 tot 30 jaar.

Sollicitanten kunnen zich melden op ons kantoor aan de Scharlooweg 25 op maandag 30 oktober tussen 3.00 en 4.30 uur 's middags en op dinsdag 31 oktober tussen 8.00 en 10.00 uur 's morgens.

PPP

Pierson, Heldring & Pierson (Curaçao) N.V.

onderdeel van het wereldwijde netwerk van Pierson, Heldring & Pierson N.V., Amsterdam, is een internationaal georiënteerde merchant bank die, zowel on- als offshore, alle bankdiensten levert, w.o. vermogensbeheer, valuta-advies, documentaire kredieten en internationaal betalingsverkeer.

Wegens het aanvaarden van een andere functie binnen de organisatie van de huidige functionaris zoeken wij een:

"Operations Manager Bank"

De Operations Manager Bank:

[illegible]

Functie-eisen:
- een vooropleiding op minstens V.W.O.-niveau;
- ... Engels;
- goede contactuele eigenschappen;
- leiding kunnen geven;
- kennis van automatisering en S.W.I.F.T.;
- ... 5 jaar relevante bankervaring;
- ... 35 jaar oud zijn.

Afhankelijk van opleiding en ervaring bieden wij een uitstekend salaris en andere aantrekkelijke secundaire arbeidsvoorwaarden.

Schriftelijke sollicitaties te richten aan:
Pierson, Heldring & Pierson (Curaçao) N.V.,
John B. Gorsiraweg 6, Willemstad, Curaçao, t.a.v. afdeling Personeelszaken.

NAPA
AMIGOE
Weekend Bijlage
ZATERDAG 28 OKTOBER 1989 PAGINA 1

...Klaar voor een duik. V.l.n.r. Ivan Nagelkerken, dr. Wil Nagelkerken en Mark Frans...

Archeologie in Curaçaose haven

Duikers vonden resten van het rampschip de "Alphen"

- door Carel de Haseth -

ZATERDAG TEGEN kwart vóór acht 's ochtends staan we op de afgesproken plaats aan de kade. De anderen zijn er nog niet; ze komen pas tegen acht uur. De bemanning van een kleine vrachtboot is bezig met wat klein onderhoud; zo te zien is het onbegonnen werk ijzer te behoeden tegen de inwerking van zeewater. Het is in ieder geval prettig afgeleid te worden en de spanning te vergeten, want spannend is wat staat te gebeuren toch wel. Niet iedere dag duik je in het water van de Annabaai. Een water dat er niet bepaald uitnodigend uitziet: bruin-zwart en troebel, een laagje olie in regenboogkleuren erop en overal ronddrijvend rottend fruit...

Het begon allemaal ruim twee eeuwen geleden. Op dinsdag 15 september 1778 lagen er in de haven naast de gebruikelijk barken, schoeners en hoe ze allemaal mochten heten, twee Nederlandse oorlogsschepen afgemeerd: de 'Princesse Royaal Frederica Sophia Wilhelmina' onder bevel van schout-bij-nacht Lodewijk, graaf van Byland en de 'Alphen' onder bevel van kapitein ter zee George Willem Hendrik, baron van der Feltz, die vanuit St. Eustatius hierheen waren gekomen om de orkanen te ontlopen die rond die tijd in het Caribisch gebied woeden.

Even tevoren liep een Engels kaperschip onder kapitein Carter de haven binnen, toen om een uur of acht een schot klonk, meteen daarop gevolgd door een daverende explosie: de 'Alphen' was geëxplodeerd!

Het spreekt voor zich dat deze gebeurtenis diepe indruk heeft gemaakt op de tijdgenoten en er zijn dan ook verschillende beschrijvingen van bewaard gebleven. In de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag moet zich een ooggetuigeverslag van de ramp bevinden. Helaas blijkt bij een bezoek aan de K.B. dat het pamflet bij een eerdere gelegenheid waarschijnlijk verlegd is en niet meer terug te vinden. We moeten dus genoegen nemen met het stukje dat Hamelberg rond de eeuwwisseling eruit citeerde: *'Wij zoude hier nog eenige aanmerkingen kunnen maken, doch denken dat oordeelkundige leezers genoegzaam zullen kunnen afleijden hoe het er uitgezien heeft, als wij maar alleen zeggen hoe de te pletter gedrongen en in de lugt gesprongen lichamen tegen de huizen aangeslagen waare, dat men de ingewanden van dezelve aan deuren, posten en duimen der couzijne van de gebouwe zag hangen'.*

Tegenover dit nogal nuchtere proza staat de emotionele beschrijving van het gebeurde, die J.H. Hering in zijn *'Beschrijving van het eiland Curaçao en de daaronder behoorende eilande Bon-Aire, Oroba en Klein Curaçao'* uit 1779 geeft: *'s morgens omtrent ten agt uuren, wanneer eerst eene dikke rook en damp de lucht, op eens, verduisterde, en eer men nog tyd had, om te denken, wat of dit ongewoon verschynzel kon betekenen, wierd 'er eene allerySelykste slag gehoord. Men voeldde het Aardryk in beweeging; de Gebouwen schudden en lilden op hunne fundamenten; de Zee zelf rees tien voeten boven peil, stuifde met drift over de klippen heen, en niemand kon zig, op dat oogenblik, anders voorstellen, of het Eiland stond door eene Aardbeeving omgekeerd te worden.*

Myn pen is onmachtig te beschryven, hoedanig het, in dit tydstip, overal moet gesteld geweest zyn; sommigen, die uit hunne Huizen de vlucht naar buiten namen, uit vrees, dat dezelve zouden instortten, en zy onder de puinhopen omkomen, werden nog dodelyker verschrikt, toen zy in de lucht eene menigte gloeijende Gedaantens, van verschillende zoorten, in eene ongelyke beweeging, zagen omzwerven, en waar van 'er eenigen zelf voor hunne voeten neervielen.

...Gravure van de explosie van de Alphen uit Hering, 1779...

ENORME RAVAGE

De ravage was enorm, zoals ook te zien is aan een gravure in het werk van Hering. Brokstukken van het schip, lichamen en stukken daarvan vielen op de huizen in Punda en Otrobanda en zelfs op de plantage Hel; de kok (de pollepel nog in de hand) belandde in Otrobanda, de boeg van de 'Alphen' op wat nu de CTC-werf is en een van de kanonnen kwam op Scharloo terecht.

De achtersteven scheurde van het schip en zonk ter plaatse, samen met het deel dat zich onder de waterlinie bevond. De Engelse kaper werd meegezogen en verschillende andere schepen werden op de kade geworpen. Naast 207 van de 230 officieren en manschappen aan boord van de 'Alphen' verloren een onbekend aantal mensen, die toevallig in de buurt of in pontjes op het water waren, hun leven. Dagen later nog kwamen lichamen boven drijven. Weer anderen, vertelt de geschiedenis, werden door het lot behoed, zoals de adelborst Londt, die opgedragen werd om aan land vers water te gaan halen omdat de luitenant wiens taak dat was er die ochtend geen zin in had. Of de arts Capriles, die de kapitein van de 'Alphen' zou behandelen, maar opgehouden werd (volgens Charles Gomes Casseres wil de overlevering dat zijn koffie bij het ontbijt te heet was en het even duurde voordat die drinkbaar was).

OORZAAK

Over de oorzaak van de explosie tast men in het duister. Er zijn verschillende verklaringen gegeven, van brand in de zeilkamer van de 'Alphen' na een saluutschot door de Engelse kaper, tot moedwillige brandstichting in de kruitkamer. De toenmalige directeur Rodier merkt echter op: *'t is alles presumptie, men kan niets positiefs zeggen.*

Lange tijd ging men ervan uit dat er van de 'Alphen' niets meer over zou zijn, totdat een survey van de haven, uitgevoerd door dr. W. Nagelkerken van het Archeologisch en Anthropologisch Instituut van de Nederlandse Antillen (AAINA) in 1987 en 1988 aan het licht bracht dat er op een diepte van gemiddeld zestig voet en over een lengte van 127 meter nog het één en ander lag. Er werden 13 kanonnen gevonden, elf zesponders en twee twaalfponders, al is het nog niet duidelijk of het kanonnen van de 'Alphen' of van de Engelse kaper zijn.

Allerlei materiaal, van kanonkogels, spijkers, aardewerk, pijpekoppen, katrollen tot flessen werd, uit een aantal proefgaten verzameld, geïnventariseerd en voorlopig in zoet water gekonserveerd. De kanonnen zelf bleven voorlopig liggen. In ieder geval was duidelijk geworden dat een uitgebreider archeologisch onderzoek gewenst was.

Nu is een dergelijk onderzoek niet zo eenvoudig uit te voeren, zeker niet in een haven waar dagelijks talloze grotere en kleinere schepen binnenvaren. Om te beginnen is het duiken zelf niet helemaal zonder risiko: wanneer er een schip binnenloopt, blijft er in het ongunstigste geval zo'n twee meter tussen de havenbodem en het schip over voor de duiker. Behalve dat moet -ook bij kleinere schepen - rekening gehouden worden met de enorme zuiging van de scheepsschroef. Al hoor je onder water van ver al een schip aankomen, je weet niet wat er over je heen zal varen.

Dan is het zover dat alles gereed is voor de duik. Wil Nagelkerken, zijn zoon Ivan, Marc Frans en Ype Butter zijn de 'officiële' duikers; daarnaast zijn er nog een stuk of wat nieuwsgierige vrijwilligers die meegaan om een handje te helpen. Er worden twee ploegen samengesteld: de ene gaat naar beneden, de andere blijft op de kade om de compressor te bedienen en uit te kijken naar het scheepvaartverkeer.

De compressor heeft een tweeledig doel: de samengeperste lucht komt onder water beneden in een pvc-buis vrij en stijgt omhoog, waardoor een 'airlift' (een soort stofzuiger) ontstaat, waarmee zand weggegraven kan worden. Daarnaast wordt de compressor uitgezet wanneer er een schip aankomt: de duikers weten dan dat zij een veilig plekje op de bodem langs de kade moeten zoeken tot het schip voorbij is en er weer veilig gewerkt kan worden.

DUIK

Een laatste check of alles goed werkt en dan springen we één voor één met een zogenaamde 'commandosprong' (duikbril op en beschermen met de hand, ademhalingsapparaat in de mond, duikvest opgepompt met lucht, aan de kaderand staan en een flinke stap naar voren doen) het water in. Een afschuwelijke olielucht slaat op de longen en je zwemt langs het afgemeerde schip naar het midden van de haven, je afvragend 'ta ken a manda mi!' Dan wordt de lucht uit het vest gelaten en zakken we langzaam naar de bodem. Er klinkt een hels kabaal: het geluid van scheepsmotoren draagt onder water veel verder dan boven.

De eerste meters is het water zo troebel dat je je buddy (duikmaat) nauwelijks kunt zien. Beneden is het gelukkig een stuk helderder, al is een zicht van twintig tot dertig meter voor ons eiland bepaald niet iets om over naar huis te schrijven!

We zijn precies op de juiste plek naar beneden gegaan: her en der steken er kanonnen uit de grond. Langs een markeerlijn zijn er enkele gaten gegraven. Twee duikers gaan met de airlift aan de slag; wij gaan met de dive-master de hele vindplaats langs om foto's te nemen. De bodem bestaat uit een laag kleine koraalstenen met hier en daar een groter rotsblok. In het midden van de vaargeul ligt tot mijn verbazing mooi wit zand. Een paar kleine vissen zwemmen rond en tussen de rotsblokken blijken waarempel kreeften te zitten, die nieuwsgierig komen kijken wat er aan de hand is. Later vinden we nog het karkas van wat ooit een haai is geweest.

In de loop der jaren is er van alles en nog wat op de bodem terecht gekomen: glaswerk uit alle eeuwen, plastic cups van nu en verderop een hoop verwrongen staal van de Julianabrug. Het doet denken aan de vuilnisbelt in het Spaanse Water. Wat voor de archeoloog van nu en van later een paradijs is, is een gruwel voor de natuurliefhebber!

Als we terug zijn waar er gegraven wordt, ligt de compressor en verlaten bij. We volgen de dive-master naar de kant en wachten in spanning af tot het schip voorbij is. Het blijkt gelukkig een kleiner schip te zijn en we merken - behalve het kabaal van de motoren - dan ook niets bijzonders. Daarna gaan we terug naar de plaats waar er vandaag gegraven wordt. Het is een apart gezicht om de duikers bezig te zien: de operator van de airlift ligt als het ware op zijn buik op de bodem om de airlift te bedienen en naast hem ligt een ander de vrijkomende artefakten te verzamelen. Een paar meter boven hen spuugt de pvc-buis een 'rookkolom' van zand en steentjes uit, die langzaam op hen neerdwarrelen. De voorwerpen die tevoorschijn komen worden verzameld in een speciaal net en zullen later naar boven worden gehaald.

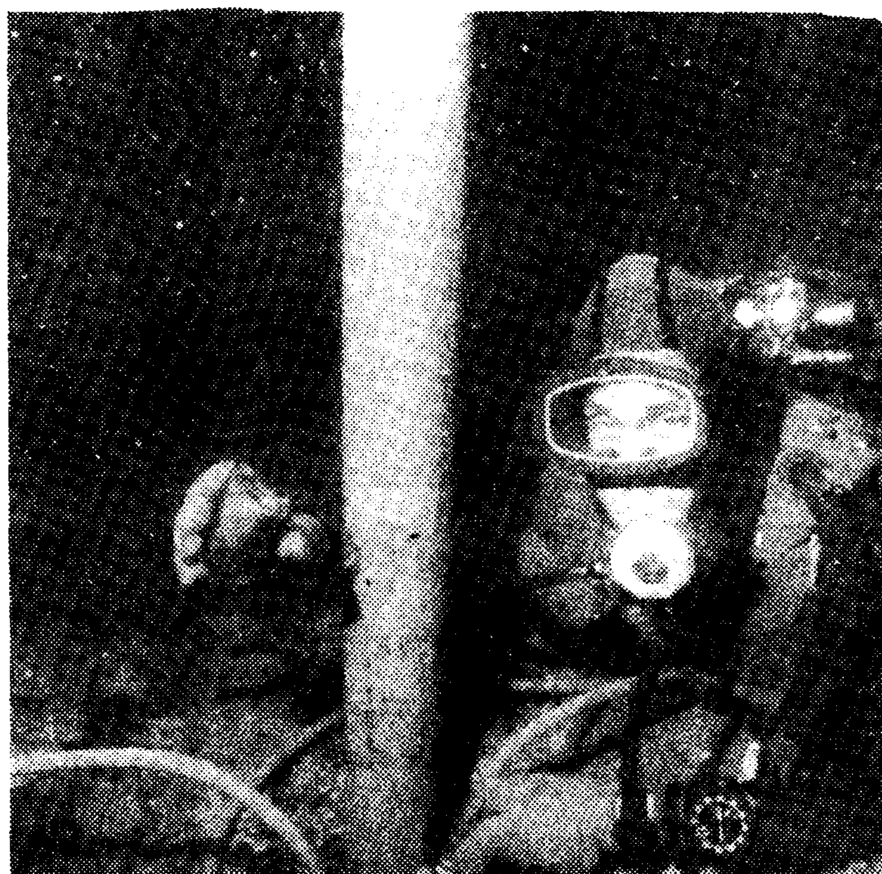
Wanneer de druk in onze flessen tot een vooraf afgesproken niveau is gedaald moeten we terug. Uit voorzorg blijven we dan een tijd op een geringere diepte 'hangen', voordat we naar de oppervlakte zwemmen. Ongeveer een uur nadat we te water zijn gegaan klauteren we langs een ladder weer terug op de kade: beslist een bijzondere ervaring rijker! Thuis zal een flink bad de olielucht wegspoelen.

Er is dit jaar ongeveer een maand lang elke ochtend naar de 'Alphen' gedoken in juli en augustus. De middagen werden besteed aan het inventariseren en voorlopig conserveren van de talloze vondsten. Alles wat bovengehaald wordt, gaat nog geruime tijd in emmers met zoet water, dat geregeld ververst wordt om het zout uit

Vervolg op Pag. 10

...18-de Eeuwse miniatuur Hollandse vierkante jeneverfles...

...Mark Frans aan het opgraven m.b.v. een airlift...

IN DIT NUMMER van Napa :

NAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE : Norbert Hendrikse
LAYOUT : Jan Linschoten

...anhoudend gevaar voor aardbevingen in Californie

Seismoloog: "de grote klap moet nog komen"

...TRECHT- De aardbeving ...alifornië is waarschijn- ...de voorbode van een ...s grotere of kleinere bewe- ...gen van de aardkorst, die ... ongeveer tachtig jaar in ... werkelijk grote klap zal ...nonden. San Francisco ...t daarbij het grootste ...aar, maar ook Los ...geles zal niet helemaal ...komen aan de gevolgen ...n het ondergrondse proces ...le Andreas-breuklijn.

... Dorst van het Europees ...rmatiecentrum voor seis-...ogie in Utrecht wijst erop ... de bodem van het betrok-...gebied zeventig jaar voor ...rote aardbeving in 1906 ... activiteiten vertoonde. ... een rustige periode in de ...te helft van deze eeuw ...en deze sinds 1955 weer ... De seismoloog verwacht ...komende tientallen jaren ...n ook meerdere aardbe-...gen in de orde van grootte ... nu is opgetreden. Deze ...llen langzamerhand toe-...ken naar een heel grote ... een kracht van ongeveer ...p de schaal van Richter. De huidige had een kracht van 6,9., de aardbeving in 1906 een kracht van 8,2.

SPANNINGEN

Uit contacten met het informatiecentrum voor aardbevingen in de Amerikaanse plaats Denver blijkt dat er nog steeds spanningen zijn in de bodem rond de Andreasbreuk, die de staat Californië over een afstand van ruim duizend kilometer in noord-zuidrichting doorsnijdt. Ook daar verwacht men dat zich de kom nde jaren nog meerdere malen aardbevingen zullen voordoen. De grootte ervan zal zich bewegen rond 6 op de schaal van Richter. De eerstvolgende zal optreden nog door 1993 het plaatsje Parkfield, halverwege San Francisco en Los Angeles. Gezien de regelmaat waarmee de Andreas-breuk zich in het gebied van Parkfield ontlaadt in een aardbeving, hebben geologen en andere deskundigen de velden volgezet met allerlei meetapparatuur om voorspellingen over aardbevingen te kunnen doen. Desondanks blijft het volgens Dorst erg moeilijk dit soort uitbarstingen te voorspellen. De aardbeving die nu San Francisco heeft geteisterd, had net zo goed twee jaar eerder plaats kunnen vinden. Aan de hand van het onderzoek aan de aardkost en de spanningen die zich daarin ophopen, kan worden vastgesteld dat in het gebied langs de Andreas-breuklijn een grote aardbeving op komst is. Maar wanneer en waar is bijzonder lastig vast te stellen.

In het Marina district van San Fransisco, zoeken slachtoffers van de aardbeving nog steeds naar hun bezittingen tussen de ruïnes van wat eens hun woning was. De stad staat bovenaan de lijst om in de naaste toekomst weer door een aardbeving, en dan waarschijnlijk een veel zwaardere, te worden getroffen.

SCHADE

De schade die een aardbeving kan teweegbrengen, valt nog veel moeilijker te voorzien. Het epicentrum van de afgelopen aardbeving bevond zich in het bergachtige gebied tussen Santa Cruz en San Jose, ongeveer honderd kilometer ten zuiden van San Francisco, op een diepte van achttien kilometer. De aardschok verplaatste zich in noordelijke richting, waardoor de grote stad, die precies op de breuklijn ligt, werd getroffen. Los Angeles, even ten zuiden van het huidige epicentrum, ligt even buiten de lijn, maar het is niet uitgesloten dat deze miljoenenstad een volgende keer eveneens getroffen wordt. Begin december komen seismologen en geofysici uit de gehele wereld in San Francisco bijeen om met elkaar de resultaten van de onderzoeken naar aanleiding van de recente aardbeving en andere vergelijkende studies met elkaar te bespreken.

Wolf Biermann wellicht terug naar zijn land

OOST-BERLIJN — De Oostduitse oppositiegroep Neues Forum heeft de bekende Oostduitse protestzanger Wolf Biermann gevraagd tijdelijk uit ballingschap terug te keren om volgende maand op te treden op een grote manifestatie. Biermann, die zijn Oostduitse nationaliteit verloor toen hij in 1976 een tournee maakte door de Bondsrepubliek, was duidelijk verrast door de uitnodiging. Hij zei graag te willen optreden, maar bang te zijn dat de autoriteiten hem niet zullen toelaten.

VARKENS

Biermann zei in ongezouten taal de Oostduitse autoriteiten niet te vertrouwen. "De aapachtige snelheid waarmee die oude varkens veranderen, doet mij vrezen dat zij niet echt veranderen, maar zich alleen maar in bochten wringen", aldus Biermann. Hij zei bang te zijn dat de leidingnieuwe-stijl een truc was om de betogers naar buiten te lokken zodat tanks "gehakt" van hen zou kunnen maken.

Ondanks Glasnost toch nog anti-semitisme

Nederlandse rabbijn neemt het op voor de refuseniks

...n Russische refusnik met ...n dochtertje op de arm ...op naar het vliegtuig dat hem na jaren wachten naar het Westen zal brengen.

DEN HAAG - Rabbijn Avraham Soetendorp heeft in Moskou een krachtig pleidooi gehouden voor het lot van de 'refuseniks' in de Sovjet Unie. Deze 500 tot 1500 joodse gezinnen wachten soms al meer dan tien jaar op een uitreisvisum. Ondanks de Glasnost mogen zij nog steeds het land niet uit, terwijl er dit jaar waarschijnlijk meer joden een uitreisvisum krijgen dan het record aantal van 51.000 in 1979. Tijdens een recent bezoek aan de Sovjethoofdstad heeft de liberale rabbijn van Den Haag op hoog niveau onderhandeld om beweging in de zaak van de refuseniks te krijgen. Daarbij heeft hij voorgesteld het uitstel wegens contacten met geheime documenten tot vijf jaar te beperken. Vaak was dit een reden iemand voor altijd een visum te weigeren.

Verder moeten de financiële problemen die sommige refuseniks met familieleden hebben, op ordelijke manier worden geregeld. Dit mag nooit een reden zijn mensen een visum te weigeren. Alle andere belemmeringen moeten naar zijn mening worden opgeheven. Van Sovjetzijde was hem medegedeeld dat in oktober er een wet van kracht zou worden die vrijheid van emigratie garandeert. "Zo lang die wet er nog niet is, zullen we er hard voor moeten pleiten" aldus Soetendorp. "De vertaling van Glasnost en Perestrojka voor degenen die het land willen verlaten, kan alleen maar zijn dat er een geheel vrij emigratiebeleid moet komen."

LANGZAAM

"Heel langzaam vindt er in de Sovjet Unie een doorbraak naar de vrije uitoefening van de joodse cultuur en de joodse religie plaats." Sinds begin vorig jaar zijn er 200 plaatselijke groepen voor de joodse cultuur opgericht. Half december zullen vertegenwoordigers een landelijke overkoepelende organisatie oprichten. Verder is er in Moskou een joods opleidingsinstituut ('Jesjiva') opgericht. Ook in Leningrad bestaan deze plannen. Verder is er reeds een joods cultureel centrum in Moskou geopend. Naast de grootste van de twee synagoges in de Sovjethoofdstad komt binnenkort een joods historisch museum waarin belangrijke handschriften en documenten tentoongesteld zullen worden. Ook zijn er plannen de Talmoed, één van de belangrijkste godsdienstige boeken van de joden, in het Russisch te vertalen. Soetendorp is erg blij met deze plannen omdat zij een bijdrage kunnen leveren aan de instandhouding van de joodse cultuur en religie in de Sovjet Unie.

Hij verwijst ook naar de vorige maand gehouden internationale boekenbeurs, waar Israel na de Sovjet Unie de grootste stand had. Er was een enorme belangstelling voor joodse boeken. Vanuit het westen en vooral vanuit israel moeten zulke initiatieven worden gesteund, zo zegt Soetendorp. Een ander aspect van de Glasnost is dat zeer nationalistische organisaties met antisemitische trekken zoals Pamjat (herinnering) hun kans ruiken. "Wij moeten het zwaard trekken om de vrijmetselarij en het zionisme te bestrijden", zo luidt een Pamjat-slogan. Kortgeleden kreeg Pamjat van Vladimir Moltsjanov, die eind deze maand op de Sovjet-tv een programma over Nederland uitzendt, alle gelegenheid de antisemitische praatjes te spuien. "Zeer verontrustend" zegt Soetendorp. Zulke organisaties roepen zeer veel angst bij de joodse bevolking op. Hij heeft er in Moskou op aangedrongen van hogerhand het antisemitisme te bestrijden, zoals er in het westen wetten bestaan die het aanzetten tot racisme strafbaar stellen. "Het is toch te dol dat juist de Glasnost het openbaar spuien van gif mogelijk maakt."

Op de vraag of er voor joden in de Sovjet Unie een toekomst is, moeten zij in de eerste plaats zelf een antwoord geven. Vanuit het westen moeten de joodse cultuur en religie worden bevorderd. Het joods bewustzijn wordt daardoor versterkt, met het mogelijke gevolg dat nog meer joden willen emigreren. Al jaren heeft het solidariteitscomité voor de joden in de Sovjet Unie rond het joodse feest de vreugde der wet campagne gevoerd onder de leuze 'laat mijn volk gaan / laat mijn volk leven'. Dat kan nu eindelijk gestalte krijgen, zegt Soetendorp. Soetendorp heeft tijdens zijn recente bezoek aan de Sovjet Unie ook bemiddeld voor een nieuw Sovjet-Israelisch landbouwprojekt 'Agromir' (Mir is het Russische woord voor vrede). Er bestaat goede hoop dat dit in 1990 reeds van de grond komt. Daarbij zal niet alleen gebruik worden gemaakt van Israelische deskundigheid op het gebied van landbouw en veeteelt, maar zal ook veel aandacht aan milieu-aspecten worden geschonken.

Het laatste komt in de ruimste zin ook aan de orde op een internationale conferentie over ecologie en ontwikkeling die volgend jaar januari in Moskou wordt gehouden op uitnodiging van de Opperste Sovjet, de Russisch-orthodoxe Kerk en de Sovjet academie van wetenschappen. Het initiatief hiertoe werd genomen door het internationaal forum van spirituele en politieke leiders voor het overleven van de mensheid, waarvan VVD-Tweede Kamerlid Erica Terpstra lid en Soetendorp bestuurslid is. Die conferentie moet uitmonden in 'overlevingsstrategieën'. Sprekers zijn onder meer de vorige Noorse premier Gro Harlem Brundtland, VS-senator en ex-presidentskandidaat Albert Gore, vice-president Jevgeni Velichov van de Sovjet academie van wetenschappen, schrijver en Nobelprijswinnaar Elie Wiesel en UNESCO-directeur Ferederico Mayor. Tijdens de slotzitting in de Sint Joriszaal in het Kremlin zullen president Barber Conable van de Wereldbank, secretaris-generaal Perez de Cuellar van de Verenigde Naties en Sovjetpresident Michail Gorbatsjov het woord voeren. Soetendorp verwacht van de conferentie dat deze het proces van ontwapening en meer aandacht voor de problemen in de derde wereld zal versterken.

Dames mogen niet sporten van Islam

ISLAMABAD.- Islamitische fundamentalisten hebben onlangs in Islamabad gedemonstreerd tegen deelname van vrouwen aan de Zuidoost-Aziatische Spelen in Pakistan. 'Verban de vrouwen', riepen ze uit. Conservatieven geestelijken keerden zich zowel tegen gemengde wedstrijden als tegen uitzending van het sportevenement op de televisie. 'Het is een schande en een inbreuk op de Islamitische principes zei een afgevaardigde van de oppositie. Fundamentalisten beschuldigden de vrouwelijke premier Bhutto ervan, met de toelating van vrouwen op de Spelen de spot te drijven met de wetten van de Islam.

Porto Marie met Cas Abao:

In de toekomst groots en uniek toeristisch oord

Curaçao heeft schitterende baaien en stranden. Dit is Cas Abao, gezien vanaf de zee.

Het landgoed Cas Abao wordt nu ontwikkeld ... uniek 'resort' voor ... landse gasten. Er ... zend ligt het landgoed ... Marie. Samen ongeveer ... zend hectare groot.

door Ard Horvers

TWEE NEDERLANDSE ZAKENLIEDEN, die enkele jaren geleden min of meer toevalligerwijze op Curaçao 'aanspoelden' en onmiddellijk totaal verknocht raakten aan dit eiland, hebben nu miljoenen guldens - hoeveel het er zijn willen zij gaarne in het midden laten - neergeteld op het bureau van directeur Eduardo Halabi van de Halabi Groep voor Porto Marie.

TOM JANSEN en JAN VERBERNE mogen zich nu de eigenaren noemen van de van een lang uitgerekt strand voorziene baai die dezelfde naam draagt als het landgoed en van de kleinere baai Dingo plus het diep het achterland induikende terrein. Een totale oppervlakte van 593 hectare. Beiden weten zich voor vijftig procenten aandeelhouder in de naamloze vennootschap Porto Marie.

HET GEBIED ligt tegen CAS ABAO aangeleund en vormt dus nu tesamen met dat landgoed één geheel van ongeveer duizend hectare. Indien men beseft, dat Cas Abao door Jan Verberne als voorzitter van de Raad van Bestuur van Doston Development N.V. wordt ontwikkeld tot een 'resort' (lustoord) voor toeristen, is zijn belang bij zeggenschap in Porto Marie verklaard. Maar wie is Tom Jansen?

De afgelopen twee jaar heeft hij tienmaal Curaçao bezocht en hij raakte telkens meer verzot op het eiland. Inmiddels woont hij op het eiland; zijn woning in Florida heeft hij verkocht; zijn meubilair wordt in december verwacht.

Jansen, een rijpe vijftiger: 'Het ideale land bestaat niet, maar Curaçao zit er erg dichtbij. Ik voel mij hier thuis, er hangt een goede sfeer, de mensen zijn aardig en vriendelijk. Een eiland als Grenada heeft misschien meer natuurschoon, maar daar vind je niet hetgeen Curaçao heeft te bieden. Op Grenada, bijvoorbeeld, is niets te beleven'.

'Curaçao is veel levendiger. Er bestaat een eigen industrie, er is hier handel; je kunt hier alles krijgen. Internationaal heeft het wat te betekenen. Men kan hier allerlei voorzieningen krijgen. En dan: voor wat betreft de ontwikkeling van het toerisme ben ik zeer optimistisch. We gaan een uitstekende tijd tegemoet'.

'WE'

Hij glimlacht bij het woord 'we'. Zegt: 'Na tien keer hiert te zijn geweest, zeg ik al: we...Maar goed. Als heel Curaçao er wat aan gaat doen, dan heeft dit eiland een enorm potentieel. Als je ziet hoe een 'lift' de andere eilanden hebben gehad door de ontwikkeling van het toerisme - eilanden die véél en véél minder te bieden hebben - dan zeg ik: waarom Curaçao niet. De ontwikkeling dient dan wel gestructureerd te worden aangepakt'.

Tom Jansen komt uit de Nederlandse autowereld. In 1906 begon zijn grootvader in Nijmegen 'in de fietsen'. Tien jaar later begreep grootvader Jansen dat de auto's het helemaal zouden gaan maken en deed hij de fietsen aan de kant.

In 1986 vierde Tom Jansen als directeur van het bedrijf Van den Bosch & Jansen, dat inmiddels was uitgegroeid tot een holding ('Ik zat toen in een ivoren toren en het contact met de klanten was totaal verloren gegaan'), het tachtig-jarig bestaan en het feit dat VdB & J zestig jaar dealer was van General Motors (Opel; een wagen waarin heel Nederland in de zestiger en zeventiger jaren leek te rijden). Het bedrijf had zich ook gediversificeerd vanuit de autobranche naar onder meer een van de grootste leasingmaatschappijen in Nederland.

WINTER

'In die tijd begon ik de lange winter te ontvluchten en zwierf ik tijdens vakanties over het westelijk halfrond. Dat betekende evenwel ook, dat ik het bedrijf moest overlaten aan anderen en dat pakte niet geheel goed uit. Toen heb ik het bedrijf verkocht'.

Maar van de autowereld overstappen in het onroerend goed. Is dat niet een wat vreemde beweging?

Jansen: 'In Nederland kreeg je als autobedrijf altijd te maken met het onroerend goed. Je wilde als zakenman zo dicht mogelijk in het centrum zitten. Je wilde uitbreiden, maar soms duurde het wel tien jaar voordat je je vergunningen rond had. Wat deed je dan: zelf uitkijken en de grond van je buurmannen opkopen en maar wachten op de vergunningen. Onderwijl moest je aan nieuwbouw doen en op die manier raakte je als autobedrijf verzeild in de onroerend goed politiek'.

'Daarbij', vertelt hij, 'was ik in Brussel een soort Madurodam begonnen. Dat heet 'Mini Europe'. Inmiddels heb ik ook dat verkocht; ik heb nog enkele aandelen gehouden. Daarbij ben ik vaak door Florida rondgetrokken, niet zo zeer om zaken te doen, maar toch: je leert er veel van, ook op onroerend goed gebied'.

'INSULINDE'

Sinds enkele dagen is de Nederlandse logger (schooner) 'Insulinde', afgemeerd aan de kade bij Hotel Stellaris en het Porto Paseo project te Otrobanda een bezienswaardigheid geworden. De tweemaster, een in 1931 gebouwde haringlogger, is eveneens een bezit van Jansen.

Hij zegt: 'Ik was op een toevallige wijze eigenaar geworden van vijf schooners. Die wilde ik gaan exploiteren. In het gebied van de Middellandse Zee had ik dat gezien en ik dacht erover om daarmee op Sint Maarten te beginnen. Maar mij was verteld, dat ik, om Sint Maarten te bereiken, via Curaçao moest reizen. Dat heb ik gedaan, maar nadat ik Curaçao had gezien, viel Sint Maarten mij tegen'.

'Die schepen waren allemaal traditioneel getuigd. Toch heb ik afgezien van dat project. Je hebt er een waloperatie voor nodig. Die zou ik, omdat dáár de ervaring ermee bestaat, in Europa of in de Verenigde Staten moeten hebben. Maar dat betekende, dat ik dan weer ver van het 'hart' zou moeten zitten en met het autobedrijf had ik meegemaakt, dat je er zélf altijd bovenop dient te zitten, omdat het anders mis gaat'.

'Daarom heb ik alle schepen verkocht, behalve de 'Insulinde'. Die wilde ik houden, omdat ik daarmee het meeste heb meegemaakt. Aanvankelijk was mijn plan om de 'Nora' naar Curaçao te halen, een driemaster; die lag al klaar voor de trip. Toch afgeblazen dat plan; te riskant'.

Hij voorziet met de 'Insulinde' wel mogelijkheden: dagtochten; reizen naar Bonaire, al of niet in een package deal (met de boot heen - met het vliegtuig terug, of andersom); feestjes; sunset cruises en duiktochten.

QUITTE

Jansen is geen dikdoener over zijn 'Insulinde'. Vertelt: 'Ik heb het schip eerst hierheen gehaald en toen pas heb ik er ruchtbaarheid aan gegeven. Anderen praten erover dat zij hierheen zullen komen, maar verschijnen vervolgens niet'.

Toch lijkt een dikbelegde boterham niet voor de eigenaar weggelegd met de 'Insulinde'.

Jansen: 'Neen. Ik wil trachten quitte te spelen. Mijn punt van overweging was, dat ik de 'Insulinde' bij mij wil hebben'.

Het schip heeft zonder boegspriet een lengte van bijna dertig meter. De bemanning zal uit zes koppen bestaan (inclusief het bedienend personeel). Tijdens dagtochten kunnen dertig tot vijfendertig passagiers mee. Bij langere tochten, wanneer ook aan boord kan worden geslapen, is dat aantal aanzienlijk kleiner.

Jansen tot slot over zijn 'Insulinde': 'We hebben twee jaar gedaan over de renovatie. Ik kocht het als een roestig karkas'. Hij bladert, in gedachten verzonken, door een fotoboek, geheel gewijd aan de renovatie van de logger.

PORTO MARIE

Samen met Jan Verberne nu Porto Marie gekocht. Waarom met hem? Wat zijn de plannen?

Jansen: 'In 1988 opende minister Jan de Koning de geasfalteerde ontsluitingsweg te Cas Abao. Ik was daarbij en ik zag Jan Verberne daar ook staan. Ik kende hem uit Nederland. Iemand vertelde mij dat hij zich bezig hield met de ontwikkeling van dat project. Zo werd het contact hersteld; hebben we de draad weer opgepakt'.

Met nadruk stellen Jansen en Verberne voorop: 'Het is de bedoeling om het gebied zelf te gaan ontwikkelen. Geenszins zijn we van plan het te gaan doorverkopen. Wellicht zullen deelprojecten worden afgestoten indien de financiering ons daartoe dwingt, maar alles zal toch een éénheid moeten gaan vormen: Porto Marie zal Cas Abao moeten aanvullen en andersom'.

'Met die structurele aanpak moeten we niet te lang wachten. Anders blijft Curaçao achterlopen'.

UNIEK

Verberne: 'Ik geloof ook, dat bij Eduardo Halabi de doorslag heeft gegeven om het landgoed aan ons te verkopen, dat hij ook van mening is, dat er één groot resort moet komen op Curaçao. Het grootste in het Caribisch gebied met een uniek karakter, waar de toerist echt alles kan vinden wat hij tijdens een grandioze vakantie wenst. En waar hij elke keer weer terugkomt'.

Hij voegt er aan toe: 'En als we van de overheid de medewerking krijgen, zoals we die tot nu toe bij Cas Abao hebben gekregen, dan heb ik alle geloof in een geweldige toekomst'.

Beiden realiseren zich terdege dat Porto Marie een project is voor de lange termijn.

Jansen: 'Over drie tot vijf maanden denken we een Masterplan te hebben uitgewerkt. Wellicht zullen we een aantal lots aan zee aan particulieren gaan verkopen, maar vóórop staat, dat Porto Marie een aanvulling zal zijn op de plannen van Cas Abao'.

Verberne: 'Op Cas Abao is het wegennet nu sterk uitgebreid. Op zeer korte termijn wordt daar begonnen met de bouw van appartementen en het project voor timesharing. Porto Marie gaan we eerst zelf ontwikkelen en vervolgens gaan we op zoek naar financiers'.

FINANCIEN

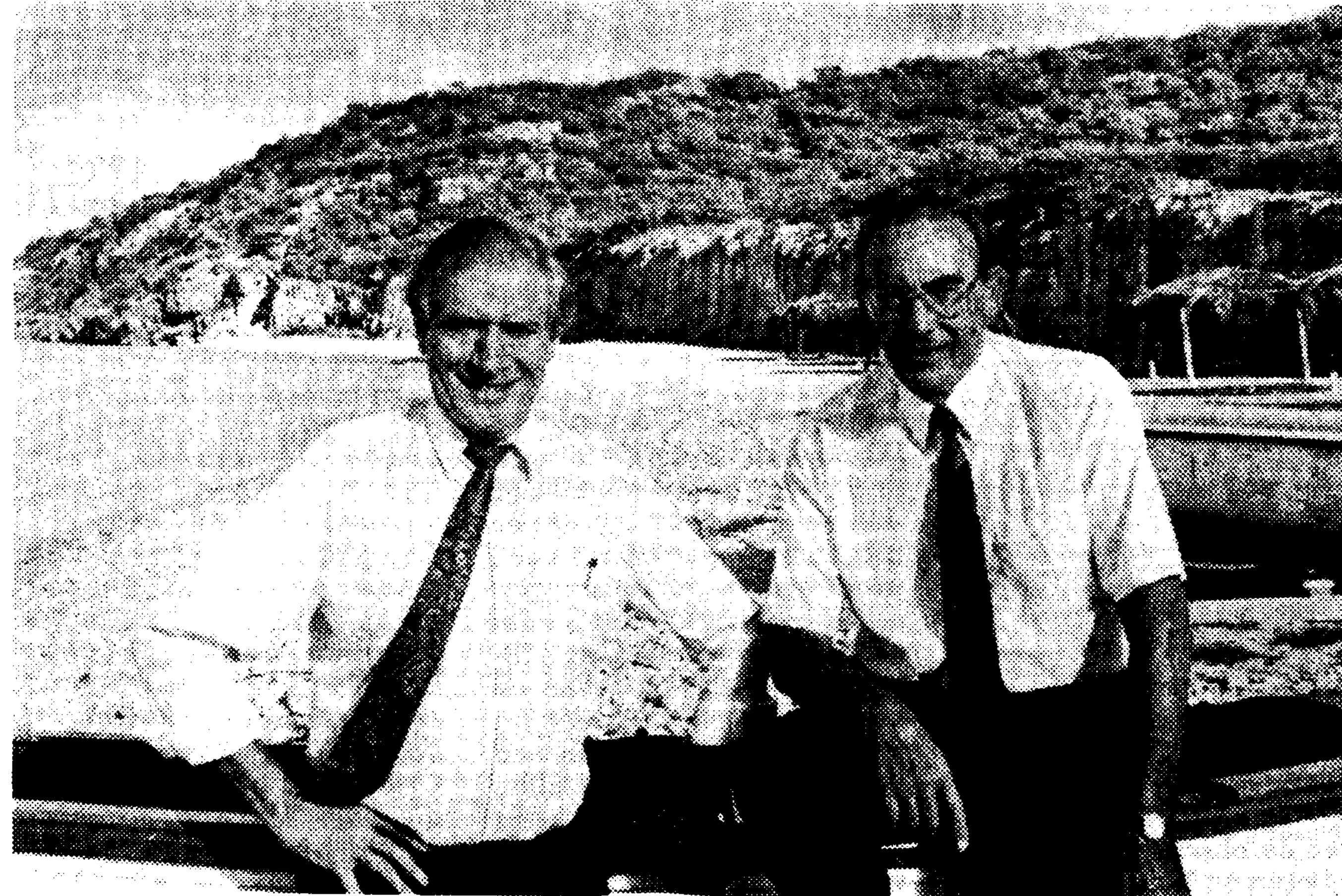
De financiën. Verwachten zij problemen bij het vinden van investeerders?

Beiden zijn het ... eens: er is geld genoeg ... op het eiland Curaçao ... vertrouwen van de ... tionale financiële ... Curaçao is sterk ...

Verberne: 'Een ... wel: de bereikbaarheid ... Curaçao dient te worden ... beterd. Er dient een 'open sky'-politiek te worden gevoerd. Zeker ten aanzien van Europa. Dat werelddeel vormt een sterk opkomende markt. Daarom dient Curaçao voorop te lopen ... eiland dient 'open ge... te worden. Laten we ... verkopen als het ... alles te bieden ...

ALERT

Tom Jansen: 'De ontwikkeling van het toerisme geeft de economie een geweldige kick. Van de andere kant kent deze ontwikkeling ook nadelige effecten. Daarom dienen we met zijn allen alert te zijn. En daarom ... die ontwikkeling ... reerd worden ...

Jan Verberne (links) en Tom Jansen bij een vissersboot op het strand van hun Porto Marie.

De schooner 'Insulinde' van Tom Jansen in volle ... zee.

Zo zal het schip vaak in de wateren rond Curaçao zijn te zien.

Bij viering van het 40-jarig bestaan

Arubaanse bibliotheek spil van cultureel leven

- door Wim Rutgers -

DE ARUBAANSE BIBLIOTHEEK bestaat dit jaar veertig jaar. Ze hoort zó vanzelfsprekend bij het cultureel leven dat we ons haast niet kunnen voorstellen dat ze eigenlijk nog maar van zo recente datum is. Het lijkt onmogelijk om zonder haar activiteiten een verantwoord en gespreid cultureel leven te realiseren.

De Openbare Leeszaal en Bibliotheek is opgericht op het moment dat Aruba een ommezwaai maakte op sociaal-cultureel gebied. Wat daarom vandaag vanzelfsprekend is, was het veertig jaar geleden en daarvóór nog niet. Daarom een fragmentarische terugblik naar de beginjaren van het Arubaanse bibliotheekleven en een selectieve vergelijking met de huidige situatie.

'Men zou haar daar misschien niet verwachten, doch op Aruba bevindt zich een zeer modern ingerichte boekerij, die nog afzonderlijk een filmotheek aan de bewoners ter beschikking stelt..' (Anton van Duinkerken in De Tijd, geciteerd in de Amigoe van 23 april 1952).

Nog heel goed herinner ik me hoe in de 'oude' bibliotheek aan de Wilhelminastraat, waar nu de Raad van Advies en de Rekenkamer gehuisvest zijn, een paar steile trapjes respectievelijk op of neer voerden naar en van de volgepakte boekenrekken en de stalen kasten waarin achter veilig gesloten deuren de 'Antilliana' opgeborgen of misschien zelfs wel haast verborgen werden, die alleen na betaling van een borgsom uitgeleend werden. Alsof heel wat zeldzame werken niet een veelvoud van dat bedrag waard waren bij de antiquair!

Ouderwetse bordjes wezen de bezoeker de weg in de nauwe wir-war. Ze zijn in 1982 als curiosum meegenomen naar de kantine van het nieuwe gebouw aan de George Madurostraat. Bij die bordjes was er een dat me altijd hevig intrigeerde: de mysterieuze aankondiging 'Fryske boeken stean boppe' (als ik het zo goed opschrijf vanuit mijn herinnering).

Nu de bibliotheek dit jaar veertig jaar bestaat en ik ter gelegenheid daarvan en voor mijn onderzoek eens rondneusde in het Koninklijk Instituut voor de Tropen in Amsterdam, vond ik de sleutel tot het raadsel. Ik citeer eerst uit de Arubaanse Courant van 5 juni 1952:

'Op Aruba wonen ongeveer veertig Friese gezinnen. Niet dat de leden dezer gezinnen geen Nederlands of andere talen machtig zijn, maar om de simpele reden dat zij blijkens informatie het aardig vinden van tijd tot tijd Fries te lezen. wordt met ingang van 1 juni 1952 een afzonderlijke Friese afdeling aan de bibliotheek verbonden... Wij hopen, dat deze afdeling de interesse van de Friezen op Aruba - of zijn het Arubaanse Friezen? - zal hebben'.

APARTE AFDELING

Voor een handjevol mensen werd er dus een aparte afdling geopend; het illustreert hoe tijdgebonden Nederlands gericht de eerste gouvernements- bibliotheek van Aruba in die dagen nog was. De eerste, officiële catalogus (anno 1952) en het eerste supplement daarop van juni 1954, laten helaas niet zien wát er aan Friese boeken aanwezig was. Ze vertelt wèl wat er in die tijd aan Papiamento was. Zie hiervoor de illustraties op deze pagina.

Rondneuzend in deze oude gegevens, krijg je een beeld van de jaren vijftig en de manier waarop 'men' toen de eigen cultuur benaderde. De impressie die dat op mij maakte probeer ik hierna weer te geven. De lezer moet dus niet rekenen op DE geschiedenis van HET bibliotheekwezen op Aruba, maar enkel iets over de sfeer hoe het allemaal begonnen is. De officiële geschiedenis wordt momenteel grondig voorbereid door Dr. J. Hartog trouwens.

HOE HET BEGON

De befaamde reizende dominee G.B. Bosch en anderen vrtellen in hun beschrijvingen van Aruba dat er hier in de negentiende eeuw niet gelezen werd. De eerste drukpers dateert dan ook van 1894 toen notaris J.J. Beaujon begon met zijn door J.M. Henriquez gedrukte 'Arubasche Courant'. De eerste bibliotheek dateert van 1905. Dat was het gevolg van het initiatief van Gezaghebber G.R. Zeppenfeldt. Zijn brief aan het Algemeen Nederlands Verbond verdient het hier geciteerd te worden:

'In het belang van het onderwijs in de Nederlandsche taal en ook ter vermeerdering van de kennis over het algemeen en het spreken van die taal in het bijzonder door de bevolking van dit eiland, heb ik het plan gevormd, een kleine schoolbibliotheek voor de leerlingen (kinderen van 6-15 jaren) van de openbare school hier aan te leggen, ten einde deze kinderen goede lectuur in het huisgezin te verschaffen. Gaarne zal ik tevens een begin willen maken met de vorming van een volksbibliotheek alhier, waardoor de Nederlandsche taal ongetwijfeld meer ingang bij de bevolking zal vinden...'

NEERLANDIA

Het A.N.V., afdeling Nederlandse Antillen, werd op dinsdag 29 november 1904 in de bekende Sociëteit De Gezelligheid opgricht. De groep had al dirct 56 leden op Curaçao en 30 ledencorrespondenten op de andere vijf eilanden. Het doel van de vereniging en haar orgaan 'Neerlandia' was het uitdragen van de Nederlandse taal en cultuur in groot-Nederlandse verband.

Op 1 januari 1905 telde Aruba al twaalf leden, een jaar later waren dat er twintig geworden. Om te laten zien hoe groot de invloed van deze vereniging aan het begin van de twintigste eeuw geweest moet zijn, laat ik als illustratie de ledenlijst per 1 december 1907 zien. Let op het beroep van de leden!

Al een paar jaar eerder, in 1900 namelijk, was er een afdeling 'Curaçao' opgericht van de Nederlandse vereniging 'Oost en West', die tot doel had: 'De bevordering der belangen van allerlei aard van hen, die in Nederlandsch-Indië verblijf houden of na er te hebben gewoond, zich tijdelijk, dan wel voorgoed in Europa vestigen'. Ik beschrijf dit zo uitvoerig om te laten zien dat er aan het begin van de twintigste eeuw een sterke Nederlands-gerichte cultuurstroom opkomt, die door moederlandse organisaties als hierboven, krachtig gesteund wordt.

PRO-NEDERLANDS

Het A.N.V. reageert positief op Zeppenfeldts brief en stuurt vanuit Rotterdam een kist met boeken (zoals er boekenzendingen naar elk land ter wereld plaatsvonden, waar Nederlanders behoefte gevoelden aan Nederlandse lectuur). Op deze wijze ontstond de eerste Arubaanse bibliotheek.

In het eerste verslag van

Speciale afdeling met Friese boeken

Zeppenfeldt lezen we onder meer:

'In het afgelopen jaar zijn uit deze bibliotheek 487 boeken ter lezing uitgereikt. De belangstelling van het publiek was in den laatsten tijd niet zeer groot en in hoofdzaak is zulks toe te schrijven aan den geringen voorraad boeken, die in deze boekerij voorhanden is. De boeken zijn allen reeds gelezen, zoodat slechts een flinke vermeerdering hiervan de verflauwde belangstelling weder kan opwekken'. (Neerlandia april 1906)

De bibliotheek verloopt, waarna ze uiteindelijk in 1923 wordt opgenomen in de bibliotheek van de Julianaschool aan de Wilhelminastraat, de in 1888 gebouwde landsschool waar van 1953 tot 1982 de bibliotheek gevestigd was, niet de tegenwoordige Julianaschool. Ook het A.N.V. gaat stilaan ter ziele tot het in 1932 weer opleeft als de Nederlandse toneelgroep 'De Dietsche Spelers' komt en ook op Aruba voorstellingen geeft.

Na twee decennia probeert men het opnieuw met enkele honderden boeken, want dooi de oorlogstijd komt er niets meer rechtstreeks uit Nederland. In 1943 zijn er zo'n tweehonderd boeken; door schenkingen en aanschaf loopt het aantal op tot ongeveer 825, voornamelijk Nederlandse boeken. Nadat de gouvernementsboekerij geopend is verloopt ook deze tweede A.N.V.-bibliotheek. De rest wordt naar San Nicolas gebracht, waar de Surinameclub J.P.F. en anderen ze overnemen. Een deel gaat nog naar de Tropical Country Club in Noord waar men om Nederlandse boeken vroeg.

NEDERLANDSE BOEKEN

Op 20 augustus 1949 werd de eerste officiële 'Openbare Leeszaal en Boekerij' geopend. Dr. Ds. A.J.C. Krafft wordt de bibliothecaris van het eerste uur. Onder zijn naam in zijn bekende 'Antilliaanse Patriciaat' liet hij in 1951 nog afdrukken: oud-bibliothecaris van Aruba. De Amigoe van 25 augustus 1949 bericht over de officiële opening en de Beurs-en Nieuwsberichten van 30 augustus doet datzelfde heel uitgebreid. De bibliotheek begint in een zaaltje van het kadaster in het Bestuurskantoor, maar wordt al na een jaar verplaatst naar het oude DOW-gebouw aan de Lagoenweg 11, wonderlijk genoeg met dezelfde telefoonnummers die de bibliotheek nu nog heeft.

Bij de officiële opening schetst onderwijsinspecteur Dr. W.J. Goslinga de historie van het bibliotheekwezen in wereldverband. Over de Arubaanse zei hij volgens de Amigoe dat het doel was *'... om de leeslust te prikkelen en door de verspreiding van het goede boek de Nederlandse Cultuur onder de Arubaanse jeugd te brengen...'*

Het oude gebouw van de bibliotheek, thans kantoor van de Raad van Advies in Oranjestad.

De Beurs schreef: *'... als men in het bijzonder hier de jeugd kan aantrekken, dan is de toekomst verzekerd. Verwacht wordt dat deze bibliotheek een goede invloed op de volksontwikkeling zal hebben nu er gelegenheid bestaat om te lezen. Voor het Engels en Spaans sprekende gedeelte van de bevolking is ook gezorgd, ook zij hebben recht op goede cultuur'.*

Wat opvalt is de grote aandacht voor de jeugdige lezer -het is ook net de tijd dat er uitgebreid gediscussieerd wordt over de oprichting van een (driejarige) H.B.S. De jeugd is trouwens een blijvend aandachtspunt van de bibliotheek gebleven, tot nu toe. Het is dan ook niet zo vreemd dat het in dezelfde tijd opgerichte C.C.A. al in 1950 om bibliobussen vroeg, waarop men in Curaçao reageerde met: wat moeten rijdende bibliotheken op 6 km^2 Aruba doen.

Maar de veertigjarige geschiedenis geeft Aruba gelijk: de twee bibliobussen bedienen het lager onderwijs, zoals de dependances op het Colegio Arubano en de M.T.S. dat doen voor de middelbare school. Daarnaast kent de bibliotheek nu kleine afdelingen in het Huis van Bewaring en het Hospitaal. Eén van de ideeën is altijd geweest hoe de boeken bij de mensen te brengen.

CULTUURCENTRUM

Van meet af aan noemt men de bibliotheek een 'cultuurcentrum', wat nog wel eens verwarring bracht met het Culturel Centrum; waar zetelt het hart van onze cultuur?

Terug naar de opening op 20 augustus 1949. De Gezaghebber a.i. H.A. Hessling zei in zijn toespraak onder meer: *'In de eerste plaats is hier een daad verricht voor de Nederlanders in groot verband. In het bijzonder... wil dit een weldaad voor de jeugd zijn en het is de taak van ouders en opvoeders om de rijpere jeugd te doen leren te blijven lezen in de Nederlandse taal, ook buiten de schooluren, opdat zij daardoor ook andere talen machtig worden.*

Deze gedachte ingang te doen vinden zal het onderwijzend personeel en opvoeders niet moeilijk vallen in dit land, waar men keer op keer de leuze hoort vertolken, dat men met Nederland en Oranje één wil blijven. Aan die leuze 'één land, één volk, één Koningin' zou spreker willen toevoegen 'één taal', dat is dus Nederlands, waarbij men de landstaal vanzelfsprekend behoudt'.

Ik citeer de Beurs zo uitvoerig om het tijdsbeeld weer te geven. Ook Ds. Krafft wond er geen doekjes om:

'Bij de verspreiding is in de eerste plaats gedacht aan de Nederlandse cultuur, die aan de spits der volkeren staat. Prachtige Nederlandse boeken staan hier een ieder ter beschikking. Ook voor Amerikaanse werken is een plaats ingeruimd'.

De bibliotheek diende volgens de tijdgeest van die jaren Westers-Moederlandse waarden uit te dragen, dat was zeker.

Als de bibliotheek een jaar later naar de Lagoenweg verhuisd is, voert bibliothecaris Johan Hartog een genuanceerder koers:

'In de boekenkast van de librije staat reeds veel, maar het is de bedoeling bij de uitbreiding van deze boekenschat meer dan tot nu toe rekening te houden met plaatselijke toestanden... Het spreekt vanzelf, dat de Openbare Leeszaal een instelling is, niet alleen voor de Nederlanders op Aruba, maar voor de gehele bevolking van Aruba, de Arubanen voorop.'

In de Beurs van 6 april 1951 publiceert Hartog zijn 'Papiamento enquête';

'Toen wij de enquête lanceerden, stond het al vast, dat de uitslag eenzijdig moest zijn: het bibliotheekpubliek is immers eenzijdig Nederlands geörienteerd, omdat zowel op Curaçao als op Aruba de meeste boeken Nederlands zijn.

Het is goed er de aandacht op te vestigen, dat de gouvernementsboekerijen ook grote schatten met Engelse en Spaanse leesboeken bevatten - het bleek juist tijdens de enquête dat niet elkeen dit wist. De mensen -wij hebben het over landskinderen - die in de boekerijen komen hebben een Nederlandse opvoeding genoten. Ze hebben feitelijk nooit Papiaments leren lezen bij gebrek aan lectuur in die taal'.

Om kinderen op vroegtijdige leeftijd reeds vertrouwd te maken met het lezen van boeken werd op Aruba geruime tijd geleden begonnen met het houden van een Kinderboekenweek. Hier een archieffoto waarop men de kinderen ziet tijdens het 'boekenfeest'.

Hartog wijst er nog op dat er wel heel wat in het Papiamento is maar dat het zo slecht bereikbaar is; het is exact de tijd waarin Cola Debrot bij het C.C.C. pleit voor heruitgave van Tachtigers en Twintigers.

In 1980 schreef N.B.L.C.-directeur Dick Reumer nog aan het begin van zijn bibliotheekrapport nog: alle gesprekken bevestigen de indruk dat het openbare bibliotheekwerk op de Antillen te veel Nederlands geörienteerd is. Ook nu nog is het aantal Nederlandse boeken op alle gebieden dominant, al wordt het hart van de bibliotheek nú gevormd door de afdeling 'Arubiana/Antilliana'. De centrale plaats voor het eigen cultureel erfgoed staat na veertig jaar buiten kijf. Een hele verschuiving!

BLOEI

Al direct na de opening 'bloeit' de bibliotheek: het aantal leden-lezers neemt gestadig toe, de Lago schenkt 400 boeken, een filiaal wordt er op 18 april 1952 in San Nicolas geopend, naast de Friese boeken komt er een uitgebreide muziekbibliotheek, in een openlucht bioscoop bij de leeszaal worden maandelijks films gedraaid voor 200 leden, de filmotheek bevat zo'n 400 filmrollen.

Vanaf het begin is de bibliotheek multi-functioneel geweest, wat ook nu nog een sterke pijler is.

CULTUURSFEER

Tussen al de (veelal korte) bibliotheek berichten in de kranten door, lezen we anno 1950 daarin uitgebreid over de politieke discussies met 8-8 of 12-8 verhoudingen in de Staten en over de R.T.C.'s die het nieuwe Statuut moeten voorbereiden. Het was geen rustige tijd, wel een bruisende, actieve.

Bibliothecaris Krafft schrijft er lyrisch over: 'Zo is er allerwegen expansie: in de haven, in de lucht, op de wegen, in het geestelijke en sociale leven, ja op schier elk terrein...'

Aruba voer eind jaren veertig, begin jaren vijftig economisch zeer wel, en cultureel ontplooide het zich stormenderhand. De opening van de gouvernementsbibliotheek in 1949 stond als cultureel feit bepaald niet alleen. Sociaal-culturele verenigingen als het Nederlandsgerichte A.N.V. de Spaans georiënteerde Sociedad Bolivariana, de Surinaamse J.P.F., de Chinese club e.a. waren actief als centra van gezellige samenkomst voor de leden, maar ook brachten ze cultuur in bijvoorbeeld de vorm van een veelzijdig toneel in verschillende talen.

Er wordt in die tijd voorzichtig begonnen met een driejarige H.B.S.; de Volksuniversiteit zal iets later volgen. Al in 1946 werd de Arubaanse Kunstkring opgericht met het doel internationale westers-Nederlands georiënteerde cultuur naar Aruba te halen. Ze had al snel zo'n 300 leden.

Folkert Steenmeyer begon met een Klein Symfonie orkest in 1950, een jaar later werd de Arubaanse Muziekschool opgericht en kwam er een Arubaans kamerkoor. De Filmliga telde ongeveer 200 leden.

In 1949 was er de oprichting van het C.C.A., de Stichting Schouwburg zou nog een aantal jaren op zich laten wachten. Wél was er een bloeiend journalistiek leven in de vorm van diverse bladen, waaronder de Arubaanse Courant. De Arubaanse persvereniging is van 1950.

Deze plotselinge ontwikkeling zal in al haar veelzijdigheid beïnvloed zijn van buitenaf door bijvoorbeeld de Sticusa die in 1948 haar werk begon, maar ook door eigen inwendige dynamiek.

Was de oprichting van de A.N.V.-bibliotheek in 1905 nog een geïsoleerd cultureel gebeuren, in 1949 is de Openbare Leeszaal en Bibliotheek slechts één facet van een veelzijdige culturele ontwikkeling. De aanvankelijk sterke gerichtheid van deze bibliotheek op Nederland is in de loop van veertig jaar aanwezig gebleven; Dick Reumer getuigde er in 1980 nog van.

Maar ze is minder eenzijdig geworden omdat er een tweede, eigen Papiamentstalig spoor en een grote aandacht voor eigen taal en cultuur aan zijn toegevoegd in de vorm van de collectie Antilliana. Hoe de informatiestroom vanuit en naar het Caraïbische gebied te kanaliseren en te intensiveren zal de opgave zijn voor de komende periode

"Liefde voor de taal en wens gehoord te worden"

Reacties op Pierre Lauffer veelvormig maar eensgezind

- door Wim Rutgers -

MIJN KLEINE artikelenreeks over de Antilliaanse literatuur wil ik met dit vijfde artikel (voorlopig) afsluiten. Na alle rekenwerk en het zoeken naar kwantitatieve gegevens, wil ik nu tot slot nagaan of het mogelijk is te achterhalen HOE een auteur beoordeeld is, welke kwaliteiten men aan zijn werk heeft toegekend.
Uit het drietal dat ik de vorige keer besprak, kies ik de auteur Pierre A. Lauffer, die zo'n uitgebreide en gevarieerde aandacht bleek te krijgen in eigen land. Vanaf de jaren veertig schreef Pierre Lauffer in het Papiamentò - poëzie, en vooral heel veel korte verhalen - al of niet onder pseudoniem. Vaak publiceerde hij zijn artikelen en verhalen in serievorm in kranten en bladen als La Cruz, Wij in de Antillen, Amigoe di Curaçao, Antillano, Mensahero e.a.

Zijn liefde voor de taal en de wens om gehoord te worden waren de redenen dat hij een tijdlang heeft geprobeerd in het Engels te schrijven. Dat is nooit voltooid. Hij geldt als de grote initiator van het Papiamento; zijn werk in het Nederlands krijgt nauwelijks aandacht.
Uit de verschillende soorten reacties op Lauffer heb ik een representatieve keuze gemaakt om op die manier een karakteristiek van zijn werk te kunnen geven. Daartoe koos ik uit de schaarse contemporaine recensies en beschouwingen die er van het vroege werk van hem zijn, uitgebreider analyses uit wat later jaren toen Lauffer al heel wat gepubliceerd had en intussen bekend was, en - de hoofdmoot - de grote interviewserie die Jos de Roo van 10 maart tot 15 november 1983 met een frekwentie van twee afleveringen per week in de Amigoe publiceerde. Op deze manier hebben we dus een mooie mixture van orale en geschreven receptie, verspreid over de tijd, van directe reactie tot bezonken reflectie achteraf, steeds uit die reacties die enigszins uitgebreid op zijn werk ingaan.

GEVARIEERD

De verscheidenheid aan receptie-documenten op Lauffers werk levert een heel gevarieerd beeld op, waaruit naast tegenstellingen ook, en vooral, overeenkomsten blijken. Het is daarbij opvallend dat de tegenstellingen vrijwel alle incidenteel van karakter zijn, de overeenkomsten dominant. Die bepalen dan ook het beeld hoe het werk van Lauffer gerecipieerd is - dat is voor ons interessant, en niet de puur individuele particuliere meningen.
Zo wijst men op heel verschillende zaken. Ik 'pluste' allereerst meer dan vijftig verschillende termen in alleen al de verhouding werk realiteit. Bij andere categorieën was het al niet anders. Hoe komt Pierre Lauffer uit deze lawine van receptievindingen tevoorschijn? Met opzet spreek ik hier van de auteur, want het is heel opvallend dat er meer in algemene termen over zijn hele werk gesproken wordt, dan over de receptie van afzonderlijke teksten.

WERKELIJKHEID

In allerlei bewoordingen kwamen in deze afdeling verreweg het meest naar voren: de aandacht en de liefde voor het eigen (ei)land, de natuur in algemene termen of specifiek genoemd in zon, lucht, zee, rotsen, de gewone alledaagse dingen om ons heen, het platteland en niet de stad, de bevolking van het eigen eiland in al zijn verscheidenheid van mensen, soms in het algemeen, soms specifiek genoemd. Daarnaast de grote aandacht voor de geschiedenis, in het bijzonder het verleden van slavernij en de gevolgen daarvan voor de huidige Curaçaose mens. Naast sociale bewogenheid kenmerkt zich het werk van Lauffer door een aandacht voor zijn eigen persoon: het ouder worden en de onafwendbare dood.

AUTEUR

Naast een groot aantal algemeen biografische gegevens legden de lezers/geïnterviewden vooral de nadruk op bepaalde karaktereigenschappen die uit Lauffers werk zouden spreken. De overgrote meerderheid daarvan beklemtoonde gevoelens van melancholie, weemoed, droefgeestigheid, die men op grond van het (poëtische) werk aan de auteur toeschreef. Deze ideeën domineerden heel sterk, maar daarnaast onderkende men de kant van Lauffer als levensgenieter en geestig-humoristische grappenmaker, het genieten van het goede des levens en de erotiek. In het algemeen had men toch aandacht voor wat men noemde zijn romantische gevoeligheid, zijn authentieke eerlijkheid ten opzichte van zichzelf, anderen, en zijn geloof in God en de mensen.

WERK ZELF

De allesoverheersende aandacht ging van elke recipiënt uit naar het gebruik van het Papiamento in het algemeen, en specifieke kenmerken van Lauffers stijl in die taal speciaal. Daarbij ging de aandacht allereerst naar ritmische aspecten en de rijkdom aan klank, rijm en muzikaliteit.

Vergelijking met buitenlandse auteurs

Het gebruik van veelvuldige archaïserende woorden kreeg zowel positieve als negatieve nadruk, waarna minder vaak de eenvoud van de taal in het algemeen, het gebruik van beeldspraak en de schildering van personages beargumenteerd worden.
Slechts enkele keren vestigde men de aandacht op Lauffers liefde voor 'taal' in het algemeen, zijn pogingen om literair werk in het Engels te schrijven en zijn gebruik van het Nederlands. Even vaak wijzen recipiënten op de onvertaalbaarheid van Lauffers Papiamentstalige poëzie in specifiek de Nederlandse taal: er zouden daarbij teveel van de hierboven heel positief ervaren ritmiek en klankrijkdom verloren gaan.

LEZER

Hierover spraken minder mensen zich direct uit, maar toch voldoende om van twee tendensen te spreken. Aan de ene kant wijst de meerderheid erop dat Lauffers werk een inspiratiebron voor hem- of haarzelf of anderen is en op de identificatiemogelijkheden met het werk. Daarnaast wijst een minderheid op het kleine taalgebied van het Papiamento en de geringe weerklank die Lauffer over het algemeen ontving. Dus: een sterke betrokkenheid als individu in eigen kleine kring, en betreuren van zo weinig weerklank in ruimer verband.
Hier zien we uiteenlopende individuele meningen als: zijn vroegere werk is minder goed dan zijn latere; zijn laatste werk is minder goed of juist een hoogtepunt; zijn poëzie is beter dan zijn proza, en juist omgekeerd. Maar dat zijn steeds meningen van enkelingen. De algemene tendenties zijn dat Lauffer heel vaak wordt beschouwd als de verreweg belangrijkste contemporaine Curaçaose auteur, specifiek dichter; als pionier van het Papiamento en als leider voor leeftijdsgenoten en de volgende generatie. Men zoekt het literair-historisch kader om Lauffers werk te plaatsen vooral in de eigen Antilliaanse literaire verbanden en in het Caraïbische gebied, met name het Afro-Antilliaanse òf de négritude.

VERGELIJKING

Rond Lauffers werk wordt een veelheid van auteursnamen ter vergelijking genoemd; dat zegt natuurlijk iets over zijn werk, maar vooral veel over de manier waarop men hem recipieërt. Het Antilliaanse kader overheerst, vooral omdat niet alleen véél Antilliaanse auteurs genoemd worden, maar ook omdat ze zo vaak genoemd worden. Het is opvallend dat er geen Surinaamse auteursnamen vallen, behalve die van Eddy Bruma: De Surinaamse literatuur geldt ook hier niet als referentie- of vergelijkings kader.
Wat de Caraïbische literatuur in het algemeen betreft, valt enkele keren de naam van de Cubaanse auteur Nicolas Guillén en verder een achttal andere namen, vooral van die auteurs die zich bewegen binnen het Afro-Antillianisme. Lauffer wordt ook beschreven in vergelijking met de Nederlandse letteren, bijvoorbeeld met wat Vondel voor de Nederlandse literatuur betekende, of Hendrik Conscience voor de Vlaamse; in zijn verhalen noemt men Lauffer de Curaçaose Carmiggelt.
Verder haalt men voorbeelden aan van wat Lauffer op school moest lezen en die dus zijn literaire bagage vormden: vooral de Nederlandse Tachtigers.
Ook uit de wereldliteratuur vallen een aantal namen, maar dat is steeds incidenteel, zodat we daar niet veel mee kunnen beginnen, op het algemene idee na dat Lauffer meetelt.

EIGEN DICHTER

Wat het eigen werk betreft is de eerste poëziebundel **Patria** (1944) een referentie, daarnaast **Kumbu** (1955) en **Kantika pa bientu** (1964); ook aan de laatste in Kristòf verschenen gedichten wordt veel aandacht besteed.
Lauffer wordt beschouwd als de belangrijkste eigen dichter. Eigen in de betekenis van het eigen eiland, het eigen volk en - vooral - de eigen taal die hij als pionier literair aanzien heeft gegeven, door haar poëtisch-literaire volwaardigheid te bewijzen.
Wanneer ik na deze uitgebreide excursies terugkeer naar de eerste recensie op **Kumbu** die ik kon vinden, geschreven door A.G.J. in de **Amigoe** van 26 september 1955, dan valt me op hoe toen al alle elementen die wij nu als dominant geplust hebben, aanwezig waren en als zodanig de volle aandacht kregen.

CONTROLE

Recensent A.G.J. (Jansen - van 1953 - 1959 hoofdredacteur van **Amigoe**?) gaat na een uitgebreide inleiding over vreemde talen en moedertaal, op Lauffers gebruik van woorden en uitdrukkingen in, die veel lezers volkomen onbekend zullen zijn, omdat ze het zuivere Papiamento van de knoekoe bewaren, een waarschuwing vormend tegen het gemakkelijk barbarisme in de stad, dat geen Spaanse, Engelse en Nederlandse invloed schuwt. Lauffers poëzie is 'als een schrijn van het zuivere Papiamentse woord'.
Vervolgens wijst de recensent op het 'beperkt auditorium' van maar 200.000 sprekers, en vergelijkt dat met het eveneens relatief kleine taalgebied van het Nederlands. Een dichter heeft aanmoediging nodig, ook van Rijksgenoten in Suriname en Nederland. Dus A.G.J. is in feite nogal gereserveerd tegenover het gebruik om in het Papiamento te dichten.
Als eerste motief wijst A.G.J. op het geliefde eiland Curaçao, in bijvoorbeeld de klacht van de slaaf, de tamboer dans, de dronkaard en de vrouw van de straat. Lauffer spreekt, zingt, treurt over Curaçao en de gewone mensen, hij is nationalist in zijn liefde voor de natuur.
Als ik A.G.J. samenvat, zie ik de volgende elementen: het Papiamento als de geliefde moedertaal, archaïsmen en het beperkte leespubliek; de liefde voor het eiland en zijn bevolking; het nationalisme en afro-antillianisme; de zuivere zangen vol weemoed op de volksziel afgestemd.
Deze controle leert me dat ook in de globale analyse al deze elementen aan de orde kwamen. Er is ondanks kleine, individuele verschillen in benadering en waardering een dominante consistentie en eensgezindheid in de karakterisering van Lauffers werk, zowel nu als in het verleden; de toonzetting van toen al, geldt ook nù nog volledig!

GEANALYSEERDE REACTIES OP LAUFFER EN ZIJN WERK:

Jules de Palm: 'Simadan'; Eldorado jrg. 2, nr.5/6, mei/juni 1950
Cola Debrot: 'Literatuur in de Nederlandse Antillen'; Sticusajaarboek 1953
R. de Rooy: 'Letterkundige leven op Curaçao'; Vox Guyanae Vol. I, nrs. 4/5, november 1954 - januari 1955
A.G.J.: Kumbu; nieuwe gedichtenbundel van Pierre Lauffer: dichter zingt over zijn land in verzen van klare schoonheid 'Corsou di nos'; Amigoe 26 september 1955
Rene: 'Prijs de dichter', Amigoe 11 februari 1961
J. v.d. Walle: 'Pierre Lauffer kondigt roman in het Engels aan'; Amigoe 15 september 1963
'Pierre Lauffer vertelt... Mr. Debrot overhandigt litteraire C.C.C.-prijzen; Amigoe 8 november 1963
J. de Palm: 'Letterkunde in de Nederlandse Antillen in het Papiaments'; Watapana jrg I, 1968
H. Habibe: 'Het poëtisch oeuvre van Pierre Lauffer'; Watapana jrg. I nr.1, 1968
'Voor tweede maal 'Cola Debrot prijs' Dit jaar toegekend aan dichter-schrijver Pierre Lauffer; Lof voor verhalenbundel 'Ora solo baha''; Beurs- en Nieuwsberichten 3 mei 1969
F. Martinus Arion: 'De trieste prijs voor Pierre Lauffer'; Ruku, jrg I, no.1, juni 1969
F. de Haas: 'Lauffer als dichter; Lauffer als schrijver'; Amigoe 5 november 1969
F. Martinus: 'Een avond met Pierre Lauffer'; Amigoe 8 november 1969
H. Habibe: 'De Cola Debrot prijs voor Pierre Lauffer'; Watapana, jrg. 2, nr.5, november 1969
Juryrapporten: 'Slory en Lauffer'; Sticusajournaal 5e jrg. nr.1 februari 1975
Sonia Garmers: 'Pierre Lauffer: 'Eigenlijk wil ik ophouden en als knoekoeboer leven''; Amigoe 22 februari 1975
Frans Heyligers: 'Waardige hulde aan dichter Pierre Lauffer'; Amigoe 8 juli 1980
Hubert Wanga: 'Arte di palabra di Pierre Lauffer'; Amigoe 5 september 1980
Jos de Roo: 'de andere Lauffer'; interview serie in Amigoe van 8 maart - 15 november 1983
Jules Marchena over het mysterie Pierre Lauffer; Amigoe 30 september 1986
Carel de Haseth: 'Manera kofi pretu ku suku den tramerdia'; Catalogus van werken van en over Pierre Lauffer, U.N.A., 1986
Igma van Putte: 'Recente Antilliaanse poëzie in Nederland'; Hacha, jrg 11, nr.2, 1988

Maria Diwan: verzuchting van een dichteres ...

Tekening van ANGELO SPROCK

BIJ EDITORYAL Antiyano verscheen vorige maand de dichtbundel 'Suspiro' van de Curaçaose schrijfster Maria Diwan. Aan de vormgeving van de uitgave is duidelijk veel zorg besteed; de zesentwintig gedichten zijn in een duidelijke letter op goed papier gedrukt, met tekeningen van Angelo Sprock zowel in de bundel als op het omslag, dat in een geslaagde kombinatie van grijs, blauw is uitgevoerd.
Hoe mooi een bundel ook oogt, van groter belang voor de lezer is natuurlijk de inhoud ervan, de gedichten zelf. Zoals de titel al zegt gaat het om een zucht van de schrijfster. Suspiro kan naast zucht ook verzuchting betekenen, verlangen of ook wel klacht. In een gedicht als 'Lagrima seku' (droge tranen) bijvoorbeeld kunnen we spreken van een verzuchting en wel over een verloren geliefde. 'Spil' (spiegel) en 'Otrobanda' daarentegen hebben meer de vorm van een klacht. Het titelgedicht 'Suspiro' zelf is wat onbestemder, of eigenlijk moet men zeggen algemener:

Un suspiro ora dede pasa den shinishi di rekuerdo, lágrima kai i emoshon desbordá den solamente... un suspiro.
Maria Diwan heeft een duidelijk romantische inslag. Zij overpeinst haar leven, haar zijn. Ze ziet de tekortkomingen, de gemiste kansen en beseft haar onmacht om datgene te zijn dat zij zijn wil, diegene aan zich te binden, die ze bij zich hebben wil, en berust in haar lot met een zucht.
'Muhé den sinku' (vrouw in vijfvoud) is naar mijn mening een van de kerngedichten waar alles om draait. Om zich helemaal te kunnen geven zegt de schrijfster dat ze vriendin, zuster, moeder en echtgenote van de aangesprokene zou moeten zijn. Omdat dat nu eenmaal niet mogelijk is, kan zij niet ten volle haar liefde geven:
Pero komo mi no ta ningun di nan, lo mi skonde mi kariño, mi ternura i konformámi ku ser únikamente bo oase di okashon.
De schrijfster zoekt in 'Soledat' de eenzaamheid op, die zij 'mi amigu íntimo di kurason' (intieme boezemvriend) noemt en die ze in vertrouwen kan nemen, zonder het risiko te lopen op een teleurstelling.
Bij andere gelegenheden biedt de zee haar troost. De ene keer zijn het liefkozende golven, dan weer woest uiteenspattend schuim, maar met de zekerheid dat de rust daarna weerkeert: op het water zowel als in de geest.
Maria Diwan's poezie is van een bijzondere gelatenheid, pacifistisch zou je bijna kunnen zeggen. Zelfs wanneer het haar allemaal teveel wordt en zij niet alleen klaagt maar ook aanklaagt, verliest zij haar zelfbeheersing niet. Fysiek overheersen is zeker niet haar doel: veel belangrijker is de instelling van de geest en het openstaan voor de tekortkomingen van de tegenstander.
Het sobere taalgebruik, dat vaak meer tegen proza dan poezie aanligt geeft een extra dimensie aan deze instelling: geen uiterlijk vertoon, maar een boodschap in eenvoudige woorden, voor iedereen verstaanbaar. Dat heeft zijn voordelen, maar zeker ook wel nadelen. De schrijfster neemt het risiko een stuk zeggingskracht te verliezen, die ze door gebruik van wat poetischer vormen zou hebben gehad. Dit gemis voelde ik heel sterk in bijvoorbeeld in een gedicht als 'Nos Otrabanda':
Otrabanda... abo ku a pari i kria yunan balioso ku a sali, triunfá i bolbe ku gloria grandi pa Kòrsou. Eskritor i poeta di balor inmenso, muhé i hòmber, aktornan di kaliber, músiko i kompositor famoso, mas di un. Pintornan ku a perpetuábo antes riba kuadronan presioso.
Daar tegenover staan gedichten, die wel blijk geven van originele gedachten, van een goede taalbeheersing en van een poetisch denken, zoals de al eerder genoemde 'Muhé den sinku', 'Suspiro' en 'Soledat', waarin de schrijfster naar mijn gevoel op haar best is. Maria Diwan toont haar kunnen ook in het originele gedicht 'Mi kreashon' (mijn schepping), waarin zij uitlegt waarom de vrouw juist uit een rib van de man werd geschapen en niet uit een ander lichaamsdeel:
No ku parti di bo serebro pa hamas bo pensa ni huzga p'ami.
Ach, als ik eerlijk ben moet ik haar misschien gelijk geven. Wie geeft mij als man het recht over haar en haar poezie te oordelen? Wie wil weten wat Maria Diwan te zeggen heeft zal tenslotte zelf kennis moeten nemen van haar poezie. En 'Suspiro' is in alle boekhandels op ons eiland te koop!

CAREL DE HASETH

Maria Diwan: SUSPIRO
Editoryal Antiyano, 1989
ISBN 99904-0-750-9

Evangeliseren volgens Kerkelijk Recht

"Geloven is persoonlijke ontmoeting met Christus"

- door C. Jansen / v. Heeswijk -

WILLEMSTAD — De Pauselijke Missiewerken en de totale missie-activiteit van de Kerk hebben een stevige stimulans gekregen in 12 canons van het nieuwe Kerkelijk Recht.
Deze juridische bevestiging correspondeert met de visie van het tweede Vaticaans Concilie over het wezen en de natuur van de kerk van Christus. In dit geval was het geen engel, zoals in een episode in het Evangelie die de aanzet gaf tot deze juridische bekrachtiging, maar de Heilige Geest zelf, die de bevrijdende wateren van de Evangelisatie in beroering bracht.

Vaticaan II, de Bisschoppensynoden van 1974, Medellín en Puebla maken deel uit van deze gezonde deining, die in onze dagen aan de wereld een Kerk moet presenteren die authentiek, levendig en vooral evangeliserend is. Evangelisatie is dan ook een begrip geworden en staat voor alles wat te maken heeft met de verkondiging van het Woord van God, met het uitdragen van de Blijde Boodschap, met name aan die mensen die ofwel nog onbekend zijn met Christus ofwel Hem de rug hebben toegekeerd.

De kracht en de levendigheid van de kerk zijn directe aanleiding voor zijn recht tot evangeliseren. Het behoort tot zijn wezen, zijn bestaan en geschiedenis. Indien de kerk niet evangeliseert, zal zij sterven. Dit geldt voor elke christen, die vanuit de kracht van zijn doopsel 'Kerk is'; voor de diocesen, de parochies en alle kerkelijke bewegingen.

'Wee mij, als ik het Evangelie niet verkondig' zegt Paulus. Daarom zijn we blij met het Kerkelijke Recht als discipline en stimulans, maar het gaat vooral om de geest en de liefde voor het werk van het evangeliseren, waardoor het leven dat voortkomt uit het Evangelie zichtbaar en voelbaar wordt.

VOORKEUR

De Latijnsamerikaanse Bisschoppenconferentie in Puebla heeft enkele bindende voorkeuren aangekondigd, die, indien zij goed zijn verwerkt, het volk Gods zullen promoveren tot een 'gemeenschap die de vereniging met de Heilige Drieëenheid beleeft en die tegelijk merktekens en tegenwoordigheid is van de gestorven en verrezen Christus, Die de menselijkheid verzoent met de Vader en de Heilige Geest, met de mensen onder elkaar en de wereld met zijn Schepper'. (D.1301) Men denkt aan:

* een Kerk die Sacrament is, heilig teken van aanneming en deelname dat temidden van de grote conflicten die de mensheid bedreigen de verzoening zal bevorderen en de eenheid onder de volkeren zal promoveren;
* een Kerk in dienst van de mensheid, door middel van de waardige beoefening van het priesterambt en de wijdingen;
* een missionerende Kerk, die aan de hele wereld, door middel van Christus, verkondigt dat allen Kinderen zijn van God; die zich verplicht tot de bevrijding van elke mens apart en de volkeren (van Latijns-Amerika) in hun geheel, opdat zij zich verenigen in de Universele Kerk onder de opvolger van Petrus.

BEZORGDHEID

Opdat deze opties leiden tot een gezamenlijke bezorgdheid van alle gedoopten, die hierop herhaaldelijk geattendeerd moeten worden door hun bisschoppen en priesters, is het beslist noodzakelijk dat de evangeliserende activiteit gestimuleerd wordt vanuit het parochiegebeuren. Alleen dan is deelname op ieder niveau en door elke persoon realiseerbaar.

Gezamenlijk zal de huidige schrikbarende werkelijkheid geanalyseerd moeten worden. De christelijke visie als antwoord op deze realiteit zal geformuleerd moeten worden. De juiste middelen voor de taak van het evangeliseren zullen zo aan de praktijk getoetst kunnen worden. Als het in alle tijden al verplicht en nodig was, dat de kerk Christus verkondigde, in onze dagen is de noodzaak hiertoe nog dwingender. Apocalyptische voorspellingen zijn zich aan het voltrekken. Miljoenen mensen hebben de Blijde Boodschap nog niet ontvangen. Andere miljoenen hebben hem wel ontvangen, doch niet begrepen, niet toegepast op hun leven of zijn hem vergeten. We leven in een wereld 'in staat van missiegebied'.

BEHOUDEN

Dit impliceert dat de vroegere echte missiegebieden dikwijls meer behouden hebben van de originele menselijke en christelijke waarden dan de zogenaamde geëvangeliseerde landen. Miljoenen gedoopten zijn zich daar niet meer bewust van wat het zeggen wil te geloven in Jezus Christus en te leven volgens de leer van Zijn Evangelie. Een onwerkelijk consumeringspatroon; een allesoverheersend materialisme; valse machtsidolen, geld en sex hebben van vele oude christelijke landen weer missiegebieden gemaakt.

In Latijns-Amerika is er het verschijnsel van de urbanisatie, dat in vele gevallen de evangelisatie weer ongedaan maakt. Het geloof heeft nog geen wortel kunnen schieten onder de inheemsen. Zij maken deel uit van de marginalen, die alle begrip van menselijke, culturele en religieuze waarden verliezen zo gauw zij opgenomen worden in het randgebeuren van de grote steden. Vooral bij de nieuwe generaties van deze ontheemden is er een grote verkilling en onwetendheid te constateren op het terrein van cultuur en godsdienst.

De schaarste aan priesters, kerken en catecheten maakt een nieuwe evangelisatie noodzakelijk, willen deze miljoenen kunnen overgaan tot de Kerk van Christus.

CURACAO

We sporen de analfabeten op, om onze statistieken mee te vullen. Hoeveel analfabeten zullen er zijn op geestelijk gebied, met name onder de jongeren? Het Godsdienst onderwijs gegeven door fraters, broeders en zusters heeft resultaten gehad, althans zeker voor het vrouwelijk deel van onze bevolking. Kijk maar naar de geregelde kerkbezoekers. Jongeren worden aangetrokken door de charismatische beweging, die ontegenzeggelijk een opleving van het geloofsleven bewerkstelligd heeft binnen de Katholieke Kerk.

De mannen en de jeugd lijken doelgroepen te zijn voor een nieuwe evangelisatie. De Kerk moet weer een Kerk van en voor mensen worden. Het werk, de moeite, de aandacht van bisschoppen, priesters en religieuzen, gesteund door leken moet zich richten op het behoud van wie praktizerend gelovig is. Daarnaast moet voorkómen worden dat mensen om wat voor reden ook de Kerk de rug toekeren. Afgedwaalde schapen moeten terug gehaald worden, zoals Christus dat zo ontroerend voorstelt in het Evangelie.

Het geloof belijden in landen met een atheistisch bewind valt niet altijd mee, maar des te spontaner reageren de gelovigen bij bepaalde gebeurtenissen zoals hier in Leipzig waar deze week een kerkdienst plaatsvond in de Nicolaas-kerk om te bidden voor een betere toekomst van Oost-Duitsland.

Geloven leer je thuis, als je nog klein bent, want geloven is een levenshouding die meegroeit naarmate je ouder wordt. Geloven is veel meer dan het op papier gedoopt zijn en een foto hebben van de Eerste Heilige Communie.

Geloven is in wezen een persoonlijke ontmoeting met Christus, die een dusdanige indruk maakt dat het hele leven erdoor beïnvloed en veranderd wordt. En dit is het doel van de evangelisatie!

Deze ontmoeting vraagt om verdieping van de kennis van Christus, zoals die duidelijk wordt in de boodschap van het Evangelie. Daarom is evangelisatie de eerste plicht van de Kerk om het geloof levend te houden en zuiver te bewaren.

In de canons 779 tot en met 786 van het nieuwe Kerkelijk Recht wordt precies aangegeven op welke wijze de Kerk moet evangeliseren. De nadruk wordt gelegd op een voorbeeldig en christelijk gedrag van alle gelovigen, als zijnde het machtigste middel ter inspiratie en navolging. Elke gedoopte moet zich opnieuw bewust worden van zijn taak als evangelisator, als verkondiger van het geloof, als brenger van de Blijde Boodschap van verlossing en bevrijding.

Alleen zó kan de Kerk nieuw leven worden geschonken. Onder de bezielende leiding van de bisschop, aangemoedigd en gesteund door heilige priesters die de waardigheid van hun ambt beseffen en voorganger kunnen zijn in de praktizering van het Evangelie, kunnen de gelovigen in een geest van geloof en vertrouwen de weg-terug zoeken naar het gezamenlijk Kerk-zijn, zoals Christus het heeft bedoeld.

Met beëindiging feodale systeem en kerkelijke machtspositie

Tweehonderd jaar spanning kerk en staat in Frankrijk

PARIJS — Begin augustus was het tweehonderd jaar geleden, dat er een eind kwam aan het feodale regime dat Frankrijk in de duizend jaar ervoor had gekend. De Assemblee constituante - de vertegenwoordiging met afgevaardigden uit de adel, de geestelijkheid en het gewone volk - legde toen de basis voor een moderne maatschappij.

Het was ook het begin van de aftakeling van de macht van de Rooms-katholieke kerk, de scheiding van kerk en staat en een moeilijk soort haat-liefdeverhouding tussen de Fransen en het Rooms-katholicisme, die tot op de dag van vandaag duurt. Dat is wellicht ook de reden, dat geen enkele officiele viering is voorzien in de niet aflatende stroom festiviteiten rond de tweehonderdste verjaardag van de Franse revolutie.

UIT ANGST

Franse historici zien 4 augustus 1789 niettemin als een veel belangrijkere datum dan 14 juli van dat jaar, waarop de Bastille werd bestormd. Op die dag schafte de Assemblee in Versailles uit angst voor een volksopstand alle privileges af. Daar hoorde ook bij het recht van de kerk belastingen te heffen. Tot dan was de katholieke kerk in Frankrijk immers rijk met een jaarinkomen van 150 tot 300 miljoen ponden per jaar.

Een vijfde van alle land was in haar bezit. Sommige bisschoppen en ambten genoten een jaarinkomen van 200.000 tot 400.000 pond per jaar. Ter vergelijking: een dorpspastoor moest het doen met 300 tot 700 pond per jaar. Er is toen serieus gepraat over een rijksinkomen voor geestelijken, gegarandeerd door de staat. Lang heeft dat niet geduurd. In haar streven naar gelijkheid werden op 2 november 1789 alle kerkelijke bezittingen geconfisqueerd. Sindsdien zijn in Frankrijk nog steeds vrijwel alle kerken, pastorieën, seminaries en abdijen rijkseigendom.

ANTIKERKELIJK

Hoewel eigenlijk niemand in 1789 nog echt antikerkelijk was, enkele denkers als Diderot en Voltaire uitgezonderd, ging de revolutie snel die richting in. De kerk was immers zo nauw verbonden met de oude maatschappelijke orde dat zij met de adel al snel werd gezien als veroorzaker van de sociale ellende. Op 13 februari 1790 kwam het tot een verbod van kloosterbeloften. Enkele maanden later verschenen de burgerrechten voor geestelijken. De staat kreeg in feite alles over de kerk te zeggen.

Nog wat later - 29 november 1790 - werden de geestelijken verplicht trouw te zweren aan de Franse grondwet. Slechts vier bisschoppen legden die eed af tegen bijna de helft van de lagere geestelijken. Voor paus Pius VI was de maat vol en hij veroordeelde de Franse grondwet. Het gevolg was een jacht op priesters, die weigerden de eed op de grondwet af te leggen. De organisatie van de Franse staatskerk kwam in handen van Abbe Gregoire: een dorpspastoor uit Lotharingen, revolutionair van het eerste uur en door de Assemblee benoemd tot bisschop van de Loir-et-Cher (Orleans).

Op initiatief van Gregoire kregen joden gelijke rechten als alle andere mensen en werd de slavernij afgeschaft. Voor zijn verdiensten wil president Mitterrand zijn stoffelijke resten nu laten overbrengen naar het Pantheon, waar veel groten van de Franse geschiedenis begraven liggen.

HARD ZUIVERING

De Assemblee trad hard op bij de zuivering van de kerk. Met honderden zijn priesters die weigerden de eed op de grondwet af te leggen, naar de guillotine gesleept of anderszins vermoord. De opstand van de Vendee in 1793 versterkte het antichristelijke karakter van de revolutie. De Vendee was -en is - een streek met diepgelovige mensen waar adel en bevolking in opstand kwamen tegen de dienstplicht. De opstand werd onderdrukt, waarbij honderdduizenden de dood vonden. Tot op de dag van vandaag is daarom juist in de Vendee het verzet tegen de festiviteiten rond het tweehonderdste verjaardag van de Franse revolutie het grootst. De martelaren worden vergeten, klinkt het daar.

OORLOG

De opstand in de Vendee heeft mede geleid tot de instelling van een geintellectualiseerde staatsgodsdienst: aanvankelijk de dienst van de redelijkheid, daarna de dienst van het Opperste wezen. Alle kerkelijke feesten werden vervangen door burgerlijke. De katholieke kerk volgens Rome dook onder.

In 1798 en 1799 kwam het tot een oorlog tegen de kerkelijke staat, die verzoeningspogingen tussen kerk en staat deden mislukken. Priesters zijn toen met tientallen verbannen naar vooral het bagno van Cayenne. Paus Pius VI werd verbannen naar Valence in Zuid-Frankrijk, waar hij in 1799 stierf.

Napoleon sloot in 1801 met Pius' opvolger, paus Pius VII, een concordaat om de sociale rust in Frankrijk te handhaven. Dit concordaat bepaalde dat de Franse staat de bisschoppen benoemde die dan door de paus werden gewijd. Bovendien kregen geestelijken een salaris van de staat. In 1809 bezette Napoleon de pauselijke staat. Hij verbande Pius VII naar Fontainebleau.

WIND IN ZEILEN

Ook na de val van Napoleon wenste de staat zijn invloed op de kerk te behouden. Zo kwam het in 1828 tot een verbod voor Jezuieten om te onderwijzen en kwamen alle scholen onder het toezicht van de rijksuniversiteiten te staan. De nu nog voortdurende schoolstrijd begon. In 1850 kwam er uiteindelijk een wet op de vrijheid van het middelbaar onderwijs. Maar een sterke anticlericale stroming had inmiddels stevige ankers in de Franse maatschappij. De anticlericalen kregen de wind in de zeilen, nadat paus Pius IX in 1870 het dogma van de pauselijke onfeilbaarheid had afgekondigd.

In de jaren 1880 werd de basis gelegd voor openbaar onderwijs, gegarandeerd door de staat en los van elke vorm van godsdienst. De Jezuieten werden opnieuw Frankrijk uitgezet en in 1904 zegde de regering in Parijs het uit 1801 stammende concordaat met Rome op. De scheiding tussen kerk en staat was definitief.

Sindsdien komt het nog geregeld tot conflicten, vooral over het onderwijs. Maar de RK kerk heeft in Frankrijk aanzienlijk minder vaste grond onder de voeten dan voorheen. Van 1971 tot 1981 bijvoorbeeld is het aantal doopsels gedaald met tien procent. Vele parochies hebben geen priester. Bovendien is er het gevaar dat behoudende katholieken zich aansluiten bij de traditionalisten van aartsbisschop Lefebvre.

Digitaal telefoneren: sneller en gaver

Landsradio is klaar voor het jaar 2000

-door ir.Henry Menckeberg-

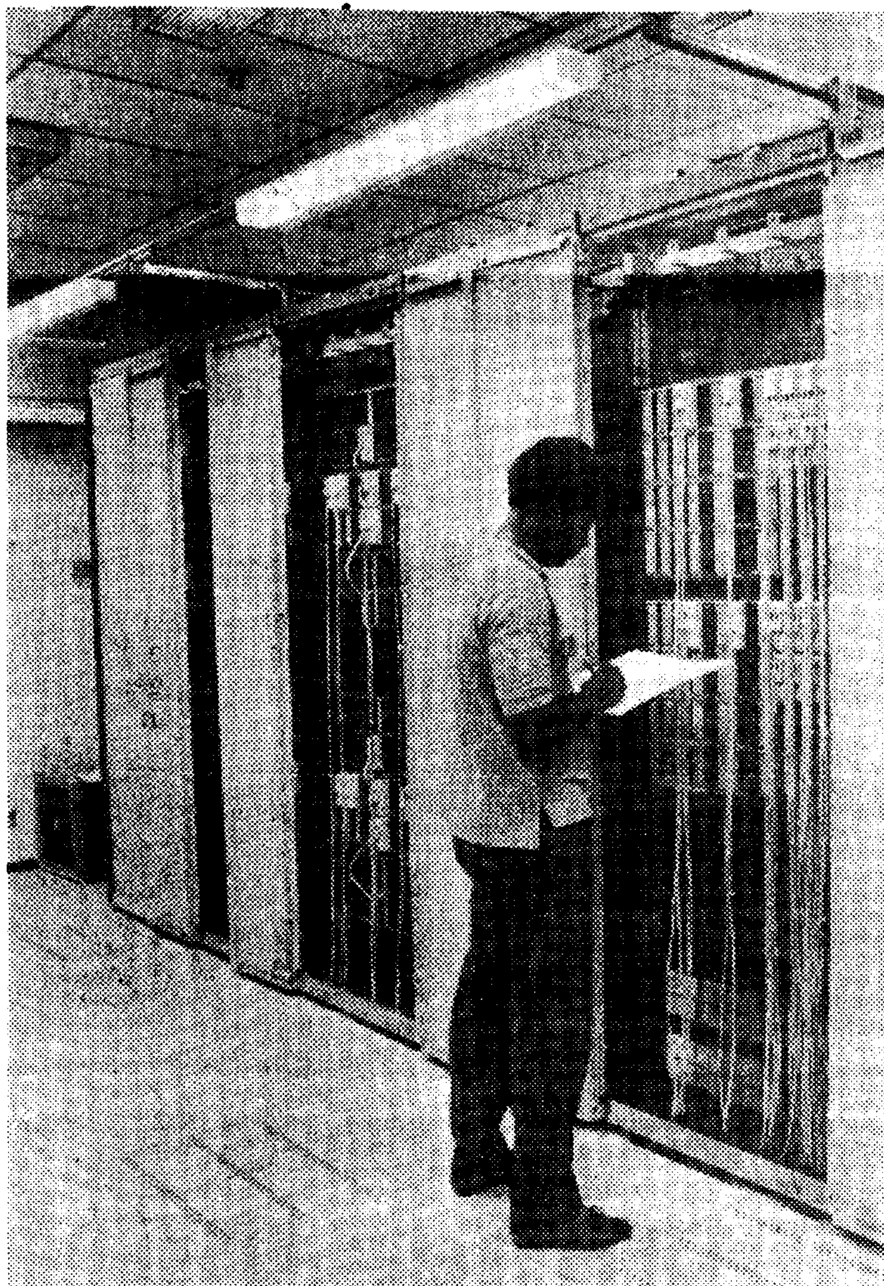
WILLEMSTAD.- Vorige week nam Landsradio Telecommunicatiedienst N.V. haar vijf nieuwe telefooncentrales van het merk Siemens (op Curacao vertegenwoordigd door Santraco van de heer Jos Sannen) in gebruik. Eén op elk van de eilanden van de Nederlandse Antillen: internationale centrales op Curaçao en St.Maarten, lokale centrales op Bonaire, Saba en St.Eustatius. In het rijtje van investeringen ter verbetering van de kwaliteit van haar dienstverlening, is de aanschaf van deze centrales zeker één van de grootste van de Landsradiodienst. Met de uitbreiding is een bedrag gemoeid van ruim NAf 11.000.000,=.

De ontstuimige groei in de telecommunicatie begon in 1876 in Boston (VS) met de gedenkwaardige, noodkreet van Alexander Graham Bell:' Mr Watson, come here, I want you!'. Deze laatste drie woorden zouden in deze tijd wat anders vertaald worden, maar Watson begreep, dat zijn werkgever dringend om hem verlegen zat en spoedde zich dan ook naar hem toe. De urgentie van die woorden werd nog versterkt door de wijze waarop Watson hen te horen kreeg: het waren de eerste woorden, die door elektriciteit van de ene naar de andere plaats werden overgebracht: het was de eerste proef met het prototype van onze huidige telefoon! Bell had alle reden om urgent om Watson te roepen; hij had bij deze proefneming op merkwaardige wijze een flesje met bijtend zuur over zijn broek gekregen; het eerste gebruik van het medium is meteen de eerste roep om hulp via de telefoon. Wat sinds die tijd mogelijk is met de telefoon, wordt alleen begrensd door de kosten daarvan. Het is geworden van een apparaat om de menselijke stem over een lange afstand te kunnen transporteren (letterlijk: tele- is ver in het Grieks) naar een medium om de meest uiteenlopende boodschappen over te brengen; van stemgeluiden tot computer-data bestanden van de tekeningen van bruggen, wolkenkrabbers of huizen.

SAMUEL MORSE

Vóór de telefoon mogelijk was, was elektrische telegrafie, de uitvinding van Samuel Morse, al uitgegroeid tot een industrie met o.a. een nu nog klinkende naam als Western Union. Morse was van huis uit geen technicus maar een kunstenaar. Zijn inspiratie deed hij op in een gesprek met ene dr.Charles Jackson uit Boston, terwijl ze samen in 1832 per stoomschip uit Europa naar Amerika reisden. Maar pas in 1837 had Morse een ruw werkend model van zijn idee af. Hij zocht hulp en samen met een chemie-leraar, Leonard Sale, en de zoon van een ondernemer, Alfred Vail, werd dit geperfectioneerd. Vervolgens probeerden ze samen tevergeefs de Amerikaanse overheid van de waarde van het project te overtuigen. De regering wilde de patentrechten niet kopen. Het lukte hen slechts om $ 30.000 los te krijgen voor een proefverbinding van ongeveer 70 km tussen Baltimore en Washington. D.C. Dat werden vier slecht geisoleerde draden in een loden buis. Uiterst kostbaar natuurlijk. Ze hadden nog geen 15 kilometer van hun verbinding gelegd of 23 van de 30.000 dollar waren op. En wat er lag werkte niet eens. Ze besloten over te gaan op het nu nog gebruikte systeem van houten masten en daarmee werd het project (binnen het budget) voltooid. De verbinding werkte, maar de regering zag er niets in. Het gevolg is dat in de V.S. als enige land ter wereld, telecommunicatie een gereguleerde zaak is van privé ondernemingen. Elders ter wereld komt men na 150 jaren ook op dat systeem uit!

Vóór de elektrische telegraaf bestonden overigens wijdverspreide optische verbindingen -geen vlaggezwaaiers op een heuveltop !- de eerste al in 1794. De uitvinding van de telescoop lag hieraan ten grondslag. het konden gigantische ondernemingen zijn, zoals de verbinding Moskou-Warschau: 220 stations bediend door 1320 man (menselijke repeaters), waarbij diensthoofden en administratieve staf niet meegerekend zijn.

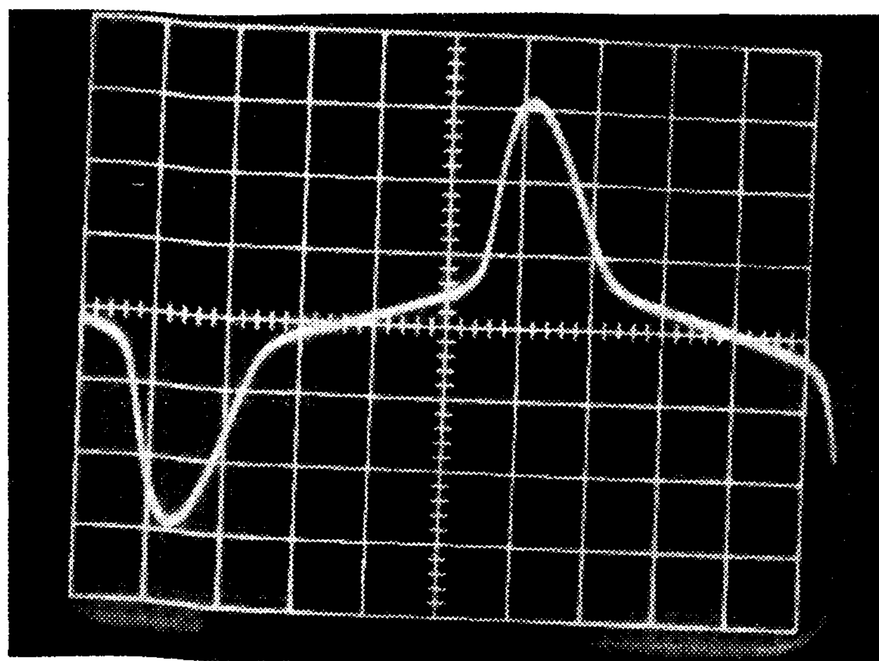
Personeel van het Telecommunicatiecentrum van Landsradio aan het werk met de nieuwe digitale apparatuur.

MIAMI VICE

De wereld van de telecommunicatie, is er één van constante vernieuwing, verandering en verbetering. De afstand in tijd met de dagen van Bell, toen diens stem langs twee koperen draadjes werd getransporteerd, lijkt veel meer dan 100 jaren. Digitaal geschakeld, glasvezelkabels en een toverwoord: Integrated Services Digital Network, ISDN, zijn begrippen die niet in twee mensenlevens lijken te zijn ontwikkeld. ISDN slaat op één van de vele mogelijkheden, die de nieuwe centrales van Landsradio bieden aan de telefoongebruiker anno 2000.Een toestel 20met ISDN-mogelijkheden is te zien geweest in de t.v.-serie Miami Vice. De telefoongebruiker anno 2000 wil naast het voeren van gewone gesprekken ook de mogelijkheid om telex en facsimile boodschappen uit te wisselen en teksten en andere computer databestanden over te dragen. Als het kan wil hij onmiddelllijke informatie over welk nummer er belt, met de mogelijkheid dat zijn toestel alleen voor bepaalde nummers overgaat., welke nummers hij ook nog zelf van moment tot moment kan veranderen. En dat allemaal via één enkele aansluiting. Kon dat voorheen dan niet?

DIGITAAL

Niet alleen de oude vertrouwde huis, tuin en keuken geluidsapparatuur maakt een digitaliserende revolutie door - van krassende en ruizende platenspeler, met een naald als een ploegschaar, naar gedistingeerd zoemende CD-speler. Ook de menselijke stem, bijna een eeuw lang langs plichtsgetrouwe analoge lijntjes overgedragen, zal deze transformatie ervaren. Een beetje gedwongen, dat wel, door de opkomst van de nieuwe apparaten, die we gebruiken om gegevens te verwerken, óm te werken en een wever nieuwe te produceren: computers en faxapparaten. Deze systemen bieden hun gegevens in gedigitaliseerde vorm aan, dat is in de vorm van een elektrische spanning, die verspringt tussen twee waarden. In onze oude geluidsapparatuur kan de menselijke stem gereproduceerd worden, door een continu veranderend elektrisch signaal; niet één, dat begrensd is tot twee waarden, zoals in die nieuwerwetse machine. In een digitaal systeem bepaalt de over te brengen informatie op welke manier de elektrische spanning zal verspringen tussen de twee vaste waarden. In feite is dit niet anders als een moderne en supersnelle tam-tam! Immers, de boodschap zat daarin ook verscholen in het ritme, in het 'tam!!' en 'niet-tam!!'. Een andere verbetering is het kanaal waarlangs de informatie wordt overgedragen. De tam-tam gaat via

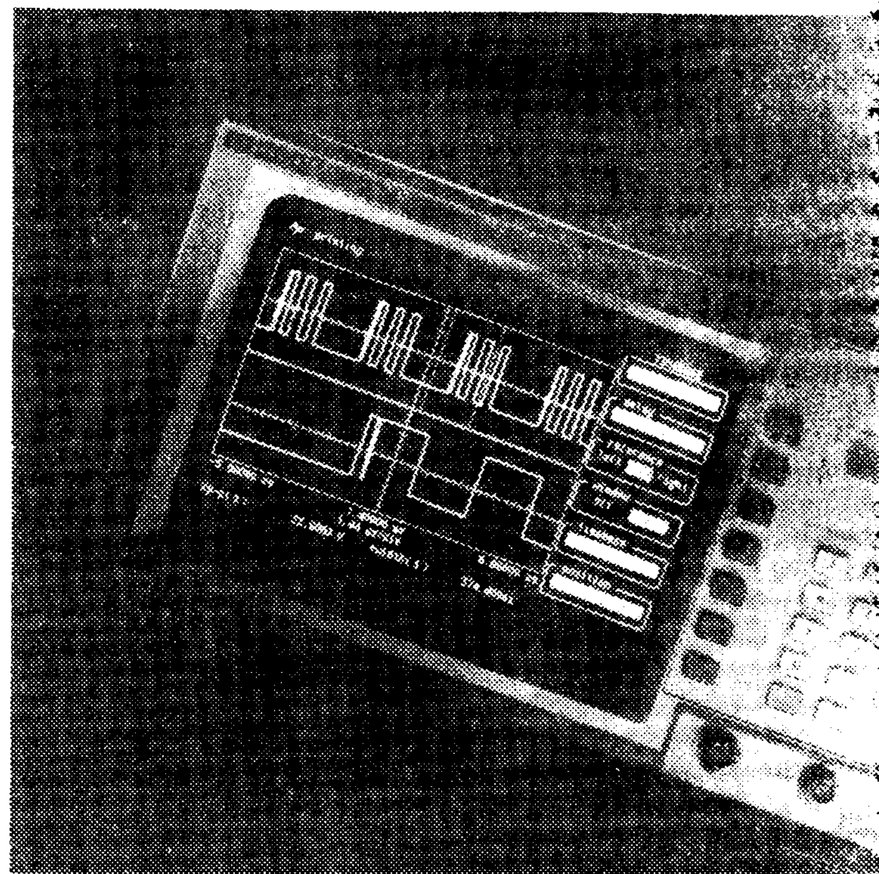
Deze foto laat zien hoe op de oscilloscoop een analoog signaal verloopt. Let op de geleidelijke verandering. Het raster dient ter orientatie en om metingen te verrichten.

de elektrische spanning waarheidsgetrouw kunnen volgen. Die veranderingen vinden met een hoge frekwentie plaats en daar ligt de kern van het probleem. Voor de oude centrales -en ook de verbindingen met de klanten - gebeurt dat allemaal te snel. De apparatuur kan het niet volgen en blijft, letterlijk,

Klant merkt betere kwaliteit van geluid

de lucht, is dus zeer vatbaar voor plotselinge winden en andere atmosferische gebeurtenissen. In de moderne telefooncentrale is het signaal iets meer beschermd. Maar de centrale moet in staat zijn de informatie in de elektrische signalen over te dragen zonder die verloren te laten gaan. Dat wil zeggen, de apparatuur moet de sprongsgewijze veranderingen van onbewogen onder de snelle sprongetjes van de elektrische spanning. Dus: het signaal gaat verloren, de informatie, opgesloten in het ritme van de spanningsveranderingen, is kwijt.

Er is nieuwe apparatuur, die in staat is de digitale informatie over te dragen. De gewone klant merkt dat aan de kwaliteit van het geluid: een telefoongesprek met iemand in Honolulu komt even duidelijk (soms duidelijker) door als met iemand, die ook ergens in Punda is. De man -of vrouw - in Honolulu wil misschien niet eens geloven, dat het gesprek uit de Nederlandse Antillen komt. Voor Landsradio zelf betekent de verandering voornamelijk een verbetering van de mogelijkheden voor het management. De centrale is eigenlijk een reuzencomputer. Dat betekent, dat hij zichzelf in de gaten kan houden. Daar moet hij dan wel voor geprogrammeerd worden, maar wie zoiets kan bouwen, draait voor een dergelijk programma zijn hand niet om. Het programma is zelfs zeer gebruikersvriendelijk. Via keuze-menu's kan de system-operator alle gewenste informatie opvragen. Hij hoeft het maar aan te wijzen en het komt er: hoe het staat met de airconditioning tot hoeveel stroom de centrale op dat moment gebruikt. Ook aan de andere, de gebruikers kant, komen nieuwe mogelijkheden; zoals, voor de afhandeling van internationale telefoongesprekken via de telefoniste, de mogelijkheid om dergelijke aanvragen automatisch op kredietwaardigheid te screenen. Deze mogelijkheid, die op de Bovenwinden en St.Maarten reeds is uitgevoerd, wordt op Curaçao in de naaste toekomst ingebouwd. Op Curaçao wordt de aanvrager nog na enige tijd teruggebeld. In die tijd wordt nagegaan of hij een kredietwaardige rekeninghouder is en dus mag bellen.

De oscilloscoop is het oog van de electronicus. Daarmee kunnen signalen worden bekeken. Op deze foto laat de oscilloscoop het verloop van twee digitale signalen zien. Let op de sprongsgewijze veranderingen.

Voorlopig kan men vijf jaren vooruit

Toch mogen met de nieuwe apparatuur de mogelijkheden voor de bestaande, niet digitale gebruiker niet verminderen. Want het is praktisch onmogelijk om voor alle gebruikers in één keer nieuwe apparatuur aan te schaffen. Oude en nieuwe apparatuur zullen dus nog enige tijd met elkaar moeten kunnen werken. Dat kan met de nieuwe centrales van Landsradio.

MODULAIR

En al groeit het abonneebestand enorm, dan is er geen vuiltje aan de lucht. Landsradio heeft met deze centrales voor de eerstkomende 5 jaren voldoende capaciteit voor het aansluiten van lokale centrales. En het systeem is modulair. Dat wil zeggen, dat met een relatief kleine additionele investering er een 'stukje centrale' bij gekocht kan worden, dat er 'gewoon bij geplakt' wordt. Daarmee kunnen in één keer enkele duizenden klanten meer worden bediend. Dit kan zich maximaal vijf keren herhalen, waarbij het niet eens nodig is de gebouwen te vergroten, waar de centrale in gehuisvest is: de centrale is zeer compact. Met deze investering heeft Landsradio de Nederlandse Antillen, naast de Bahamas en Bermuda, in het Caraibisch gebied op telecommunicatie gebied een leidende rol bezorgd.

Rectificatie

IN HET onderschrift bij de foto's van het artikel ovr het onderzoek naar mogelijkheden van afstandsonderwijs op de UNA, in de NAPA van zaterdag 21 oktober, is een fout geslopen. Ir.T. Algra is sinds 1984 als hoofddocent verbonden aan de afdeling Electrotechniek van de UNA; hij is niet verbonden aan de T.U.Delft. De foto's waren van 'Foto Art Studio n.v.'

Met lokale en buitenlandse virtuosen

Curaçao Jazz Festival belooft groots te worden

PAQUITO D'RIVERA

-door Nel Casimiri-

JAZZ- liefhebbers kunnen volop aan hun trekken komen bij het jazz festival dat de Curacao Jazz Foundation 9 tot 12 november organiseert. Het is de tweede keer dat zo'n jazz festival op Curacao plaatsvindt en de organisatoren zijn zelf zo enthousiast dat zij in hun folder ook al een festival voor 1990 aankondigen. Het wordt een internationaal festival met deelnemers uit de U.S.A., Barbados, Venezuela, Aruba en de Nederlandse Antillen, op 9 en 10 november in Centro pro Arte en op 11 en 12 november in het International Trade Center. De laatste avond zal een speciale jazz kam session worden gehouden. Een goed festival staat of valt met de kwaliteit van de deelnemers. Het is dus van groot belang van te voren te weten wie die deelnemers zullen zijn, al zijn ook hier verrassingen altijd mogelijk en zelfs wenselijk. In wezen is elke jazz session een verrassing, vaak net zo goed voor de musici als voor het publiek.

Voor Curacao doen drie groepen mee met dit festival: John James Willekes met zijn Jazz Expression, Latin Vice en de Dave Matthew Group. Vooral Dave Matthew is erg blij met dit jazz festival omdat hiermee een droom van hem in vervulling gaat. Al in 1980 is hij begonnen met oude Curacaose muziek zo te bewerken dat het geschikt werd om als jazzmuziek te presenteren. Daarvoor gebruikte hij allerlei ritmes, zowel de tambu als de tumba of de seu. Oude composities van bijvoorbeeld Rudy Plaate, een lokaal componist, bracht hij in jazz stijl. Hij probeerde twee stijlen, twee culturen, die toch samen een gemeenschappelijke oorsprong hebben, tot elkaar te brengen. Hij wilde met zijn muziek culturele barrieres doorbreken.

Tijdens het jazz festival dat volgende week begint, zal hij zijn doel bereikt hebben, en meer dan dat. De Dave Matthew Group van dit jaar bestaat uit drummer Billy Kilson uit Washington D.C., die laatst nog zoveel succes oogsttte op Aruba. Hij is de begeleider van zangeres Diana Rhys. De percussion wordt verzorgd door Xavier Juchi Cordoba van Curacao die vele jaren speelde voor Isoco. De basgitaar wordt gespeeld door Jose Uti Gregorio, ook van Curacao, die een conservatorium opleiding in Nederland heeft gevolgd. Zang en saxofoon zijn voor rekening van Walter Beasley, die momenteel aan het Berkeley College of Music in Boston, U.S.A. doceert. Naast het lesgeven speelt hij in twee jazzgroepen. Hij heeft ook al twee l.p.'s op zijn naam staan. Ook de leider van de groep, David, Ronchi Matthew volgde zijn muziekopleiding aan het Berkeley College of Music. Hij is er trots op deze groep samen gebracht te hebben en ze spelen een repertoire dat voor 80 % nieuw is. Als groep zijn zij nooit eerder samen in aktie geweest. Wel heeft Davis Matthew zelf met elk van de anderen eerder gespeeld. Het is dus een hele nieuwe groep. Van de grotere groep waarmee Dave Matthew vorig jaar optrad is alleen Xavier Cordoba nog over. De andere Curacaose groepen zijn Latin Vice en de groep van John Willekes.

JOHN WILLEKES

John Willekes werd op Curacao geboren en volgde ook hier zijn muziekopleiding, eerst bij het CCC, later bij Alvaro Rojas, Ch. Borgschot en P.Burbano. Hij speelde eerste alt-saxofoon in het orkest van Alvaro Rojas. Naast saxofoon speelt hij ook klarinet en fluit. John speelt zowel klassieke werk, als jazz, salsa en populaire muziek. Hij trad op in Puerto Rico aan het muziekconservatorium, in Brooklyn bij het klassieke muziek festival van het Brooklyn College en in New York tijdens een jazz festival dat 'Jazz-Mobile' genoemd werd. John Willekes & Jazz Expression speelde in 1987 wekelijks in de Blue Note. Deze band won de eerste Garladon Vitrola van de lokale bond van musici. Van 1988 tot 1989 trad de band wekelijks op in het Princess Beach Hotel en Casino. Tijdens het Barbados Jazz Festival werd John Willekes met zijn quintet uitgeroepen tot de beste band. Zijn quintet bestaat tijdens het Curacao Caribbean Jazz Festival uit John Willekes, tenor saxofonist, Walter Wout op bas, Edward Simon achter de piano, Gilbert Braaf achter de drums en Konkie met zijn steelbanddrum.

EDWARD SIMON

De pianist Edward Simon, 20 jaar oud, komt voor dit festival over uit New York. Nadat met hem alle afspraken geregeld waren, vroeg ook Paquito D'Rivera Edward Simon om met zijn band samen te spelen op dit festival. Paquito D'Rivera is een Cubaan die in 1980 uitweek naar de Verenigde Staten. Hij volgde zijn klassieke muziekopleiding aan het conservatorium in Havana,

GONZALO MICO zichtbaar genietend van een gitaarsolo.

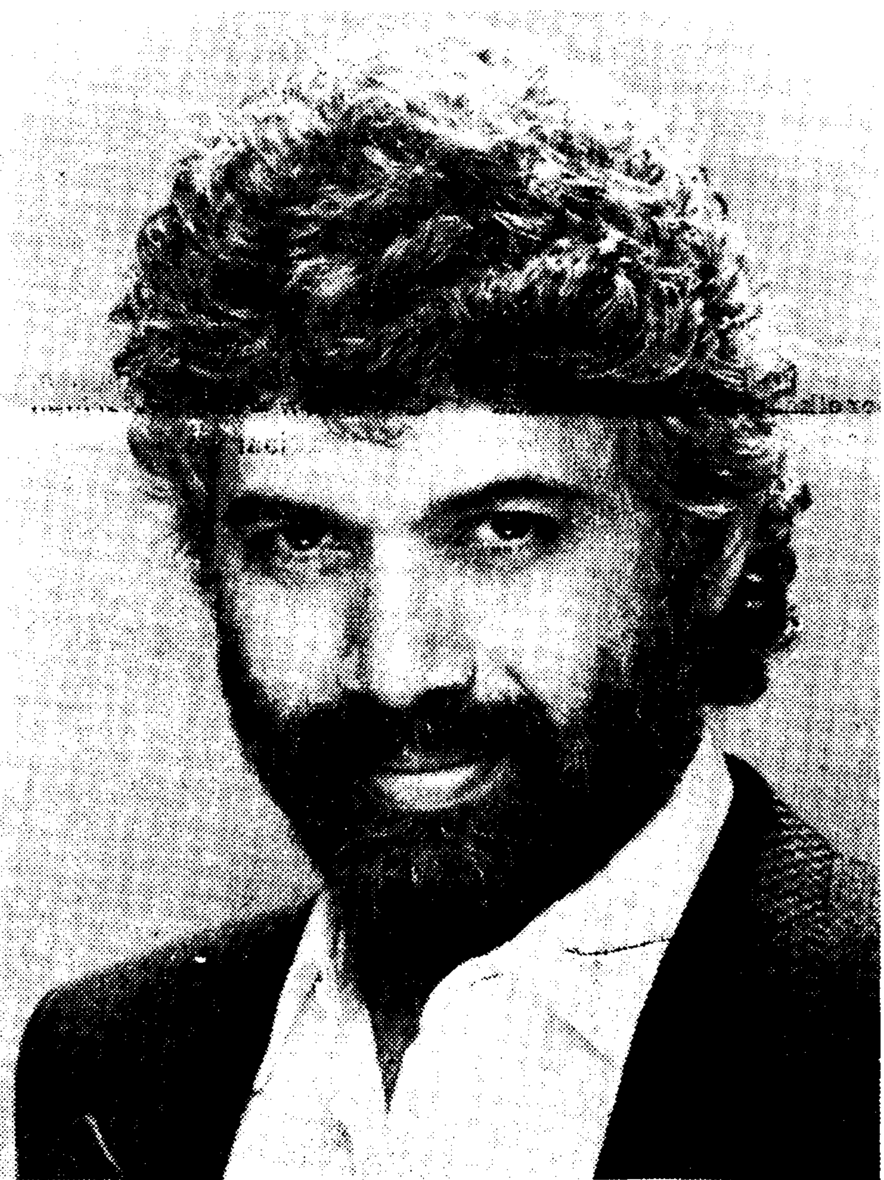
Cuba. Hij speelde saxofoon en klarinet in de band IRAKERE op Cuba, een band die zowel klassieke muziek, jazz als pop ten gehore bracht. D'Rivera arrangeerde voor die band o.a. Mozart's Adagio. Tijdens een toernooi in Madrid vluchtte D'Rivera om later uit te wijken naar de Verenigde Staten. Het politieke bewind van Cuba was hem te veel geworden. Zijn familie mocht hem pas veel later volgen. In de U.S.A. is hij een bekend jazz musicus met een repertoire van Cubaanse en Zuidamerikaanse muziek. Hij maakte al verscheidene grammofoonplaten. Paquito D'Rivera speelt met een quintet, de andere Amerikaan die naar het Curacaose Jazz Festival Monty Alexander, treedt op met een trio dat zijn naam draagt.

MONTY ALEXANDER

Monty Alexander is van huisuit een Jamaicaan, maar op zijn zeventiende jaar verhuisde hij naar Miami. Al op zijn vijfde jaar ontstond zijn liefde voor de piano, daarbij gestimuleerd door zijn moeder. In Miami waren veel pianisten. Dan kost het moeite om op te vallen, maar het lukte hem toch. Een beroemd man als Frank Sinatra hoorde hem en waardeerde hem . Dat bracht hem naar New York, waar hij zijn eerste grammofoonplaat maakte, op voorspraak van Oscar Peterson, een van zijn eigen idolen. Monty Alexander oogstte zijn grote successen op keyboard, in Monterey, Concord, Montreaux, Berlijn en Tokio. Ook Monty Alexander is in zijn muziek het Caribisch gebied trouw gebleven. Vaak maakt hij met zijn medespelers gebruik van de steelbanddrum, die zo kenmerkend is voor de eilanden.

GONZALO MICO

Uit Venezuela komt Gonzalo Mico, de bekende gitarist, die zijn opleiding ontving aan het Guitar Institute of Technology, en later privéles kreeg van Joe Diorio, Carl Schroeder, Joe Pass, Mick Goodrick en Pat Martina. Gonzalo Mico heeft al drie l.p.'s op zijn naam staan, n.l. 'Cinemascope', 'Be-Jazz-Artes', en 'Gonzalo Mico'. Hij schreef ook een boek over improvisatie en de geschiedenis van de jazz-gitaarmuziek. Vorige maand, tijdens het jazz festival in Caracas brachten de kranten zeer goede recensies over zijn gitaarspel. Dit zijn slechts enkele van de artiesten die zullen optreden tijdens het Tweede Curacao Caribbean Jazz Festival, een festival dat de Caribische muziek met de jazz muziek samenbrengt en tot een eenheid laat worden, dat is de stellige overtuiging van niet alleen Dave Matthew maar ook van de andere organisatoren, vandaar dat zij hoewel het festival van 1989 nog moet beginnen, met hun hoofd al een beetje in 1990 zitten.

MONTY ALEXANDER, één van de jazz-groten uit het buitenland die tijdens het Curacaose jazz-festival zal optreden.

Folkloristische muziek is weer een rage

Japanner jodelt zich naar Duitse muziektop

Gekleed in het traditionele Beierse alpenkostuum, pronkt de Japanner Taken Ischi hier met zijn blonde bruid Henriette.

HAMBURG.- De Westduitse vertolkers van romantische muziek, jarenlang verguist vanwege hun melige en sentimentele liedjes, zijn bezig aan een sterke 'comeback' op de hit-lijsten van het land. De 'Naabtal Duo', twee jonge mannen uit het Beierse Oberpflaz zijn met hun 'Patrona Bavariae', een quasi religieuse ode aan de patrones van de meest zuidelijke Westduitse staat, naar de top van de hitlijst gestegen. De LP van deze groep hebben het nu al een jaar lang volgehouden op de lijsten van meest populaire popmuziek samen met de trompet-tonen van de 13-jarige Stefan Mross uit het Beierse Traunstein. Zijn gevoelige 'Heimwee melodie' is van het genre dat de liefhebbers van smartlappen in vervoering brengt en hun versterkt in hun geloof dat alles op de wereld goed en zachtaardig is. Een nieuw fenomeen heeft zich intussen op de Westduitse markt gepresenteerd: ' de jodelende Jap' Takeo Ishi, de 'Caruso van de bergen' zoals hij wordt genoemd. Wat, een Japanner die jodelt ? Jawel hoor, en wel compleet in Beiers costuum met leren broek , witte kousen en kleurige bretels. Vier jaar geleden is de Japanner in het huwelijk getreden met de blonde, blauwogige Henriette en sindsdien jodelt hij de ene plaat na de andere vol met Duitse en Oostenrijkse deuntjes.

Folkloristische muziek stelt de Duitsers in staat te dromen over hun 'Heimat' en de Westduitse media zijn gretig ingegaan op de enorme markt die zich opnieuw heeft geopend, na een periode waarin Beierse muziek min of meer in het verdomboekje stond, vanwege de associaties met Hitler en het nazisme.

De commerciële televisiekanalen SAT 1 en RTL Plus zijn deze herfst volop bezig met het uitzenden van allerlei folkloristische festivals om zo te concurreren met de twee nationale omroepen ARD en ZDF.

Een recente enquête heeft uitgewezen dat maar liefst 98 procent van de Westduitsers weet wie Heino (nu 50 jaar oud) is. Deze smartlappenkoning is vooral bekend geworden met zijn 'Trouwe zwervers uit de bergen' en zijn 'Alpenbloempje'. 'Het alpenbloempje bloeit zo blauw, zo blauw wanneer wij elkaar weer ontmoeten in het licht van de bergen'. Wat dit allemaal opbrengt ? Vorig jaar heeft de Westduitse popmarkt het recordbedrag van 1,3 miljard dollar geproduceerd en deskundigen schatten dat folkloristische muziek hiervan dertig procent voor haar rekening neemt.

"De knie van Gullit zit in zijn hoofd"

Dick Konig behandelt blessures paranormaal

GENEZER annex magnetiseur Dick König woont in Den Haag. Hij is 'paranormaal legaal' maar verder heel normaal. Hij heeft een beeldschone vriendin, een schattige dochter en twee enorme bakbeesten van honden. En in de namiddag, na gedane arbeid, nipt hij onveranderlijk aan een whiskey soda en knabbelt hij aan gezouten walnootjes.

In de praktijkkamer van Dick König (54), oud-masseur van de voetbalclub Scheveningen Holland Sport in de jaren tussen 1958 en 1972, hangt een foto waarop is te zien hoe de wonderdokter recent op het Centro Sportivo van de Italiaanse topclub AC Milan de rug kromt over een nieuwe patiënt, de bekende Nederlandse profvoetballer Frans Rijkaard.

'Ik ben', zegt König niet zonder trots, "pas bij Frank geweest om hem wat rust te geven in zijn privéleven, in zijn voetballen, in zijn vak. Kniebandje rechterknie.Ik heb hem daaraan geholpen. Frank is niet uitgeschakeld geweest. Hij heeft steeds kunnen spelen. In het begin keek hij mij raar aan, maar hij is nu erg enthousiast omdat hij veel baat bij mijn behandeling blijkt te hebben'.

AC Milan beschikt over een uitgebreide medische staf met zeer deskundige dokters en met ongetwijfeld ook zeer bekwame fysiotherapeuten en masseurs, onder wie zelfs twee gerenommeerde specialisten uit Nederland: fysiotherapeute Janine de Kok en de befaamde Rotterdamse haptonoom Ted Kroost, beter bekend als de Hara Krishna onder de manueel therapeuten. Welnu, wie zoveel experts in huis heeft, laat het toch uit zijn hoofd om een eenvoudig paranormaal genezer als Dick König, die alleen zijn glorie heeft verdiend bij de vergane glorie van een Scheveningse voetbalclub uit het verre Den Haag te laten overvliegen?

König op korzelige toon: 'Noem mij één speler die Ted Troost heeft geholpen en die nu nog speelt. Troost komt bij Milan dag en nacht over de vloer, maar Gullit speelt nog steeds niet. Je kunt dan wel als Troost hoog van de toren blazen, maar ik vind gewoon dat je resultaten moet boeken en als je het op een gegeven moment niet meer weet, moet je je terugtrekken. Je kunt wel blijven schreeuwen, ik heb die geholpen, ik heb die geholpen, maar je moet natuurlijk wel iemand genezen. Daar gaat het om. Sinds Gullit en Van Basten onder behandeling zijn van Troost hebben zij meer wedstrijden niet dan wel gespeeld.

Kritiek op huidige verzorgers in Milaan

'Voor AC Milan is maar een ding belangrijk. Dat Gullit en Van Basten geregeld kunnen spelen. Ze vertegenwoordigen een niet te missen kapitaaltje. Gullit is fysiek niet in orde, maar psychisch ook niet. Wat ik ervan begrepen heb is dat Troost met Bhagwan werkt. De opzet van Bhagwan is lief voor elkaar zijn en geen kwaad over elkaar spreken. Maar door al die Bhagwan-theorieën is intussen wel zijn huwelijk naar de knoppen gegaan en bijna ook dat van Rijkaard en staat ook de relatie van Marco van Basten met zijn vriendin onder druk. Wat ik ervan weet is dat zij met Troost bij Milan behoorlijk in hun maag zitten. De club kan niet onder hem uit want hij staat op de loonlijst. Het is de domste zet die ze daar in Milaan hebben kunnen doen'.

König: 'Ik weet nu zo'n elf jaar dat ik mensen op paranormale wijze kan genezen. Het is iets waarmee je wordt geboren. Je kunt het absoluut niet leren. In de jaren dat ik masseur was bij Holland Sport had ik al een vermoeden dat ik een bijzondere gave had, omdat toen bleek dat de blessures die ik behandelde sneller genazen dan er eigenlijk voor stond. Pas later, in '78, kreeg ik op een verjaardag de bevestiging. Ik ontmoette toen iemand die behalve paranormaal genezer ook helderziend was. Hij kon zien dat ik die gave had. Ik heb me toen op zijn verzoek toen laten testen door de NFPN, de organisatie van de 500 in Nederland officieel geregistreerde paranormale genezers, waarvan Gerard Croiset voorzitter was.

'Voor die vereniging moest ik me bewijzen. Ik kreeg een proeftijd van een jaar, waarin ik moest aantonen tien verschillende kwalen volledig te kunnen genezen. Hoofdpijnen, rugklachten, schouderklachten etc. Na dat jaar werd ik beoordeeld en aangenomen als kandidaat-lid. In het tweede jaar moest ik weer tien volledige genezingen doen. Daar was een strenge controle op. De patiënten die ik had genezen, werden door enquêteurs van de NFPN nog eens ondervraagd. Daarvan werden rapporten opgesteld, die vervolgens bij de tuchtcommissie terecht kwamen. Pas toen werd ik definitief aangenomen als lid-genezer. Vanaf dat moment sta ik voortdurend onder controle- of ik mijn werk dus wel goed doe'.

'Het is moeilijk uit te leggen wat ik voel. Ik voel de klacht, ik voel de pijn en door middel van aanraking probeer ik te bepalen hoeveel energie er in het lichaam zit. Zit er onvoldoende energie in het lichaam dan onstaat er een weerstandsvermindering, waardoor je in bepaalde delen van het lichaam last kunt krijgen. Je moet het zien als een accu van een auto die lang heeft stilgestaan. De accu wordt doorgemeten. Zichtbaar wordt hoe de stroom is verminderd. Bij ons is het niet zichtbaar. Wij proberen de energie die wij extra hebben over te brengen op de zieke plekken van het lichaam dat daardoor wordt gestimuleerd. De energiebanen krijgen dan als het ware een explosie'.

Hij helpt patiënten met wie artsen geen raad meer weten. 'De paranormaal genezer is veelal het laatste redmiddel', zegt König die in juni bij toeval in Den Haag een oude bekende ontmoette, de thans in Monte Carlo woonachtige voetbalmakelaar Appolonius 'Ploon' Konijnenburg. König: 'de vriendin van Ploon had al jaren last van zware migraine. Ik heb haar behandeld en het gaat nu goed met haar. In augustus heeft Ploon mij geïntroduceerd bij de directeur-sportif van AC Milan, Braida. De man had stress. Sliep slecht. Die heb ik vier of vijf keer behandeld. Hij is nu zo enthousiast dat de deur in Milaan voor mij openstaat. Braida is ook degene geweest die Rijkaard adviseerde zich eens door mij te laten behandelen. In eerste instantie voelde Frank daar niets voor. We zijn toen naar zijn huis gegaan. Zijn vrouw was net een week of twee vertrokken. Rijkaard gelooft nu in me. Van Basten nog niet. Die was terughoudender. Het zijn natuurlijk ook dingen die je rustig moet benaderen'.

'Ik weet zeker dat ik ook veel voor Gullit kan betekenen, maar ik ben geen type dat zich opdringt. We hebben allemaal kunnen lezen dat dokter Martens uit Leuven over de knie van Gullit heeft gezegd: Wij kunnen er verder niets aan doen, we moeten het aan de natuur overlaten. Dan zeg ik op mijn beurt: laat mij het dan doen, want ik ben op de natuurlijke manier bezig. Ik heb bovendien dertig jaar ervaring en ik ben al vijftien jaar magnetiseur. Ik denk dat als ik Gullit gedurende twee à drie weken keer per week intensief zou kunnen behandelen, hij binnen anderhalve maand speelt. De knie zit nu in zijn hoofd. Hij moet energieker worden gemaakt, frisser van geest. Ik heb Gullit al een keer aan de telefoon gehad. Hij was toen zelfs erg geïnteresseerd in het paranormale. Zelf is Ruud mediamiek. Dat wil zeggen hij is iemand die een bepaalde rust overbrengt op anderen. Iemand die veel voorgevoelens heeft van dingen die zouden kunnen gebeuren. Gullit wilde graag een gesprek met mij, zei hij. Het bevreemdt mij dat hij nog geen contact heeft opgenomen'

DICK KöNIG : 'Rijkaard gelooft mij niet'.

Gullit zweert ongetwijfeld bij Ted Troost, zijn steun en toeverlaat?

König: 'Gullit is helemaal maf van Troost. Maar wat troost doet is mij eerlijk gezegd een raadsel. Hij heeft Ruud op vakantie gestuurd naar Aruba, maar dat is natuurlijk geen methode. Zo'n vakantie is best prettig maar je neemt wel je zorgen mee. Ruud moet daadwerkelijk worden geholpen, maar dat gebeurt volgens mij niet. Van de week zie ik Troost weer lachend naast Gullit staan op een foto in de Telegraaf. Die Troost kan nu wel lachen, maar hoe lang is hij nu wel bezig om Gullit weer fit te krijgen? Maar nogmaals, ik dring mij niet op. Ik weet hoe het gaat in het betaalde voetbal. Vandaag ben je alles. Morgen ben je niks....'

Procedeert tegen laster

Carl Lewis beschuldigd van gebruik doping

TORONTO - Zesvoudig Olympisch kampioen Carl Lewis gaat een Westduits tijdschrift en een Canadese tv-maatschappij aanklagen wegens laster.

Het geïllustreerde weekblad Der Stern en de tv-maatschappij TSN lieten van de zomer de vroegere Amerikaanse kampioen op de 400 meter Darrell Robinson aan het woord, die bij die gelegenheid Lewis ervan beschuldigde doping te hebben gebruikt.

Dat gebeurde ten tijde van het Canadese regeringsonderzoek naar doping-gebruik bij sporters. Dat werd ingesteld naar aanleiding van de diskwalificatie van Ben Johnson tijdens de Olympische Spelen van Seoul, waardoor de als tweede geëindigde Lewis alsnog het Olympisch goud op de 100 meter kreeg toegewezen.

REPUTATIE

"Lewis heeft de betrokken partijen laten weten, dat hij zijn reputatie zal verdedigen en hij is mans genoeg om dat te doen ook", aldus zijn advocaat Timothy Danson.

In eerste instantie heeft Lewis de tegenpartij en ook Robinson zelf in de gelegenheid gesteld verontschuldigingen aan te bieden en het hele verhaal in te trekken. De Canadese wet eist bij een aanklacht wegens belediging, dat de beschuldigde officieel op de hoogte dient te worden gesteld, alvorens de klacht in behandeling kan worden genomen.

De tv-maatschappij heeft laten weten tijd nodig te hebben om een reactie voor te bereiden. Der Stern zou van geen rectificatie willen weten.

Eén van de successen op de ISPO-sportbeurs in München was deze 'Max Skatebike' van Nederlands fabrikaat, een kruising van een skateboard en een éénwieler' gericht op de meer acrobatische jeugd.

Geen vrees voor Aziatische concurrentie

Duitse sportartikelen zijn geliefd om hun kwaliteit

MUNCHEN - De Westduitse industrie van sportartikelen wordt de laatste jaren bedreigd door de toenemende concurrentie van Aziatische landen. Zuid Korea, Taiwan en Hongkong exporteren een steeds groter wordend assortiment aan sportschoenen, -kleding, ballen en andere sportartikelen tegen lagere prijzen dan die van Amerikaanse en Europese fabrikanten en van steeds betere kwaliteit. Reden om zich zorgen te maken voor de Westduitse fabrikanten, die een naam hoog te houden hebben op dit gebied? 'Neen', zegt Siegfried Hoehne, directeur van de Westduitse Federatie voor de Sport Industrie aan het eind van de jaarlijkse ISPO-beurs in Munchen. 'Wij zijn niet bang voor Azië. De vraag naar Westduitse sportartikelen is groter dan ooit. Kwaliteit en betrouwbaarheid garanderen onze sterke positie op de wereldmarkt'.

GROTERE MARKT

Hoehne voegt eraan toe dat de Westduitse fabrikanten uitzien naar de economische eenwording van Europa in 1992. 'Dan wordt de zaak een stuk eenvoudiger. Wij zullen dan b.v. in staat zijn om direkt uit onze opslagplaatsen in West-Duitsland te leveren, zodat het opslaan in pakhuizen in andere landen niet meer nodig zal zijn, hetgeen zowel voor ons als voor de importeurs voordelen oplevert', aldus Hoehne.

Dat maakt o.a. dat de Westduitse fabrikanten van sportartikelen, die hun produktie hebben zien stijgen van 1,7 miljard dollar in 1980 tot bijna het tweevoudige in het afgelopen jaar, zich gerust voelen ondanks de sterke concurrentie van landen als Taiwan, Zuid Korea en Hongkong.

'Deze concurrenten hebben zich gevestigd op de wereldmarkt en wij moeten hun als zodanig accepteren', zegt Hoehne. 'Maar wij zitten niet stil'. De import van sportartikelen in West Duitsland is gestegen van 2 miljard Mark in 1980 tot 3,12 Mark in het afgelopen jaar. Maar in dezelfde periode is de Westduitse sportartikelen-export verdubbeld tot 1,5 miljard Mark.

KWALITEIT

Opvallend is als men naar de importcijfers van het afgelopen jaar kijkt, dat Italië boven aan staat met 500 miljoen Mark aan sportartikelen die naar de Bondsrepubliek zijn verscheept. Ver daarachter volgt Taiwan op de tweede plaats met 210,5 miljoen Mark, en dan Frankrijk, Oostenrijk, Hongkong, Korea en de Verenigde Staten.

Dit betekent volgens marktanalysten dat na de opkomst van de Aziatische landen in de jaren zeventig, de vraag van de consumenten in West Duitsland teruggegaan is naar kwaliteitsprodukten en bekende merken, hetgeen in het voordeel is van de Europese fabrikanten zoals b.v. Adidas, Puma en Coq Sportif. De vrees voor Aziatische concurrentie is daardoor minder geworden en het zelfvertrouwen is weer terug bij de fabrikanten. Het grootste probleem voor de Europese sportindustrie is de Aziatische concurrentie op de grootste wereldmarkt, die van de Verenigde Staten, waar kennelijk niet zozeer als in Europa op kwaliteit wordt gelet. Europese en met name Westduitse fabrikanten van sportartikelen zoals Puma en Adidas ondervinden dat het niet meevalt in de Verenigde Staten te concurreren tegen de lager geprijsde produkten uit het Verre Oosten waar de lonen lager zijn. Bovendien zijn diverse Amerikaanse fabrieken ertoe overgegaan hun produkten te vervaardigen in landen als Taiwan en Korea zodat bekende merken sportschoenen, baseball handschoenen, tennisrackets, ballen enz tegen lagere prijzen kunnen worden aangeboden aan de Amerikaanse consument.

NIEUWE IDEEëN Hoehne zegt dat de Westduitse sportartikelen-industrie graag zou willen uitbreiden. Een probleem daarbij is echter dat er momenteel te weinig ideeën zijn voor nieuwe recreatieaktiviteiten die een snelle omzetgroei in het vooruitzicht stellen, zoals dat een aantal jaren geleden het geval was met de opkomst van marathons en triathlons. Een onderwerp waarover tijdens de IPSO-beurs hevig gediscussieerd werd was dan ook de noodzaak om de marketing-strategie te intensiveren. Vele aanwezige fabrikanten vroegen zich af of de warenhuizen en sport zaken een voldoende uitlaat vormen om zoveel mogelijk klanten te bereiken. Andere mogelijkheden die genoemd werden zijn 'discount stores', postorderbedrijven en sportzaken in handen van de fabrikanten zelf. Hoehne zegt dat dit een onvermijdelijke ontwikkeling is daar de detailhandel in sportartikelen momenteel te weinig doet om de verkoop te bevorderen.

Beleid BC gericht op minder leningen?

Rice University: alleen voor de allerbesten ...

- door Pedro Casimiri -

IN HET RIJTJE van zes Amerikaanse Universiteiten waaruit de Curaçaose overheid studenten een keus wil maken voor een studie in de U.S.A., vormt Rice University in sommige opzichten een buitenbeentje. De Universiteit werd opgericht door de legendarische, schatrijke katoenmagnaat William Marsh Rice. Als model van een universiteit stonden hem de traditionele Princeton University en de kosteloze Cooper Union voor ogen. Het college systeem is overgenomen uit Oxford terwijl de NASA behulpzaam is bij de ruimtevaartprogramma's van de Universiteit. Rice Universiteit is behalve zijn ongelooflijk lage collegelden vooral bekend om het feit dat het alleen maar de besten van de besten, die bovendien bijzonder goed gemotiveerd zijn, aanneemt. Dat maakt de intrede in deze universiteit al heel moeilijk.

De toelatingsprocedure bestaat uit het afleggen van TOEFL- en SATtest, en de cijferlijsten van de middelbare school. Voor de SATtest eist men een score van totaal 1335, verdeeld over 640 voor het verbale gedeelte en 695 voor het wiskundige gedeelte.
Verder eist men dat de aanstaande kandidaat op zijn examenlijst gemiddeld ongeveer een acht gehaald heeft. De Rice Universiteit stelt in een van haar brochures dat deze grenzen niet absoluut zijn. Haalt men een lagere score dan is toelating toch nog mogelijk. Ieder verzoek tot toelating wordt door een commissie bekeken. Men kan en mag van de regels afwijken.
Volgens de door Rice University zelf verspreide folders blijkt dat minder dan 2% van de aanmelders met een SATtest onder de 640 voor het verbale gedeelte en minder dan 600 voor het wiskundige gedeelte toelaatbaar zijn.

EXTREEM HOOG

De bovengenoemde toelatingseisen zijn zo extreem hoog dat waarschijnlijk alleen de allerbeste VWO-kandidaten zich kunnen aanmelden voor deze Universiteit. HAVO-kandidaten kunnen het hier, net zoals bij de andere Universiteiten uit het reeds eerder genoemde zestal, wel vergeten.
Het lijkt er wel op dat de Curaçaose overheid op deze manier, in het kader van de bezuinigingen, doelbewust bezig is het aantal kandidaten dat in aanmerking komt voor een lening voor een studie in de Verenigde Staten drastisch in te perken.
Een ander opmerkelijk feit bij deze Universiteit is het bestaan van een 'Honour Code'. Zowel studenten als docenten onthouden zich van het geven of vragen van hulp tijdens examens en het plegen van plagiaat. Studenten moeten dus beloven dat ze niet zullen spieken of op andere wijze fraude zullen plegen. Er is dan ook bijna geen controle omdat men er van uit gaat dat iedereen zich aan deze code houdt.
Dat dat echter niet het geval is blijkt wel uit het bestaan van een 'Honour Council'. Dit is een uit elf personen bestaand gezelschap dat in geval van overtreding sancties kan nemen tegen de overtreder. Dit kan variëren van ongeldigverklaren van credits tot en met verwijdering van de Universiteit.
Wellicht dat men zich afvraagt hoe de 'Honour Council' aan haar informatie komt? Degene die een medestudent betrapt op het plegen van een onrechtmatige daad is verplicht daarvan aangifte te doen bij de Raad. In gewoon Nederlands noem je dat je medeleerling verklikken of verraden.

NIVEAU

Doordat de selectie extreem zwaar is, is het niveau van deze Universiteit zeer hoog. In het systeem van Barron's behoort Rice University tot de groep Most Competetive. In het jaarlijkse overzicht van U.S.News haalt Rice University een negende plaats bijde beste grote instituten. In deze categorie vallen ook Yale University of North Carolina, Chapel Hill, waarover in een later editie van Ñapa meer.
Het is geen uitzondering dat aan deze universiteit studenten twee of meer Majors (hoofdstudierichtingen) volgen. Vanuit de universiteit stimuleert men het combineren van hoofdvakken. Het is niet vreemd dat iemand van Rice afgestudeerd is in Techniek en Historische Wetenschappen.
Het grootste deel van de studenten kiest Rice vanwege de technische studierichtingen muziek, humanities en social sciences. Met andere, ook buitenlandse universiteiten zoals Cambridge in Engeland, bestaan uitwisselingsprogramma's voor diegenen die daar interesse in hebben.
Het contact tussen docenten en studenten is vriendelijk en persoonlijk. Docenten gebruiken samen met studenten de maaltijden en bezoeken hun feestjes. Iedere nieuw aangekomen student wordt onder de hoede geplaatst van twee tot drie ouderejaarsstudenten en twee docenten.
Fraternities en Sororities (een soort studentenhuizen in stand gehouden door studentenclubs) zal men op de campus niet aantreffen, omdat Mr. Rice 'niets moest hebben van elitaire organisaties'.
Studenten wonen in wat men op Rice Colleges noemt. Colleges, waarvan er in totaal acht zijn, zijn studentenhuizen waarin 225 studenten verblijven. Deze groep van 225 studenten blijft gedurende de duur van de studie als groep bij elkaar, zodat er een hechte band ontstaat tussen de leden er van, zelfs als men al na twee of drie jaar het College verlaat en 'off-campus' gaat wonen.
De kamers op de campus zijn ruim van opzet, maar niet altijd even schoon. Airconditioning komt in alle gebouwen voor, hetgeen in dit muggenvriendelijke klimaat geen overbodige luxe is. De campus ligt ongeveer 5 km buiten de stad. Houston, de stad waar Rice University ligt, is op drie na de grootste stad van de Verenigde Staten.
De stad kent een groot aantal uitgaansmogelijkheden. 'Neem je auto mee' kondigt een folder aan. Geen overbodige raad als men bedenkt dat het openbaar vervoer in de Verenigde Staten in het algemeen en dat in Houston in het bijzonder, zeer slecht tot helemaal niet ongewikkeld is.
Op de campus is ruimte in overvloed om te parkeren. Het enige probleem zijn de miljoenen blackbirds die hier overwinteren. Iedereen die zijn auto ooit onder een door duiven bezochte boom heeft gehad, begrijpt welk een ongemak deze vogels veroorzaken.

HEET EN NAT

's Zomers is het er heet en vochtig en 's winters is het er aangenaam met temperaturen tussen de 7 en 18 graden Celcius. Het kan er soms vriezen. Neerslag komt het gehele jaar voor. Regenkleding en een paraplu behoren tot de standaard kledinguitrusting.

De afdeling sport is op deze universiteit niet erg ontwikkeld. Niet verwonderlijk voor een universiteit waar slechts studieprestaties tellen. Toch bestaan er wel sportmogelijkheden. Baseball en damesvolleyball scoren zelfs erg hoog.

Football is er minder populair. Telkens als de universiteitsploeg gewonnen heeft rukt men een of meer van de metershoge doelpalen uit de grond. Omdat de ploeg hooguit een of twee keer per jaar een overwinning weet te behalen, blijven de kosten beperkt.
Een evenement dat telkens weer grote horden mensen opde been brengt, is wanneer het muziekkorps 'The Mob' van de universiteit optreedt. Het studieprogramma is zwaar en overbezet. Daardoor is het voor de meeste studenten niet mogelijk van te voren parties te organiseren. Dat neemt niet weg dat er niet gefeest wordt. Feestjes, vooral de Coke parties op vrijdagavond ontstaan spontaan.
De kosten voor dit alles bedragen jaarlijks \$10,850.00. In vergelijking met andere universiteiten dus goedkoop. Van dit bedrag is \$5,500.00 bestemd voor tuition en fees. De rest gaat voor het grootste deel cp aan huisvesting en eten en drinken.
In dit bedrag is opgenomen een bedrag van \$950.00 per jaar voor uitgaan, recreatie, roken etc. Dat lijkt me aan de krappe kant.

KIESKEURIG

Tropische landbouw

- door P. Casimiri -

AAN DE RIJKS Agrarische Hogeschool Velp in Deventer bestaat de mogelijkheid de opleiding Tropische Landbouw te volgen. Zoals de naam al zegt houdt deze studierichting zich bezig met de landbouw in tropische en sub-tropische gebieden. Afgestudeerden van deze opleiding moeten in staat zijn zonder al te veel hulp van buiten af onder de meest vreemde (klimatologische en sociaal/politieke) omstandigheden te kunnen functioneren en problemen op te lossen.
De studie is om die reden zowel praktisch als theoretisch ingesteld. Behalve kennis van de landbouwtechnische zaken wordt dan ook veel aandacht besteed aan sociaal-economische verhoudingen in tropische landen.
De studie duurt vier jaren, waarvan het eerste jaar de propadeuse, een oriënterend en selectief karakter heeft. De propadeuse is ingedeeld in semesters. Voordat HAVO/VWO-afgestudeerden worden toegelaten dienen zij eerst enkele cursussen op een landbouwpraktijkschool gevolgd te hebben.
Er wordt les gegeven in exacte vakken zoals natuurkunde, scheikunde, biologie, bodemkunde en informatica. Aan de talen wordt de nodige aandacht besteed.
De hoofdfase duurt drie jaar en wordt onderverdeeld in twee periodes, aangeduid met Ingenieurs I en Ingenieurs II. De Ingenieurs I-fase duurt 3 semesters en heeft een breed oriënterend karakter. Gedurende deze fase volgt iedere student twee stages van ieder zes weken op een landbouwbedrijf in Nederland.
De ingenieurs fase-II fase duurt ook drie semesters. In deze fase bestaat de mogelijkheid zich te specialiseren. Gedurende het eerste semester van deze fase brengt men een stage door op een (sub)tropisch bedrijf.
Na deze buitenlandse stageperiode kan men zich specialiseren in één van de volgende studierichtingen: tropische dierlijke produktie, tropische plantaardige produktie, tropische bodemkunde, landbouwstreekontwikkeling, internationale agrarische handel.
Bij dit laatste gedeelte stelt de student in samenwerking met de docent een vakkenpakket samen, bestaande uit een aantal verplichte en een aantal keuzevakken. Het laatste half jaar houdt de student zich bezig met zelfstandig onderzoek.
Afgestudeerden van deze richting komen vaak terecht bij particuliere of overheidsorganisaties. Verder komt men hen tegen bij adviesbureaus, cooperaties, laboratoria en voorlichtingsdiensten.
Om toegelaten te kunnen worden is nodig een HAVO/VWO diploma met scheikunde en natuurkunde in het pakket. Biologie is niet verplicht maar geeft wel een voorsprong op degenen die het vak niet gevolgd hebben. Frans en Engels zijn niet verplicht, wel aan te raden. Wil je meer inlichtingen schrijf dan naar: Rijks Agrarische Hogeschool Velp, Postbus 9, 7400 AA Deventer.

Vervolg van Pag. 1

Duiken naar de Alphen

het materiaal te spoelen. Wordt dit niet gedaan, dan zouden de voorwerpen onherstelbaar beschadigd raken.
Tijdens het 13-de Internationale congres voor Caribische archeologie dat in die tijd hier gehouden werd en waarbij het AAINA als gastheer optrad, hield dr. Wil Nagelkerken een lezing over het onderzoek. Aan de hand van het gevonden materiaal wordt getracht de exakte lokatie van de 'Alphen' en de Engelse kaper te bepalen. Het materiaal zelf zal na conservering in een scheepvaartmuseum worden ondergebracht, dat te zijner tijd in het te restaureren pand aan de Van den Brandhofkade op Scharloo, waar vroeger Hotel Venezuela was gevestigd, zal komen.

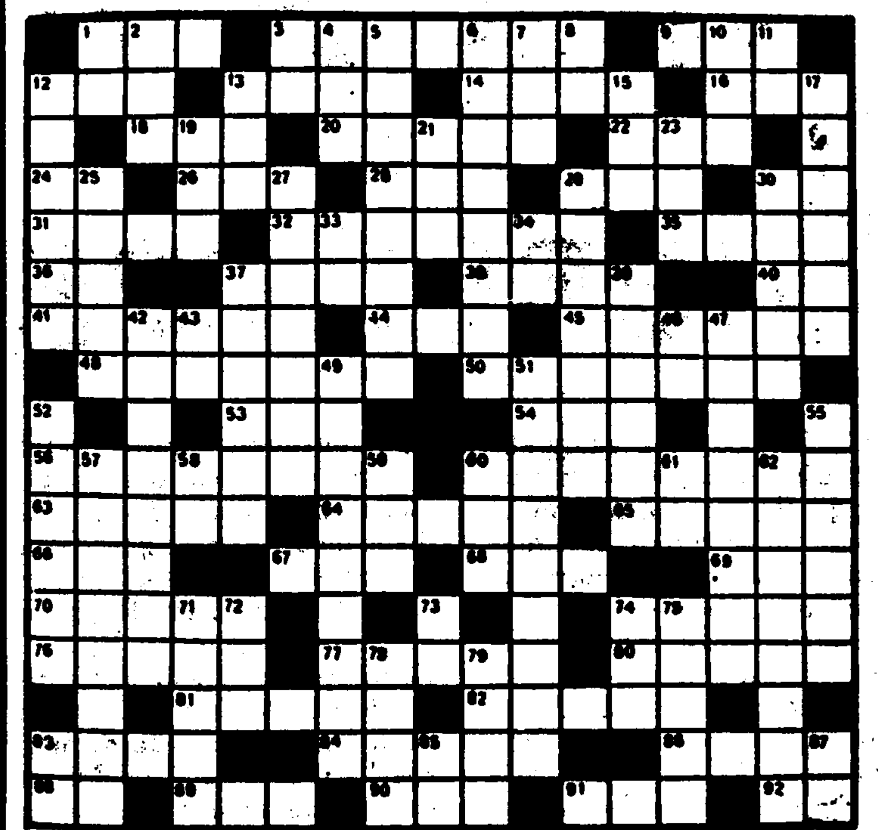
Je staat er eigenlijk niet bij stil wat er zoal komt kijken bij een dergelijk onderzoek. Het daadwerkelijk opduiken van materiaal is er maar een klein onderdeeltje van.
Er is heel wat archiefonderzoek aan vooraf gegaan, waaruit al meteen leuke gegevens kwamen. Zo blijkt nu dat de 'Loden verrader', een boegbeeld afkomstig uit onze haven, in het bezit van de familie Maduro en nu te zien in het Scheepvaart Museum in Amsterdam, waarschijnlijk niet van de 'Alphen' afkomstig is. In een brief van 25 september 1778 lezen we *Het schip is vooruit geborsten want de boegspriet, de bril of voorezelshoofd, de kluiverboom, de schigt en een gedeelte van den vasten steven, de leeuw, eenige kuien, banden puttingen, jufferblokken en een menigte van touwwerk is op mijn werf en in mijne gebouwen geslagen.*
Waar het om gaat is *de leeuw*: een afbeelding van het zusterschip van de 'Alphen' laat zien dat het boegbeeld een leeuw is geweest...

MATERIAAL

Naast dit archiefwerk, heeft dr. Nagelkerken zich ook een enorme materiaalkennis eigen moeten maken om het opgedoken materiaal te kunnen herkennen. Neem het bovenstaande fragment eens als voorbeeld: hoe zouden in hemelsnaam kuien, puttingen, jufferblokken en dergelijke uit de 18-de eeuw eruit moeten zien?
En dan hebben we het niet gehad over alle mogelijke kogels voor de kanonnen, zoals kettingkogels, bommen, mortieren, kardoezen, kartetsen, de verschillende katrollen en onderdelen van de tuigage van een zeilschip uit die tijd, enz.
Een hoofdstuk apart vormt het glas- en aardewerk: waarvoor werd het gebruikt, uit welke tijd dateert het, waar werd het gemaakt? Omdat wij op Curaçao niet over deskundigen op al deze gebieden beschikken, zal het meeste werk toch door maar een paar medewerkers gedaan moeten worden.
Het onderzoek over de afgelopen drie jaar werd door de OKSNA financieel mogelijk gemaakt. Voor het komende seizoen zal weer een beroep op de goedgeefsheid van de OKSNA worden gedaan en het is te hopen dat er weer gelden vrijgemaakt kunnen worden.
Ook van de kant van de Curaçao Port Authority is er belangstelling getoond voor het onderzoek: het gaat tenslotte om een stukje geschiedenis van haar haven, die voor onze economie van levensbelang is. Het is te hopen dat er voldoende fondsen gevonden zullen worden om het onderzoek af te ronden en het gevonden materiaal ook te conserveren en ten toon te stellen voor een ieder. Het woord is aan de geldgevers: het enthousiasme en het doorzettingsvermogen leveren dr. Nagelkerken, zijn medewerkers en het AAINA!

NOTA BENE!
Het is niet alleen gevaarlijk, maar ook verboden in de haven te duiken. Opduiken van historisch materiaal is strafbaar. Zoals bij elke opgraving geldt ook hier dat elke verstoring van de vindplaats onherstelbare schade veroorzaakt. Belangstellenden en vrijwilligers kunnen volgend jaar juli kontakt opnemen met dr. Nagelkerken om mee te duiken en te helpen bij de werkzaamheden.

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. Insekt; 3. Korte baardhaar; 9. Berg. 12. Amsterdams gebouw; 13. Drietal; 14. Overal; 16. Familielid; 18. Opgewekt; 20. Soort bloemstuk; 22. Bijwoord; 24. Nederlands Fabrikaat; 26. Familielid; 28. Huisdier; 29. Groente; 30. Wiskundig getal; 31. Fris; 32. Soort stof; 35. Stuk; 36. Titel (afkorting); 37. Kip; 38. Gemeen; 40. Muzieknoot; 41. Geacht; 44. Tweetal; 45. Met kracht stoten; 48. Overlevering; 50. Metaal; 53. Hert; 54. Bijbelse figuur; 56. Toegang van een bedehuis; 60. Volgorde; 63. Oefentijd; 64. Kerel; 65. Lichaamsdeel; 66. Uiteinde van een as; 67. Lofzang; 68. Middelbaar Middenstands Onderwijs; 69. Zeegras; 70. Soort hert; 74. Renbaan; 76. Oorzaak; 77. Minder hoog gelegen; 80. Klimmende palm; 81. Eetbare wortel; 82. Zeuren; 83. Hoornachtige huid; 84. Harde slag; 86. Europees land; 88. Voorzetsel; 89. Baardgroei; 90. Streling; 91. Heidemeertje; 92. Persoonlijk voornaamwoord.

VERTIKAAL: 1. Familielid; 2. Liberaal; 3. Senior; 4. Korte stoot; 5. Schriftelijke getuigenis; 6. Broek; 7. Boom; 8. Soort onderwijs; 10. Niet gebonden; 11. Rivier in Italië; 12. Sterk smakend; 13. Kruid; 15. Dwaas; 17. Oproer maken; 19. Plezier; 21. Vaartuig; 23. Jong dier; 25. Vis; 27. Ingeschreven afnemer; 29. Beginnen; 30. Gezicht (plat); 33. Muzieknoot; 34. Water in Noord Brabant; 37. Plaats in Gelderland; 39. Parkeerplaats; 42. Oversteekplaats; 43. In gebruik; 46. Muzieknoot; 47. Bergplaats; 49. Van goede hoedanigheid; 51. Waarschuwen; 52. Vogel; 55. Europeanen; 57. Ten toon stellen; 58. Gewicht; 59. Garde; 60. Vertragingstoestel; 61. Ontkenningsvoorzetsel; 62. Riviertak in het mondingsgebied; 72. Moleculaire verbinding; 73. Landbouwwerktuig; [illegible]; 75. Electrisch geladen deeltjes; 78. Deel van een kolenkachel; 79. Koker; 83. Zuivelprodukt; 85. En anderen; 87. Water in Friesland.

Uit het grote aantal inzendingen van deze Amigoe kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

[illegible] Tjon En Fa
[illegible] 10
Aruba

De winnaar kan de prijs na identificatie afhalen op het kantoor [illegible]
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdag[illegible] tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk op envelop vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: [illegible]; Aruba: [illegible] en Bonaire: Kaya [illegible]

OPLOSSING VORIGE KEER:

HORIZONTAAL: 1. Slaap; 5. Medoc; 9. Arend; 13. Tel; 14. Laar; 16. Hemd; 18. Bar; 19. Eg; 20. Zorg; 21. Leep; 23. T.o.; 24. Bonkig; 26. Slapen; 28. Krans; 30. Eelco; 31. Traag; 33. Aan; 34. Kam; 36. [illegible]; 38. Gemak; 39. Kerel; 41. A.m.; 42. Geard; 43. Takel; 44. [illegible]; 45. Eb; 47. Zeker; 49. Beleg; 51. [illegible]; 52. Rebel; 54. Nooit; 55. Lezer; 57. Rog; 58. Hor; [illegible] Omega; 61. Woest; 63. Gedoe; 65. Kelder; 67. Tralie; 69. G.h.; 71. Nier; 72. Olim; 73. W.A.; 74. Een; 76. [illegible]; 78. Stem; 79. Mat; 80. Lotus; 81. Nerts; 82. Piano.

VERTIKAAL: 1. Sterk; 2. Leg; 3. Al; 4. Plons; 5. Magie; 6. Er; 7. Oh; 8. Cello; 9. Adept; 10. Eb; 11. Nat; 12. Droog; 15. Ark; 17. Mee; 20. Zonnig; 22. Perkel; 24. Baan; 25. Gebed; 26. Schat; 27. Naar; 29. Raam; 32. Amer; 35. Tater; 36. Gazel; 37. Groen; 38. Karet; 39. Ketel; 40. Lager; 46. Berm; 47. Zeggen; 48. Rotor; 49. Biest; 50. Geheim; 51. Nero; 53. Boek; 56. Zode; 59. Orgel; 60. Alias; 61. Weren; 62. Trots; 63. Glimp; 64. Erato; 66. Dek; 68. Ale; 70. Beo; 73. Wan; 75. N.T.; 77. Re; 78. St.; 79. Ma.